

Délibáb

30
fillér

II. évfolyam 47. szám
Budapest 1928 nov. 24.

BÁRSONY RÓZSI

Magyarországi minden egyes példányt

Itt a karácsony! — Meglepő alkalom!

★
**Kinyitható képes-
könyvek versekkel**

★
**Ritka szépségű
mesekönyvek
és érdekfeszítő
ifjúsági iratok**

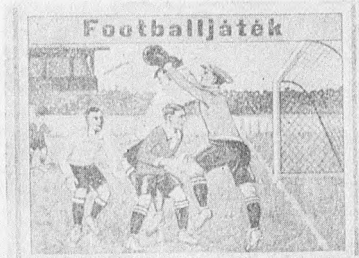

Játszó gyermekek esnyjeit mutatja meg ez a könyv. 19 cm. magas és 23 cm. hosszú nagyságban. Ára bérmentve 3 pengő 40 fillér. Utánvétellel 40 fillérrel drágább.

Mind a három könyv a kisgyermek életéből kiemelt epizódokat tárja fel bájos versekben, 17 cm. hosszú és 13 cm. magas. Egy-egy könyv ára 1 pengő 30 fillér bérmentve.

Új magyar társasjátékok

1 óverseny, hat ólomfigurával
A farkos Bandi, ólomfigurával
Hófehérke és a hét törpe, ólom-
val
Lóbiáték, ólomfigurával

Ne merelődj, ólomfigurával
Utazás a világ körül, ólom-
figurával
Bóvárjáték, ólomfigurával
Varázshegy, ólomfigurával
Árvízjáték, ólomfigurával

Legújabb sportjáték, ólom-
gurával
Varázserdő, ólomfigurával
Futballjáték, ólomfigurával
Repülőgépen az északi sarkra,
ólomfigurával

A doboz nagysága 22 x 31 centiméter. Egy-egy doboz ára bér-
mentve 2 pengő 90 fillér. Az összeg bélyegben is beküldhető

Az összes itt felsoroltak megrendelhetők Tolnai Világlapja kiadóhivatalában,
Budapest, VII. kerület, Bohány uca 12 szám és minden könyvkereskedésben

30
fillér

Budapesti, II. évfolyam

1928 november 24

47. szám

Délibáb

30
fillér

Megjelenik minden szombaton

Angerer Margit,

aki az Operaház multheti Lohengrin előadásán Elza szerepét énekelte (Vajda M. Pál felvétele)

PARNA SZUS

XXXIX. Zágon István

— A eszaki uradalomban töltöttem el gyermekkoromat — mondja *Zágon István*, — ahol az apám akkoriban intéző volt. Itt írtam meg első versemet tízéves koromban, a nálam jó pár évvel idősebb barátom, *Tábori Jenő* születésnapjára. *Tábori Jenő*nek nagyon megtetszett a vers és elkérte tőlem. Ezen a sikeren felbuzdulva, még aznap írtam egy másikat, amelyet ezennel átnyújtok a „Délbáb” olvasóinak. Ezzel végre teljesedik gyermekkori vágyam, ha egy kicsit elkésve is, hogy ez a versem nyomtatásban is napvilágot látott. Tehát:

*Az első versemet elvetted, amelyet
Születésnapodra írtam és ahelyett
Irok egy másikat
És kívánok neked
Születésnapokat.*

☞ E két költemény után hosszabb szünet következett irodalmi munkásságomban.

Feltaláló szerettem volna lenni.

Zágon István 17 éves korában

Nagyszerű dolgokat fedeztem fel az emberiség számára, de olyan kutya pechem volt, hogy — mint később rájöttem — mindazokat a dolgokat már jóval előttem feltalálták. E kudarc után újból visszapártoltam az irodalomhoz és a tízperces szünetekben meséket mondtam el osztálytársaimnak, amelyeknek a főhőse mindig vagy az apám vagy én voltam. Csodálatos kalandokon mentünk így keresztül és *Argyilus királyfi* elbűbájtott szégyenletében mellettem.

Ötödik gimnazista koromtól kezdve tevékeny részt vettem az önképzőkör életében. Itt már társadalmi problémákkal foglalkoztam. „Szükséges hazugságok” címmel írtam meg az első értekezésemet, amelyet egy hosszabb lélekzetű komikus eposz követett. Ezzel nyertem meg az első iskolai pályadíjat. Ettől kezdve minden önképzőköri pályázaton részt vettem, nem törődve azzal, hogy irodalmi vagy más irányú-e és mai napig is büszke vagyok rá, hogy kettő kivételével valamennyit megnyertem. Ennek köszönhettem aztán, hogy szabad volt a tanári könyvtárt használnom. Keresztül ettem itt magam az összes, nekem nem való könyveken. Ez volt irodalmi előképzettségem alapja.

Az érettségi után beiratkoztam a pesti Műegyetemre, mert

minden áron mérnök akartam lenni.

Ebben az időben úgyszólván mindennapos vendége lettem *Nagy Endre* kabaréjának, amelynek az lett az eredménye, hogy diákpenziómban kabaré-előadásokat rendeztem.

Az egész műsort elejétől végig én írtam, sőt játszottam is benne.

A nő szerepeket *Fóthy János*, a Pesti Hírlap jelenlegi kritikusa játszotta, akinek különösen *Medgyaszay* sanszonokkal voltak nagy sikerei. Ka-

baré-elő nagy n penzió sukra. Westem ahol ál ség elő

ma s állane

Azut szünetet nem a szerep padunk a végé nagyok figyelt az iro rózsasz koztar

Ami jöttem voltan szerke megem házban hogy l rajta. ugyan úgy, a gadtan nagyo mulva kritik

itt l

Röy sos vi ház n ellené mert megé mérn fiatal végke úgy hogy vigye

Az go

Ac tény a B átny

baré-előadásainknak lassanként olyan nagy nézőközönsége lett, hogy a diákpenzió kicsinek bizonyult a befogadásukra. Áttettük tehát székhelyünket a Westend kávéház szuterén-helyiségébe, ahol állandóan négyszáz főnyi közönség előtt játszottunk. Öszintén szólva

ma sem bánám, ha működésemet állandóan ilyen érdeklődés kísérné.

Azután egy szép napon be kellett szüntetnünk a színjátszást és akarva nem akarva, egy tragédiában kellett szerepelnünk. Kitért a háború. A színpadunk megnövekedett, úgyhogy még a végét sem láttuk. A közönségünk is nagyobb lett, hiszen az egész világ figyelt minket. Megint abbahagytam az irodalmi működésemet és csak a rózsaszínű táborilapok írásával foglalkoztam.

Amikor vége volt a háborúnak, hazajöttem és Szegeden éltem, ahol sokat voltam *Móra Ferenc*, a Szegedi Napló szerkesztőjének társaságában. Egy este megemlítettem neki, hogy aznap színházban voltam és ezt úgy meséltem el, hogy *Móra* nem győzött eleget kacagni rajta. Rám parancsolt, hogy másnapra ugyanezt írjam meg a lapjában ugyanúgy, ahogy ezt elmondottam. Szót fogadtam és a krokiformájú beszámoló nagyon nagy sikert aratott. Pár nap múlva már a Szegedi Napló színikritikusa lettem és

itt kezdődik a tulajdonképpeni írói munkásságom.

Rövidesen írtam egy háromfelvonásos vígjátékot, amelyet a Szegedi Színház mutatott be nagy sikerrel. Ennek ellenére megint beszüntettem az írást, mert láttam, hogy nem tudok belőle megélni. Felutaztam Pestre és egy mérnöki állást vállaltam el. Az írást fiatalkori kalandnak tekintettem és végképp lemondottam róla. De nem úgy az anyám, aki folyton unszolt, hogy a Szegeden játszott darabomat vigyem el valamelyik pesti színházhoz.

Az anyám nem tudott belenyugodni abba, hogy lemondtam az írásról.

Addig biztatott, amíg egy napon tényleg elmentem *Bárdos Arthur*hoz, a Belvárosi Színház igazgatójához és átnyújtottam neki szegedi színdara-

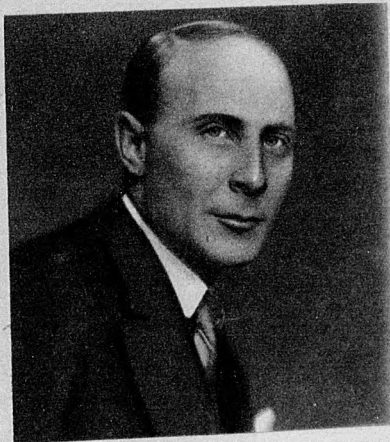
bom kéziratát, valamint egy füzetet, amelyben az addig megjelent dolgaimat ragasztottam bele.

Ennek a füzetnek köszönhetem, hogy végérvényesen író lettem.

Bárdos talált benne egy-két verset, ami tetszett neki és amikor néhány nap múlva felkerestem, megbízást adott egy kuplé írására. A következő műsorban már énekelte is *Kökény Ilona* az *Andrássy úti Színházban*. Azután megint írtam egy kuplét *Boros Géza* számára. Ennek is sikere volt, mire *Bárdos* kijelentette, hogy nekem egyfelvonásosokat is kell írni. Szót fogadtam és megírtam az első paraszt egyfelvonásost „*Vélemény dolgában*” címmel *Bárány István* számára. Ennek az eredménye lett, hogy *Bárdos* leszerződtetett az *Andrássy úti Színház* dramaturg-titkárának. A többi már ment magától. Egymásután írtam az egyfelvonásosokat, kuplékat és mind sűrűbben fordítottam külföldi darabokat. Az első kuplémtól a mostani premiéremig 279 darabom és fordításom került előadásra. Kettőszáznegyvennegyedik volt a „*Marika*”, amely bejárta azóta már fél Európát. Ennek köszönhetem beérkezésemet.

Igyekszem feljebb és feljebb mászni a Parnasszusra és ha nem is sikerül eljutnom a tetejére, erősen fogódzok, hogy le ne csúszzak arról a helyről, amelyet már elértem.

Szilágyi Ödön.

Zágon István

SZILÁGYI, MARCSÁT NEM SZERZŐDTETTE A JÓKAI SZINKÖR

Nagyon nehéz ma Budapestén és általában Magyarországon a színész helyzete, nagyon nehezen tud szerződéshez jutni. Jőnévű színészek, akikért azelőtt versengtek a színházak, ma szintén szerződés nélkül vannak és alkalmi fellépésekkel igyekeznek életüket fenntartani.

A Városligetben van a Feszteli-körkép épületében a Jókai Szinkör, amelyre Pestre jövő vidéki színészeink mindig úgy gondoltak, hogy a legrosszabb esetben ott el lehet helyezkedni. Ma már az a lehetőség is megszűnt, a rossz gazdasági viszonyok a Jókai Szinkör személyzetét is leépítették és bizony nagyon sok színész hiába reméli, hogy ott szerződést kap.

Misem bizonyítja jobban a Városliget kulturális viszonyának leromlását, mint az, hogy Szilágyi Marcsa, a Belvárosi Színház nagy sikereket látott lehetséges tagja, akiért tavaly két színház versengett, nem tudott szerződést kapni a Jókai Szinkörbe.

Az eset így történt:

Egy hétköznap délelőtt Szilágyi Marcsával kimentünk a Városligetbe. Végignéztünk minden látnivalót, végigkóstoltuk a ringlispil és a panoptikum gyönyöreit és egyszer csak a Jókai Szinkör előtt találtuk magunkat.

Megkérdeztem Szilágyi Marcsát.

— Volna kedve ideszerződni?

Szilágyi Marcsa nevetett.

Beléptünk a színház előcsarnokába

— Mié
jó gázi
— Pró
Szilágyi
és mind
előcsarno
Az igaz
Az iga
nul fogat
— Miv
Szilágyi
pett és I
— K
vagyon é
Az iga
— Jaj
a hiyatas
színészek
— De
gató úr.
— Azol
De a m
mellett
séges. K
hogy csa
— Ho
mamám
Az iga
— No
nagyon
lyán, h
mama
gedve.
nészőn
— Sz
— J
szubrett
énekeln
— É
és ének
Az iga
a kis
hatarta
fogta a
bevitte
— No
nem pró
a fiatal
hoz, h
Jöjjon
coljon v
Szilág
ment a
karmest
zongora
igazgat
lyet fog
zótéren
dobta
megállt

— Miért ne. Ha megfelelek és ha jó gázsit fizetnek, nagyon szívesen.

— Próbáljuk meg!

Szilágyi Marcsának tetszett az ötlet és mind a ketten beléptünk a színház előcsarnokába.

Az igazgató urat kerestük.

Az igazgató úr nagyon bizalmatlannul fogadott.

— Mivel szolgálhatok?

Szilágyi Marcsa az igazgatóhoz lépett és így szólt.

— Kérem, én Kovács Franciska nagyon és színésznő szeretnék lenni.

Az igazgató megcsóválta a fejét.

— Jaj kérem nagyon sokan vannak a hívatásos színészek között, akik ma színészek szeretnének lenni.

— De én tehetséges vagyok, igazgató úr.

— Azok is tehetségesek, gyermekem. De a mai rossz gazdasági viszonyok mellett nem elég az, ha valaki tehetséges. Különben is honnan tudja azt, hogy csakugyan tehetséges.

— Hogy? A papám is, a mamám is mondta.

Az igazgató felcacagott.

— No ez mindenesetre nagyon fontos ezen a pályán, hogy a papa és a mama meg legyenek elégedve. Aztán milyen színésznő szeretne lenni?

— Szubrett.

— Jaj, gyermekem, a szubrettnek táncolni és énekelni is kell tudni.

— Én tudok táncolni és énekelni is.

Az igazgatónak tetszett a kis „Kovács Franciska” határtalan önbizalma, megfogta a kisleány kezét és bevitt a nézőtérre.

— Ne mondja, hogy mi nem próbálunk módot adni a fiatal tehetségeknek ahhoz, hogy érvényesüljen. Jöjjön és énekeljen, táncoljon valamit.

Szilágyi Marcsa felment a színpadra, a karmester leült a zongora mellé, az igazgató úr és én helyet foglaltunk a nézőtérben. Szilágyi ledobta a kabátját, megállt a sűgőlyuk

előtt és a karmesterrel folytatott rövid tanácskozás után elkezdte énekelni a „Miért vársz”-t.

Az igazgató hozzám fordult.

— Nagyon gyenge hangocskája van.

Szilágyi Marcsa táncolni kezdett.

A karmester szinte elfelejtette a zongorát verni, olyan bámuló szemekkel nézte Szilágyi formás lábát, az igazgató pedig meglepedetten dörmögte.

— A felfogása jó.

— Ahogy a táncot felfogja, igazgató úr?

— Nem, ahogy a szoknyáját.

A tánc véget ért. Szilágyi Marcsa büszkén, kipirultan és diadalittasan állott a színpadon, Hannibál állhatott így Róma kapuja előtt.

— Nos, igazgató úr?

Mély csend lett. Az igazgató gondolkodott és aztán kimondta a szentenciát.

Jaj kérem nagyon sokan vannak, akik színészek szeretnének lenni

— Gyermekem, magában tényleg van valami tehetség és lehet, hogy idővel még színésznő is lesz magából. Egyelőre azonban tanulnia kell, mert ne gondolja azt, hogyha valakinek csinos poikája és karesú lába van, az már elég ahhoz, hogy szubrett legyen. Biztos vagyok benne, hogyha tanul, ha képezteti a hangját, és azután jelentkezik nálam nagyon használható tagja lesz színházamnak. Egyelőre azonban erről szó sem lehet.

— Hát nem szerződött, igazgató úr ?

— Nem gyermekem. Jöjjön ki egyszer délután, nézzen végig egy előadást és akkor meglátja, hogy milyen nálunk a nívó.

Szilágyi Marcsa pityeregve vette a kabátját, ebben a pillanatban elfelejtkezett arról, hogy ez az egész csak tréfa, úgy érezte, mintha egész sorsa és egész élete azon múltott volna, hogy tagja lesz-e a Jókai Színháznak.

Amikor lejött a színpadról, a karmester hozzálépett.

— Ne búsuljon, kisasszony. Az olyan szép leány, mint maga, majd megtalálja az érvényesülés módját. És ha tanulni akar énekelni, keressen fel engem, szívesen foglalkozom magával.

A felfogása jó

Ne búsuljon kisasszony

Szilágyi Marcsa megköszönte a karmester jóakarátát, elbúcsúzott.

— Nos Marcsa ? — kérdeztem.

— Nagyon szégyellem magam.

— Nem szégyen az, ha igyekszik, még lehet jó színésznő magából.

Marcsa hallgatott, azután halkán megszólalt :

— Csak ne tudja meg a Beöthy.
Tyrnauer István.

Mészáros Paulette legutolsó bécsi revü-szerepében (foto D'Ora-Benda)

e a kar-
ztem.
am.
gyekszik,
óol.
halkan

eóthy.
r István.

Délbáb

Verdi ismeretlen operáját mutatja be a Városi Színház

Rendkívül érdekes bemutató előkészületei folynak jelenleg a Városi Színház zongoratermében. A közeljövőben bemutatják a magyar közönségnek Verdi, nálunk még soha nem adott „*Ármány és szerelem*” című operáját. A darab rendezését dr. Dalnoky Viktor, a Városi Színház újonnan szerződött főrendezője végzi, a zenei beosztás pedig Komor Vilmos karnagy kezében van.

Igen érdekesen mondja el Dalnoky Viktor az opera színrekerülésének körülményeit.

— Két évvel ezelőtt — mondja Dalnoky — Milanóban jártam, akkor — mint majdnem minden évben — szokásom szerint meglátogattam a nagyobb zeneműkiadó cégeket, így a Ricordi-céget is. Böngészgetve a régi partitúrák között, rábukkantam Verdi „*Ármány és szerelem*” partitúrájára is. Természetesen nagyon érdekelt a dolog s miután alkalmam volt hosszabban tanulmányozni a partitúrát, elhatároztam, hogy Verdinék ezt a nálunk még nem ismert művét megismertetem a magyar közönséggel is.

Amikor a Városi Színházhoz szerződtem, megemlítettem tervemet Sebestyén Gézáknak, akit szintén nagyon érdekelt a dolog. Meghozattuk az anyagot. Megjegyzem, Schiller drámáját opera szöveggé a német Werfel dolgozta át nagyon hatásosan, ragaszkodva ugyan az eredeti szöveghez, de operaszempontból megtéve az egyes változtatásokat s az egészet három felvonássá vonva össze.

Komor Vilmostal együtt az anyag hirtokában áttanulmányoztuk az egészet s most aztán Sebestyén igazgató beleegyezésével megkezdjük a próbákat.

Verdi ezt az operáját fiatal korában írta, nem az első műve, de az első művei közé tartozik. Ha nem is olyan hatalmas, mint az „*Aida*” vagy a

„*Traviata*”, de mindenesetre már ebben a munkájában is meglátszanak az orosz-lánkormök, már ebben a művében is megismerjük az „*Aida*” és a „*Traviata*” szerzőjét.

A főszerepeket Báthy Anna, Kovács Ilonka, Orosz Julia, Radnay Erzs, Pajor, Szedő, Vermes és Szabó játsszák.

Érdeemes megnézni a partitúrát — s ezzel Dalnoky hatalmas, bekötött könyvet vett elő. — Vastag pergamenre kézzel írott az egész. Már elsárgultak a lapok. Ezt a partitúrát használták Oroszországban mindenütt. Ime, rá van írva: *Torino, Nápoly, Kremona*, stb. Mindenütt, ahol csak előadták, szignálják is. Most a Ricordi-cég kinyomatja az egészet, s visszakeri ezt tőlünk, mert ezt az „egyetlen” példányt reliquiaként meg akarja őrizni.

A darab szövegének magyarra fordítását Lányi Viktor végzi.

Estell Bradley amerikai filmszínésznő keresztreféltényharisnyájában

ANYOS LACI OPERETTET IRT!

Tehát Anyos Lacit is utólérté a zeneszerzők végzete: operettet irt. Nem lehet valaki büntetlenül tizenhét évig kitűnő dalszerző — be kell annak jönni a mi uccánkba — gondolják most már a zord kritikusok s már bizonyára fennik is a tollukat a szigorú „megtorlásra”.

Anyos Lacit, úgy hisszük, nem kell bemutatni a *Déliab* olvasóinak. Mindnyájan keseregtünk már az ő édes-bús nótáin. Ki ne énekelte volna már magában, vagy talán társaságban, asztal mellett, hogy „Elkerülsz, mert szegény vagyok”, vagy „Nem én lettem hüllen hozzád”. És még egy sereg pompás Anyos-nóta kinek ne zsongana a füleiben.

Arra a hírre, hogy operettet irt, fölkerestük Anyos Lacit s megkértük, mondjon valamit operettjéről.

Kedvenc törzskávéházában találtunk rá. A következőket mondotta:

— Háromfelvonásos operettet irtam valóban, de nemcsak a muzsikáját

Anyos Laci

komponáltam, hanem a szöveget is én irtam. Előbb úgy volt, hogy Szini Gyulával együtt írjuk meg a darabot, de Szininek másoldalú elfoglaltsága miatt erről le kellett mondanom. Egyedül kellett tehát megírnom a szöveget és — hála Istennek! — megírtam.

Az operett témáját egy dalom inspirálta. A történet részint vidéken, részint Pesten játszódik le. Egy úriasszonyról van benne szó, akinek bemutatják a színes, zürzavaros, kábító Pestet... no, de tovább nem is mondom, minek előre elárulni a mesét. A darab háromfelvonásos és hat képből áll. Dalokat és táncmuzsikát komponáltam ehhez az operetthez, amelyben mellőztem a nagy finálékat. En magam is azon az állásponton vagyok, hogy a nagy finálék kora lejárt, de a darab szüzséje sem kívánja a hosszadalmasan felépített finálékat. A darab zeneileg teljesen kész, a szöveg utolsó felvonása azonban még bizonyos változtatásokon fog átmenni. *Sebestyén* Géza és *Lóránth* Vilmos happy end-et akarnak a darab végére, az én elképzelésemben azonban a darab nem a már annyira megszokott happy end-del végződik. *Nem akarom hozzáadni a hősnőmet a hősmához.* Én ragaszkodom egyelőre ehhez a darabvéghez és ha *Sebestyén* direktor urat és *Lóránth* Vilit meg tudom győzni, akkor bizony a szépaszszony ezúttal — férj nélkül marad. Nehogy azt higgye valaki, hogy én szeretem azt, ha a szerető szívek végül nem lesznek egymásé. Oh, éppen ellenkezőleg. De ebben a darabban a különböző motívumok — ezúttal — mást diktálnak. A darab címe különben ez: „*Isten vele, szőke asszony!*”

Anyos Laci tehát ráért operettet komponálni, sőt szöveget és verseket is írt hozzá. Örök rejtély marad ezek után, hogy azon a kilenc hangszerezen, hegedűn, zongorán, mandolinon, gitáron, fuvolán, lanton, hárfán, harmóniumon, viola damuron, amelyeken játszani szokott, vajjon mikor van ideje — gyakorolni?!

Délbáb

Orfeusz a pokolban

A Városi Színház az Offenbach-ciklus második darabjaként az „Orfeusz a pokolban”-t mutatta be az elmúlt héten.

Mindég hálás dolog Jacques Offenbach műveit felújítani, mert az örök szép és napjainkban is friss melódiák máig is nagy közönséget vonzanak. Offenbach százhusz műve közül — a „Szép Heléna”-n és a „Hoffmann meséi”-n kívül — az „Orfeusz a pokolban” népszerűsége a legnagyobb.

Az új generáció, aki csak a multheti Városi Színház előadásán ismerte meg az „Orfeusz a pokolban”-t, talán csalódottan távozott a harmadik felvonás után. Ennek azonban nem Jacques Offenbach volt az oka, hanem a Városi Színház igazgatósága, aki az Orfeusz szereposztását szűkebbül állította össze.

Kérdjük, mért kellett a „Szép Heléna”-előadásokon már annyira be nem vált Szűcs Lászlónak játszani a címszerepet, mikor rendelkezésükre áll egy olyan kiváló tenorista, mint Halmos János, aki több mint ötvenszer énekelte ezt a szerepet néhány évvel ezelőtt a Budai Színház Orfeusz-előadásain. Euridikének Kovács Katóval való megismerése sem a legszerencsésebb. Offenbach operettjében ugyanis éne-

kelní is kell tudni. Az együttesből messze kimagaslott Pataki Ferenc, Stix Jankó szerepében és Ferenczy Károly. A többiek mind azt igyekeztek bizonyítani, hogy egészen jó vidéki előadást tudnak produkálni. Lóránth Vilmos kifogástalan rendezéséért minden elismerést megérdemel. Nem az ő hibája, ha az Orfeusz a „Nizzaiéjszaka” sorsára jut.

Kovács Kató és Szűcs László
Városi Színház — Orfeusz a pokolban (Harsányi felv.)

Testvérharc a Városligetben

Senki se gondolja, hogy a *Feld-család* csak nyáron tudja magára irányítani a közérdeklődést. A híres nyári Feld-revű már régen ott porlad a Városliget sárguló avarjában, azt lehetne hát hinni, hogy a Feldek legközelebb ismét csak a tavasz ébredésekor lesznek aktuálisak. De nem!

A család a telet se tölti tétlenül. Harci zaj kél az ősi várkastélyak felől és szenzáció-petárdák robbannak.

Az első számú petárda az, hogy *Feld Mátvás*, mint minden esztendőben, úgy az idén is megkísérelt a város tanácsától egy támogatást kivágni. Ezúttal valóban bagatell összegről: *mindössze negyvenezer pengőről* volt szó. Ennyit kért „színházépítési” célra.

Gyenge Annus (Anne Roselle) legújabb jényképe (Foto D'Ora-Benda)

Sajnos azonban, a város uraiban alig van hajlam a romantika iránt. A színházi bizottság pártolta a kérést, de sokan azt hiszik, hogy F. M. a „színházépítés” alatt valószínűleg a városligeti színházpalotának malterrel való bespriccelését érti, arra pedig nincs negyvenezer pengő. A város viszont nem jótékonyági egyesület. Pech!

Feld Irént ezzel szemben egészen más fronton érte vereség.

F. I. tudvalevőleg a Király Színházban tart gyermekelőadásokat. A Királyt természetesen csak bérlj ezekre az alkalmakra; a gyermekek lelkivilágára saját rezsijében hat jellemzőleg. Így például a színészeket is ő szerződteti.

Egyik előadására szerződtette *Balassa Ernő* színészt előadásonkénti tíz pengő gázsíért. Balassa már javában próbált, mikor a direktorsz talált egy másik színészt, aki ugyanazt a szerepet öt pengőért is hajlandó volt kredni.

Balassa Ernő azonban nem nyugodott bele az egyoldalú szerződésfelbontásba és beperelte *Feld Irént*. A tárgyalás már megvolt és a bíróság százhatalvan pengő megfizetésére ítélte *Feld Irént*, aki fellebbezett.

Az ítélet kihirdetése után *Balassa Ernő* felkereste *Feld Mátvást*, aki szintén tart gyermekelőadásokat és akinél *Balassa* szintén tag. Félt, hogy a per folytán nemcsak *Feld Irén*, de *Feld Mátvás* kegyeiből is kiesik, ezért tehát bocsánatot kért *Mátvástól*, hogy bemente perelni a nővérét.

Ekkor jött azonban a fordulat. *Feld Mátvás* melegen megrázta *Balassa* kezét és lelkesen így szólt hozzá:

— Hogy én haragudjak? Micsoda beszéd az? Ellenkezőleg, csak perelje tovább azt a nőt! Ha elveszti a pert, fizetem a költségeket. (?) Meg kell tanítani, a kutyafáját! *Konkurrenciát csinál nekem!* Nézze meg az ember!

A nővér tehát tovább lesz perelve. Hát nem édes?

Nem nyit jazz-tanszéket a Zeneakadémia

Hát mondta valaki, hogy nyit? Bármily csodálatos is: mondta. Egy komoly délutáni lapban jelent meg pár nappal ezelőtt az a hír, hogy a Zeneakadémia külön tanszéket állít fel a jazznek. A hír nagyon érdekesnek,

sőt fantasztikusnak látszott. Tudvalevően Hubay Jenő, a főiskola szellemi vezetője éppen elég konzervatív ahhoz, hogy kétszer is meggondolja magát, mielőtt beengedné az intézet falai közé a jazzt. Az akadémiának tradíciói vannak és tiszteletreméltó elvei. A jazzre pedig mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy tiszteletreméltó és tradíciókban bővelkedik.

Minden e tárgyra vonatkozó képtelt különben dr. Hubay Jenő, az akadémia főigazgatója volt hivatva eldönteni, aki munkatársunknak a következőket jelentette ki:

— Az a hír, hogy a Zeneművészeti Főiskola jazz-tanszéket nyit, nem is hírlapi caesa, hanem több annál: bolondgomba. Én ugyan nem is olvastam, de ha látom, akkor se cáfoltam volna meg. Vannak abszurdumok, amelyek cáfolatra se szorulnak. A Zeneakadémia a jazzt semmilyen formájában nem foglalkozik és amíg én itt vagyok, nem is szándékozik foglalkozni, ha csak a jazz váratlanul magasabb színvonalra emelkednék és több jelentőségre lenne szert. Egyelőre azonban semmi okát nem látom annak, hogy a jazz bevonuljon az Akadémiára. Mi Haydnnel, Beethovennel, a nagy magyar szerzőkkel foglalkozunk, a jazz pedig maradjon csak ott, ahová való: a kávéházban.

Eddig tart Hubay Jenő erélyes nyilatkozata. A jazz és a Zeneművészeti Főiskola csakugyan nem illenek össze.

És mégis találkoznak néhol. A Főiskola hangversenytermét ugyanis —

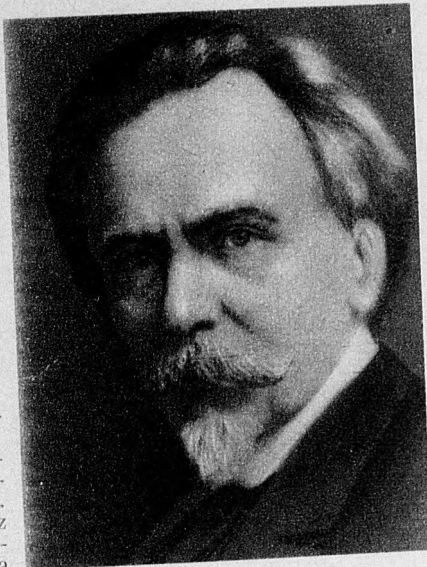
előben — csak olyan előadások céljaira volna szabad kiadni, amelyekből a növendékek okulást nyerhetnek. Már pedig alig pár héttel ezelőtt tartotta mérsékelt sikerű koncertjét az akadémia (nagytermében az „Erkla” kvartett: jazz négy zongorára.

Talán az akadémia főigazgatója nem is tudja, hogy a vezetése alatt álló intézet titokban jazzt melenget kebelén?

Egyébként mi nem is tartjuk olyan veszedelmesnek a jazz és az Akadémia kapcsolatát. Egyre-másra érkezik hír arról, hogy a külföld nagy zenekolái bevezetik

ezt az új műfajt. Arra pedig minden esetre megéri, hogy heti egy-két órában foglalkozzanak vele. Így legalább elérhető lenne, hogy a dilettánsok tömege helyett (akik ma jazzt „komponálnak”) komolyan képzett muzsikuskok foglalkoznának a jazzel, amint az például Amerikában régen szokás (lásd: Gershwin). És azt is, hogy fiatal muzsikuskaink már pályájuk elején olyan anyaggal dolgozhatnának, amelyből rögtön pénzt lehet csinálni. A jazz hangszereken való játszást rengeteg fiatalember el akarja sajátítani, praktikus okokból. Miért kell ezeknek zűzmagániskolákba szorulniuk, ahelyett, hogy az Akadémia komoly mesterei képeznék őket?

Sz. D.

Hubay Jenő

Egy jubileum, amelyről mindenki elfelejtkezett

A Király Színház tehát jubilált. Jubilálta fennállásának huszonötödik évét. Persze, egy ilyen jubileumi ünnepségen igazán nem érnek rá a jubileumi ünnepséget megszervező urak arra is gondolni, hogy van egy egyszerű asszony — Kerndl Máriának hívják, — akiről nem volna szabad elfelejtkezni, nem mintha valami rendkívüli fontos tényező volna ő a Király Színház huszonöt éves életében, hanem csak azért, mert

ő az egyetlen, aki huszonöt éve tartózkodik minden este 7 órától fél tizenkettő óráig a nézőtéren.

A bal kettes páholy háta mögött ül egy kis széken. Ez az ő számozatlan ülőhelye, amit hordozhat magával s amelyért még belépődíjat sem kell fizetni.

— Hogyan került a Király Színházba ?

— Beöthy László méltóságos úr (így mondja) szerződtetett ide még a Magyar Színházból.

— Szóval ?

— Amikor Beöthy méltóságos úr megnyitotta a Király Színházat, én, aki persze a Magyarból ismertem őméltóságát, rögtön jelentkeztem, hogy én is ott akarok alkalmazást, ahol őméltósága, az igazgató. Természetesen mingyárt alkalmazott.

— Szokta nézni az előadást ?

— Mindig. Már amennyiben ráérek.

— Amióta az újrendelet van, jobb nekünk, hiszen a publikum pontosan kell, hogy bejőjön az előadásra. Igaz, hogy a főkapitányi rendelet nem vonatkozik a páholyra, hiszen a páholyba be lehet anélkül lépni, hogy a néző a publikumot zavarná, de most mégis a páholyközönség is szereti előadás megkezdése előtt elfoglalni a helyét.

— Hány darabot látott ?

— Mindegyiket, mert én, kérem, sohasem hiányoztam.

— De hiszen itt egy operettet többszázszor is adnak, nem unja annyiszor megnézni egy és ugyanazon operettet ?

— A zene, kérem, sohasem unalmas.

— Melyik darab tetszik legjobban ?

— A János vitéz.

— Borralalót szokott-e kapni ?

— Természetesen.

— Ki volt a leg-gavallérabb látogató ?

— Azt nehéz így megmondani *Freistädler* igen gavallér volt.

— Volt valami érdekes esete.

Olyan eset, ami túlnőtt az egyszerű páholynyitogató hatáskörén ?

— Igen, több olyan esetem is volt. Például az ötös páholyban ült egy nagyon elegáns nő. Csodálatosképpen egyedül érkezett, de

mondta, hogy később keresni fogják. Ő is nagyon későn érkezett, az előadás már javában folyt. Amikor bevezettem a páholyba s leült a székre, észrevettem, hogy hirtelen elfehéredik. Összerogyott volna ha meg nem fogom. Megfogtam teljes erőmből és hátravonszoltam a páholy mélyébe, ott leültem úgy, hogy a páholy falának támaszkodhatott. Lerohantam a földszintre, felküldtem gyorsan egy jegyszédőt, magam pedig megkerestem az inspekción orvost, aki hamar magához térítette a nőt.

Biztos, hogy a nézőtéren óriási zűrzavar keletkezhetett volna, ami talán az előadást is megakasztotta volna, ha elveszttem a lélekjelenlétem...

Ezeket mondotta kérdéseinkre Kerndl Mária, akinek népszerűségéről mi sem jellemzőbb, minthogy a színház „Máriájának” hívják. Mindenki szereti, sőt tiszteli, de azért a jubileumon egy kissé elfelejtkeztek róla.

Kerndl Mária (Lart foto)

TANÍTÓNŐBÓL DRÁMAI HŐSNŐ * * * *

A Nemzeti Színház multheti „Dolovai nábob leánya” előadásán egy fiatal színésznő mutatkozott be a pesti közönségnek Vilma szerepében — petróczi *Petróczy Alice*. Ismeretlen név a mi színházbajáró közönségünk előtt, de annál ünnepelebb az erdélyi magyarok között. Fiatal — mindössze huszonegy esztendő — *Petróczy Alice*, akit most

a Nemzeti Színház négyévi színészkedés után szerződtetési célból vendégszerepeltetett.

— Apám Nagyváradon volt táblabíró — mondja a Nemzeti Színház vendége — és ugyancsak itt életem legermekkoromat.

Soha eszemágában sem volt színésznőnek lenni.

Tanítónőképzőt végeztem, majd ezután pár évet külföldi leányintézetekben töltöttem, főleg azért, hogy a francia, angol és német nyelvet tökéletesen elsajátítsam. Amikor hazajöttem, sűrűn szerepeltem különböző műkedvelő-előadásokon, ahol szép sikereim voltak. De mindezt nem vettem komolyan és az elismeréseket nem a magam tehetségének, hanem inkább apám társadalmi állásának tulajdonítottam.

Azután egy napon tönkrementünk. Állás után kellett nézmem és ekkor a sors különös játéka folytán összetalálkoztam Gróf színigazgatóval, aki a régebbi műkedvelői előadásokon már látott engem szerepelni. Ő volt az, aki arra biztatott, hogy színpadra menjek. Egy nagyváradai színészmestrosöm oktatott ki a színpadra és rövidesen a nagyváradai színház tagja lettem, majd később Kolozsvárra szerződtem át.

Egymásután játszottam el *Melindát*, *Opheliát*, *Desdemonát*, *Juliát*, szóval a legnehezebb drámai szerepeket. Míg végre meghívást kaptam a Nemzeti Színház igazgatóságától egy vendégszereplésre és legnagyobb meglepetésemre Hevesi arról értesített, hogy Vilma szerepét kell eljátszanom a *Herczeg-darabban*.

Ezt a darabot sohasem ismertem, naiva szerepet eddig még nem játszottam

és mindennek ellenére három próbára kellett eljátszanom a darabot.

Nem jártam színiiskolába. Ezt pótolta a nagyváradai és kolozsvári szereplésem. A vizsgám pedig a multheti fellépésem volt, amely, hála Istennek, sikerrel végződött. Ez a története és az előzménye az én nemzetiszínházi debütümnek.

Petróczy Alice

Roszmájú felelet

Láttad már az új darabomat? — kérdi *Kertész Dezsőtől* az egyik nemrégiben bemutatott színdarab szerzője.

— Igen — válaszolja vontatottan *Kertész*.

— Na és?

— *Köszönöm, már jobban vagyok.*

ORSKA MARIA VISSZAVONUL A SZINPADTÓL

Berlin, november hó.

Azt már megírták, hogy meghízott, megszépült. Orska már nem morfinista, nem szed kokaint, egészséges lett. És egyszerre bejárta a hír a világsajtót:

Orska visszavonul a szinpadtól.

Orska ezt így mondja el:

— Fiatal vagyok még. Akármit is mondanak az ellenségeim, igenis fiatalnak érzem magam és az is vagyok. És most mondja — itt megfogja az ujságíró zakójának fazónját — mondja: ha csak két évig játszom még, nem azt fogják-e mondani rólam, hogy megöregedtem? Hát igen, ezt nem akarom. Élni akarok, élni mert

ez a szó: megöregedett! ez a halál.

Egy színésznő halála.

Igaz, hogy engem egyszer már el-

Maria Orska (Foto Jva Berlin)

parentáltak, akkor nem bántott a dolog. Az típusa volt a rosszakaratnak. Az emberek, az irigyek rosszakarátának. Akkor nem törődtem vele. Most fájna.

És búcsút akarok mondani a szinpadnak. Ugy akarok elbúcsúzni, hogy egy nagyon szép emlékem maradjon. A közönségtől akarok elbúcsúzni, attól a közönségtől, amely engem mindig nagyon szeretett; szeretetével elhalmozott. Sokat gondolkoztam azon, hogy hogyan tegyem a magam számára emlékeztetőt ezt a napot?

És rájöttem, hogy *egy nap* — az kevés nekem. Egy nap elég annak, aki már legalább 30 évet töltött a szinpadon. Annak kell *egy* nap. Egy szép nap. Nekem ez nagyon kevés. *Nekem helek kellenek*. Sok szép nap. Szeretet Melegség. Hogy aztán könnyű szívvel élhessek a magányban.

Eppen ezért gondoltam arra, hogy elbúcsúzzak mindenkitől, kivétel nélkül mindenkitől, aki szeretett engem. *Egy turnét fogok rendezni*. Még e hónap végén vagy december elején fog ez a körút megkezdődni. Először Németország nagyvárosai fognak sorra kerülni. Berlinen kívül Lejpzig, Frankfurt, Köln, München és a többi. Aztán Párizs. Igen Párizs. Oda is elmegyek. Hogy szeretem ezt az aranyos helyet. Párizs után Bécs, *Budapest*. Ezek azok a helyek, ahova *biztosan* elmegyek. Ha jön még ajánlat közbe, minden kérésnek eleget akarok tenni.

Tavasszal aztán, amikor ezek a szép hónapok elteltek, egy másik publikum előtt fog búcsút inteni az Orska. A film közönsége előtt. Március végén kezdem filmem felvételeit, amelyet

én írtam, én rendezek és magam játszom a főszerepet.

Szép munka lesz. *Egy élet megkoronázása*.

A filmet a vásznon már csak egy kis, ici-pici moziban fogom megnézni, ott, ahol letelepszem.

Hogy hol? Hát ez az, amit nem árulok el. Hogy hol leszek egy év múlva: *ez titok*.

Hiszen az ujságírók úgysis kinyomozzák...

Regina Willemelis,
a berlini Haller-revü tagja (Foto D'Ora-Benda)

oáb

U
L

t a
nak.
nak.
jna.
szin-
nogy
ljon.
attól
ndig
lhal-
zon,
nára

- az
aki
szin-
szép
kem
etef
vvei

nogy
nél-
gem.
ónap
ez a
met-
orra
ank-
ztán
yek.
lyet.
Ezek
lme-
nin-
i.
szép
kum
ska.
égén
lyet

m

oro-

egy
ezni,

nem
év

ayo-

„Udvari” énekesből operaénekes

Mint a cím is sejtetni engedi, ez valóban nem egy mindennapi karriér. Egészen röviden ezt így lehetne elmondani: *Rikker Béla 24 éves magyar fiatalember, aki eddig a budapesti bérházak lakóit szórakoztatta az udvarból — nos ebből a Rikkert Bélából a németországi, mannheimi opera szerződötlettel tagja lett.*

Igy dióhéjban. Részletesen mondja el ő maga, Rikkert Béla:

— Talán egy kis bevezetést is. Már azt hiszem nem nagyképcség, ha azt mondom, hogy az én életem legnagyobb bizonyítja a sorsnak azt a tulajdonságát: *egyszer lenn, mászor fenn.*

Nem is hagyja megkérdezni, hogy miért? Már magyarázza:

— Születésem óta 11 éves koromig a legelkényeztetettebb gyermekek életét éltem. Aztán tönkrementünk, apám meghalt. Tizenkét éves koromban nagyobb örökséget kaptam, ettől kezdve 20 éves koromig, hogy úgy mondjam, megint „fenn”. 1924-ig. Aztán...

A fiatalember szimpatikus arca elborul, rezignáltan mondja:

— Aztán megint lenn. Rikkert Béla gimnáziumi érettségivel, 4 orvosi félévvel, 8 évi zongoratanulással annyira éhes, hogy végigmegy a pesti udvarokon és énekel.

Keserő mosollyal legyint:
— De ezt ne tessék megírni. Kitérdelkelhet.

Felfedezésének körülményei iránt érdeklődünk.

— Ezt sokáig nem fogom elfelejteni — mondja. — Az Izabella ucca... várjon csak, tudom pontosan... igen 71. számú házban történt. Már befejeztem előadásomat — egy magyar népdalt, egy német népdalt és a Traviatából énekeltem — és bosszankodva igyekeztem kifelé — igen, mert kevés „esett le” — mikor egy elegáns úr toppant elém és megszólított — németül. A nevét, bizony már elfelejtettem. Elég az hozzá, *elmondotta, hogy ő a mannheimi opera egyik karmestere — rokonánál járt itt Magyarországon — nagyon tetszik neki a hangom,*

megkért, menjék el hozzá próbaéneklésre. Elmentem. Az eredmény?

Most kaptam kézhez a mannheimi opera szerződésének duplikátját.

Egyelőre még csak nagyon szerény, havi 400 márka gázsival, január 4-től. De szerintem ez is jobb, mint házakban énekelni!

— Ez igaz. Tanult énekelni?

— Látja, ezt el se mondtam. Természetesen. A második „fenn” periódusban. Pár hónapig

Anthes mester is foglalkozott velem.

Fiatal korom ellenére már akkor is *feltűnően erős baritonom volt.*

Megjegyzem — fejezi be Rikkert — erre sohasem gondoltam. Rikkert Béla operaénekes... Istenem, de furcsa az élet.

Tényleg furcsa. Ma lenn, holnap fenn. Kívánjuk Rikkertnek, hogy ezentúl mindig „fenn” legyen.

(Ö. I.)

Ha Ön indiszkréten benéz a kulcslyukon,

sokezer nőt fog szorgalmas munka közben meglepni. Mindegyik előtt a Párisi Divat szabásmintája fekszik és ez után készítik a lelegeánsabb ruhákat. Ötezer szabónó veszi állandóan ezt a lapot. Párizsnak a legelőkelőbb modellrajzolóival szerződést kötöttünk. Hatszáz csodaszép párizsi modellt és szebbnél szebb kézimunkát stb. foglal magában egy negyedévfolyammak a tartalma.

Féláron küldjük Önnek a Párisi Divatot egy héttel a megjelenés után (tisztá visszamaradt lapokat), hogy megismerje ezt a rendkívül érdekes lapot, még pedig ¼ évre 4 pengő 40 fillér helyett 2 pengő 20 fillérért.

Kérjen egy mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küldünk. Kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány u. 12.

Színésznő a hatodik bében

Arra már sok példa volt, hogy gimnazistaleányok megirigyelték a színésznők „ragyogó” dicsőségeivel telt életét, arra azonban, hogy egy színésznő vágyott volna arra, hogy gimnazista legyen, még nem. Művésznőink igen dicséretes buzgalommal igyekeznek szabad idejüket továbbképzésükre felhasználni, nyelveket, zenét, énekelni tanulnak. Krajník Mária vállalkozása azonban ritkaság a magyar színészet történetében.

Krajnik Mária az Andrássy úti színház tagja és egyike a legkedveltebb papasznótá-énekesnőiknek. Minden este játszik, de öltözőjéből nem beszélgetést, pletykálgatást hall az arra hadló, hanem a latin rendhagyó igék ragozását. Krajník Mária ugyanis, aki öt gimnáziumi osztály elvégzése után lépett a színésznői pályára, most elhatározta, hogy

folytatja tanulmányait, leérettségizik és beiratkozik az egyetemre.

A gyógyszerészeti fakultás hallgatója lesz és kipróbálja, hol könnyebb érvényesülni, a színpadon, vagy a patikában.

Bár középiskolai tanulók nem nyilatkozhatnak a nyilvánosság számára. Krajník Mária, az Andrássy úti gimnázium hatodik B osztályának magántanulója a következőket mondotta a *Délibáb* munkatársa előtt:

— Szerintem nagyon is hozzátartozik az általános műveltséghez, hogy az ember megszerezze az érettségit. Nagyon sajnálom, hogy annak idején nem folytattam tanulmányaimat és most akarom pótolni ezt a mulasztást. Kérvényt intéztem a minisztériumhoz, engedjék meg, hogy a hatodik, hetedik és nyolcadik osztályokat másfél év alatt elvégezzem és azután letegyen az érettségi vizsgát, a kérvényt kedvezően intézték el és én beiratkoztam az Andrássy úti leánygimnáziumba,

Órákra természetesen nem járok, két másik intézetbeli tanár készít elő a vizsgára és mind a ketten meg vannak tudásommal és szorgalmammal elégedve. Most kaptam meg az értesítést, hogy írásbeli vizsgám december 12-én, a szóbeli pedig december 13-án lesz.

— Kedvenc tárgyait a latin és az algebra, a történelemben meglehetősen gyenge vagyok. De reugeteget tanulok, szeretnék hiszta jeles bizonyítványt kapni és hogy ez sikerüljön, bizony

még itt a színházban is tolyton tanulok.

A vizsgáktól meglehetősen félek, hiszen komoly bizottság előtt kell majd vizsgáznom. A tanárain nagyon biztatnak, hogy ne féljek, úgy, ahogy a színpadon, úgy a vizsgán is megállok majd a helyemet.

Az öltöző asztalán kék papírosba kötött iskolakönyvek és füzetek fekszenek. — Ne gondolja, hogy a vizsga után

időm lesz pihenni. Azonnal hozzáfélek a hetedik osztály anyagához, mert a tavasszal már hetedikből akarok vizsgázni. Érettségi után pedig beiratkozom az egyetemre, már régen tetszik nekem a gyógyszerészi pálya, és ha minden rendben megy, este játszom és napközben recepteket készítek majd. Persze, addig még sokat kell tanulni, de hát ha anyi ember meg tudta szerelni diplomáját, miért ne szerezhetném meg én is.

Az ügyelő kopogtat az öltöző ajtaján és Krajník Mária, hatodik gimnáziumi tanuló kilibben a színpadra.

Krajnik Mária

A Góth-pár Zombory Mercedestről

Hatalmas reklám előzte meg a Víg-színház új primadonnajelöltje, Zombory Mercedesnek bemutatkozását. A tizennyolc éves fiatal leány az elmúlt napokban debütált Fodor László „Bölcsődal”-ában és most föltehetjük a kérdést, igazolta-e a nagy felfokozott várakozást Zombory Mercedes szereplése. Igaz: jó, sőt a szokottnál jobb sajtósikere volt, de hallatszottak olyan hangok is, hogy *kár volt ezt a fiatal lányt első színpadi szereplésekor ilyen súlyos feladatot jelentő és nem is túlzottan jól megrajzolt szereppel megbízni.*

Ezek után érdekes lehet megszólaltatni a közvelenül érdekelt feleket, szóval, a fiatal lányt és felfedezőit, tanítómestereit: Góth Sándort és Góthné Kertész Ellát.

Zombory Mercedes a következőket mondotta nekünk:

— Érzésem szerint csak hendikepet jelent számomra a rendkívüli reklám. Félve és elfogódva léptem a színpadra, ma is folyton lámpalázam van: talán nem is annyira a köznapi értelemben, mint inkább félelem, hogy az elsőrendű színpad követeléseinek megfelelek-e. Örülök persze, hogy sikerem volt, *de világért sem hiszem, hogy ezzel „beérkeztem”.* Tovább tanulok Góthéknál, mint ahogy eddig is, másfél esztendőn át ők foglalkoztak velem.

Góthné Kertész Ella is igen objektíven, elfogultság nélkül nézi a tanítvány első színpadi szereplését:

— *Tizenkét éves korában fedeztem föl Zombory Mercedes-t, akkor még a „Sacré Coeur” növendékét. Feltűnt a kislány gyönyörű alakja, szépsége, intelligenciája. Főleg az utóbbi készítetett arra — kapcsolatban Mercedes testi külsőségeivel, — hogy édesanyjának, barátnőmnek azt tanácsoljam: neveljünk színésznőt a kislányból. A magyar színpadon hiányzanak*

a kultúrált, intellektuális hajlandóságú fiatal lányok.

A mai primadonnák nagyon sokszor nem különböznek a görli-típustól, a szép, de igazi, mély színészi munkára soha al-

kalmassá nem váló fiatal nőktől. A lányok, akik ma a színiiskolákból kikerülnek: érthetően karriért akarnak csinálni, de tanulni viszont annál kevésbé. Ez a baja a fiatal színészgenerációnak: nem lelkiismeretesek, mesterségüket egyáltalában nem veszik komolyan és a művész igazi feladatairól, tanulmányairól, becsületes elmélyülésről sejtelmük sincs. Zombory Mercedes hatalmas ígéret, ígéret odavonatkozónak, hogy ő az új, művelt és kiválóan intelligens fiatal primadonnatípust fogja megisméjlesíteni a magyar színpadon. Hogy helyes volt-e ilyen nagy, jelentős szereppel bemutatkozni, nem tudom, de talán megfelelőbb lett volna fokozatosan, kisebb szerepektől a nagyobbak felé kifejlődni. Mindenesetre:

Darvas Lili óta nem láttam magyar színésznőt, akinek karrierjében annyira biznék,

mint Zombory Mercedesében. Egyébként elárulhatom, hogy „tartalékban van” egy másik fiatal növendékem is, Fóthy Erzsébet, aki még a színiakadémiára jár, *hallatlanul szégyén, menzán ebédel, fillérekből él, de hallatlanul tehetséges, akivel férjem és én minden ellenszolgáltatás nélkül foglalkozunk, mert örömet okoz számunkra az új generáció nevelése.*

Góth Sándor elgondolkozva mondja: — *Hogy karriért csinál-e Zombory Mercedes? Ezt nem tudom, nem válaszolhatok igennel. A bemutatkozás sikere ugyan tiszteletreméltó, de a színész pályája hasonlít a sorsjátékhoz: ezer és egy szemponttól függ, valószínűségek és valószínűtlenségek összecsapásától, hogy kihúzza-e a főnyereményt. Apjától mindenesetre erős művészhajlandóságot örökölt Mercedes: gyönyörű hangja és nagyszerű melódikus ösztöne van édesatyjának. Anyja olasz származású, leányneve: Scossa — nem lehetetlen, hogy Mercedes temperamentuma így magyarázható legtalálhatóbban.*

Berend Pál.

UTOLSÓ BESZÉLGETÉS ANITA BERBERREL

Rövid berlini távirat néhány szűk szóval jelenti, hogy Anita Berber, az annakidején nálunk is ismert táncosnő, akinek neve egy időben fogalom volt Európa északai életében,

egy berlini klinika közös kórtermé-
nek szűk vaságyán meghalt.

Az országos hírű *mezelen táncosnő* halálhíre különösen aktuálissá teszi *prágai munkatársunk* érdekes intervjúját, amelyet az akkor még nagybeteg művésznővel csinált. Prágából került ezután Anita Berber *Berlinbe*. Ime a riport:

Prága, október hó

(A *Délbáb* tudósítójától.) Mégis talán rossz volt a cím, amit kaptam...

Hát csak nem lehet, hogy a nagy nő, aki fürdött a pénzben és úszott a jólétben, idekerült volna? Ebbe a szűk kis, kanyargós, girbe-görbe uccába, ide, ebbe a *tizenhaladrendű szállodába*?

És mégis. A *Hotel Wendracek* gyuladt szemű portása ismerősen bólogat, amikor Anita Berber nevét hallja és felfelé mutat a recsegő falépcsőn, amelyet kétes tisztaságú, valamikor jobb napokat látott futószőnyeg takar.

Második emelet tizenkettő. De csak azért, mert nincs harmadik. A kopogtatásra egy erőtlen, halk női hang felel és már tárul is az ajtó. A primitív egyszerűséggel, a megszokott szállodai ridegséggel berendezett szoba kórházi stílusát csak *egy halom virág* enyhíti, amely közönséges vizeskancsóban ott díszleg az asztalon.

A *Wendracek* hotel tizenkettes szobájának lakója ott fekszik a dívánon. Állig betakarva egy pokróccal. *Fiatal nő, csontig soványodva*. Nagy, sötét szeméi kísértetiesen merednek elő a szemüregekből. És ahogy a kezét nyújtja, szinte már kísértetiesen törékenyek és pergamentszerűek az ujjak rajta.

— Látom, hogy csodálkozik, hát látja

ez lett belőlem.

Igen, én vagyok: Anita Berber. Azért ne szomorodjon el, ne is akarjon vigasz-

talni, én vagyok az oka mindennek. És én vállalom is a felelősséget. Nem csak itt, hanem majd odaát is...

A keze újra a levegőbe emelkedik és kimutat az ablakon, fel, fel az ég felé.

— Maga magyar? *Istenem, Budapest...* Akkor még lobogott bennem az élet, fiatal voltam — és szerelmes. Istenem, hiszen most már, amikor már mindenem túl vagyok, ezt is bevallhatom.

A világ azt hitte, hogy én, Anita Berber férfifaló démon vagyok,

aki a maga excentrikus külsejével a

a férfiak százait csábítja maga köré és teszi tönkre. Pedig nem így volt, kedvesem. Most már szép nyugodtan, őszintén, bevallhatjuk magunknak, hogy a férfiak tettek tönkre engem. Ne gondoljon semmi rosszra kérem, nem testi-
leg, hanem, mert

Anita Berber

sokszor voltam szerelmes olyan emberbe, aki ezt bizony meg nem érdemelte.

És erre aztán ráment minden: idegek, művészi hírnév, vagyon...

— Azaz hogy mégis... Ketten voltak az életemben, akik miatt mégis csak érdemes volt élni. *Mind a ketten elmentek előre és most én megyek utánuk*. Az egyik az uram volt, a másik a partnerem. *Sebastian Droste*, akivel különben *Budapesten* is együtt voltam. Ő *New-Yorkban* halt meg, én meg majd Prágában fogok meghalni.

Nem tartott hosszú ideig a diskurzus Anita Berberrel, de ez is már végtelenül kimerítette. Nem tudott tovább beszélni. Köhög, int, hogy fáradt és aludni szeretne. Az intervjúnak hát vége szakadt.

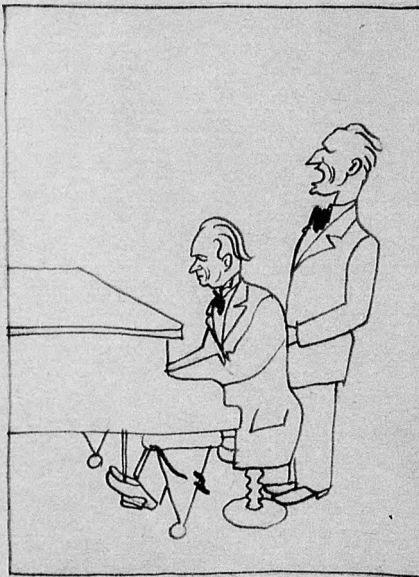
Bende Tibor.

Miből lesz a Cserebogár?

— Papot akartak belőlem csinálni — mondta Venczell Béla, — mert az egész családom pap volt. Az egyik nagybátyám címzetes püspök, a másik esztergomi kanonok, a harmadik egri nagyprépost, a negyedik bánhídi plébános, csak én nem akartam pap lenni.

Ez az elhatározásom nagy megdöbbenést okozott a családban. Összeült a családi tanács, amelyben az a vélemény alakult ki, hogy ha már pap nem akarok lenni, hát legyek kántortanító. Ezt két okból határozták el. Először a kántorság is kapcsolatos az egyházzal, másodsor, nagyon sokszor keservesen tapasztalták, hogy bömbölni, azt tudok.

Léván kezdtem tanítóképezdebe járni, innen azonban „csendesesen eltávolított-

Fenét leszel te kántor!

tak”. Ekkor a kanonok nagybátyám maga mellé vett az esztergomi tanítóképezdebe, ahol mint templomi énekesnek nagy sikereim voltak. Én azonban nem a sikernek örültem, hanem annak a tizkoronás aranynak, amelyet a nagybátyámtól kaptam minden templomi éneklésért. Vasárnap mindig nála ebédeltem s ezért külön öt koronát kaptam. Ezt azért csinálta a nagybátyám, hogy kedvem legyen a kántorsághoz és szívesen maradjak Esztergomban. De az én jó nagybátyám kifejtette számításából Mócsi Lászlót.

Mócsi László volt ugyanis a zene-tanárom, aki mikor először hallott énekelni, így szólt hozzám: „Fenét leszel te kántor, neked az Operában van a helyed”. Tervét később közölte a nagybátyámmal is, de az hallani sem akart róla. Mócsi László lelkesen foglalkozott velem tovább is egészen a majálisig. Ez a majális Kovácspatakon volt. Egésznapos kirándulás volt, amelyen a tanárok is résztvettek. Mócsi tanár úrral már estefelé találkoztam éppen a vasúti állomásnál. Ekkor Mócsi Lászlónak ragyogó ideája támadt.

„Te Venczell”, szólt hozzám, „holnap vasárnap, senki sem veszi észre, ha most megszökünk. Mingyárt itt lesz a pesti vonat, és én fölviszlek Káldy Gyulához, az Opera igazgatójához”.

Én persze, boldogan beleegyeztem és felutaztunk Pestre és fölmentünk másnap Káldyhoz. Skálázni kellett. Hát én ki akartam tenni magamért és alaposan kieresztettem a hangomat a Rákóczi úti lakásban. Káldynak volt vagy tizenöt papagája, amelyek, amikor énekelni kezdtem, röpködni kezdtek a szobában és örült rikácsolásba kezdtek, de én túlkiabáltam őket.

Ez a pesti szökés még azért is emlékezetes nekem, mert Mócsi tanár úr ez

alkalomból kінált meg először cigaret-
tával. Ennek jobban örültem, mint an-
nak a jóslatának, hogy egyszer híres
operaénekes leszek.

Káldynak nagyon megtetszett a han-
gom és magához vett. Ő tanított éne-
kelni, cserébe meg én tanítottam a fo-
gadott lányát matematikára. Ezért líz
forintot kaptam Káldytól. Később aztán
1900-ban tagja lettem az Operának, de
karkötelezettséggel.

Az Operában első szerepem a kőszo-
bor volt a „Don Juan”-ban. Rettenete-
sen drukkoltam. Jelenésem előtt oda-
jött hozzám Alszeghy:

„Félsz?” — kérdezte tőlem. Én csak
ránéztem, de szólni nem tudtam. El-
következett aztán az a perc, amikor a
szinpadra kellett volna lépnem. Ebben
a pillanatban Alszeghy úgy hátba vá-
gott, hogy valósággal berepültem a
szinpadra. De használt! A hátbavágás-
tól teljesen elmúlt a trémám és hiba
nélkül énekeltem.

Amikor Ney Dávid meghalt, sokat
gondolkoztak azon, hogy ki legyen az
utóda? A lapok nagyon kardoskodtak
mellettem, de én gondolni sem mertem
arra, hogy Ney Dávid örökébe lépjek.
Ekkor a sors összehozott Charles Mül-
ler-rel, aki Blériotnak volt az impres-
záriója. Müllernek is nagyon tetszett a
hangom és garamfónba énekeltetett, de
a nevem elé odatette a Maróczy nevet,
mert az a név a sakkbajnok révén
akkor közismert volt. Amikor Müller
meghallotta, hogy az Operaház Ney
utódját keresi, hóna alá vett egy gra-
mafónt és az én lemezeimet és fölment
Bezerédy intendánshoz és Máder igaz-
gatóhoz. Szó nélkül felhúta a grama-
fónt és fölvette az egyik lemezemet. Az
urak elragadtatva kérdezték:

„Ki ez az énekes?”

„Lenni próbál az Operában. Ven-
czell Bélának hívják”, mondta széles
gestussal Müller.

Felhívtak és azonnal háromzer-
koronás szerződést írtak alá velem s
így az Operaház szólóénekesé lettem.

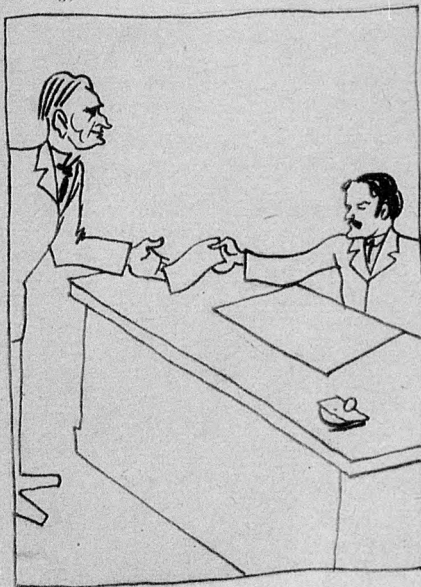
Müller bácsi — az Isten áldja meg
— azért megtalálta számítását. Az első
évi fizetésem az övé volt. Egy évig
ígyen énekeltem.

Hallatlan sikerem volt az első na-
gyobb szerepemben, a lapok állandóan
mellettem kardoskodtak és nagyrészt
nekik köszönhetem, hogy érvényesül-
hettem. Legnagyobb sikerem Mozart
„Szóktetés a szerályból” című operájá-
ban volt, amelyet több mint ötvenszer
énekeltem az Operában, úgyhogy a be-
mutató szereplők közül csak Székely-
hidy és én tartottuk meg a szerepünket
a mai napig.

Egyszer nem volt pénzem s csak ter-
mészetes, hogy nem volt kedvem éne-
kelni. Fölmentem Wlassich-hoz és le-
mondtam az előadást. A báró kérelmi
kezdett, hogy mentsem meg az előadást
és énekeljek. Biztatásul kiutalt ötmillió
koronát. Mit mondjak még? Énekel-
tem! Ezentúl sohasem voltam pénz-
zavarban.

Huszonkilenc éve vagyok tagja az
Operának és 1923-ban örökös tag let-
tem. Remélem azonban, hogy még jó
sokáig dolgozhatok...

Venczell Béla elhaltat, a szoba falai
még sokáig visszhangozzák dörgő,
mély, hatalmas basszusát.

Biztatásul kiutalt ötmillió koronát

Az ezerötyszázadik színházi este.*

Erdekés és ritka jubileum. A nagyközönség nem tud róla és ha tudna is, bizonyára közönyösen haladna el mellette a hír mellett, hogy **Vörös Jancsi** az ismert színházi cigányprimás ezerötyszázadkor muzsikált színpadon az „Eltörött a hegedűm” premiérjén.

— Huszonegyedik éve muzsikálok már a Király Színházban — mondotta nekünk **Vörös Jancsi**. — **Beöthy László** egyenes kívánságára néhai **Stoll Károly**, a Király Színház volt főrendezője hívott meg játszani. Az első operett, amelyben játszottam a „Cigányszerelem” **Lehár** gyönyörű zenéjű operettje volt.

A századik előadásán érdekes epizód történt. **Fedák Sári** nyíltszíni jelenést rögtönzött. Megkínált egy pohár pezsgővel, ezekkel a szavakkal:

— *No így té is Jancsi ezen a szép jubiléris estén.*

Aztán ott a színpadon megcsókolt. A „Cigányszerelem” című operettbe tudvalevőleg a szerző a premiér előtti napon egy betétet komponált.

Vörös Jancsi (Foto L'Art)

„Messze a nagy erdő?”

Ez volt a betét címe, amelynek aztán óriási sikere volt. A zeneszerző **Lehár** a premiér előtti estén éjjel 12 órakor jött be hozzám — a Fővárosi Orfeum télikertjében muzsikáltam akkor — s ő maga tanította be nekem és bandámnak ezt a szép magyar nótát.

Fővárosi Orfeum! Itt kísértem én **Gyárfás Dezsőt** és **Baumann Károlyt**. A legnagyobb siker — jól emlékszem — a **Léha** nóta volt. **Gyárfás** sehogysen akarta ezt a dall élénekelni. Attól félt — érthetetlenül — hogy megbukik vele. Nekem kellett biztatni.

— Gyafikám, a siker holt biztos. Csak csináljuk — mondtam a premiéren, közvetlen azelőtt, ahogy ki kellett mennünk a színpadra. A „Léha nóta” óriási sikert aratott. Mintegy félévig kellett énekelni ezt a nótát Gyárfásnak.

A Fővárosi Orfeum télikertje különösen azért nevezetes és örökké emlékezetes számomra, mert itt ismerkedtem meg — **Ady Endrével**.

Ady Endre Révész Bélával majdnem mindennap megjelent a télikertben egy kis cigánymuzsikára. Nagyon, nagyon szeretete az én muzsikámat. Két kedvenc nótája volt. Ezek: „Befűtla az utat a hó” és a „Jegenyefa leteleje”.

Ezt a két nótát énnekem minden este el kellett játszani. Nagyon szeretett engem, de én talán még jobban őt. Nem engedte, hogy magázzam. Nekem is tegeznem kellett. Ma is alig tudom visszatartani előre tóduló könnyeimet, ha ezekre a szép estékre gondolok. Az ő rokonszerve mindennél értékesebb.

Nagyon sok operettben játszottam már s minden primadonnát „kísértem”. **Hegyi Arankát** (aki a nagynénem volt), **Fedákol**, **Kürtyt**, **Pálmay Ilkát**, **Kosáry Emmát**, **Komlóssy Emmát**, **Honthy Hannát**, **Lábass Jucit**, **Tilkos Ilonát**. A primadonnák és zeneszerzők dedikált fényképei legkedvesebb és legértékesebb kincseim. „Jancsi „oszt” sohszem felejttem el!” így dedikálta **Fedák**. „Legkedvesebb Jancsimnak” **Lábass**. „Az én kiváló primásomnak” **Kálmán**. „Sok szeretettel” **Lehár**.

Ez csak mutató az én albumomból.

Jana német filmszínésznő (Foto D'Or-Benda)

Délbáb

zi
e.*

elynek
szerző
jel 12
városi
m ak-
cem és
ótát.
em én
árolyt.
kszem
gysem
ól félt
gbukik

biztos.
a pre-
gy ki
„Léha
integy
notát

külö-
emlé-
kerked-

jdnem
ertben
n, na-
t. Két
Befűtta
ejébe”.

minden
szere-
ban öl.
Nekem
tudom
reimet,
ok. Az
bb.

ottam
kísér-
nagy-
Pálmay
y Em-
Jucit,
s zene-
kedve-
cseim:
n el”
vesebb
kiváló
szere-

omból.

Járjon a tanár is színházba.

Néhány nappal ezelőtt, kizáróan szakemberek előtt, igen érdekes előadás hangzott el, amely *teljes mértékben és teljes egészében a nagy nyilvánosságot is érdekli*. Tanárember volt a felszólaló, tanár embereknek beszélt és ma, amikor az ifjúság modern nevelése az irányadó elv mindenütt, megszívlelendő az a tanács, amely tanárember szájából hangzott el és amely

azt követeli, hogy minél szorosabb összeköttetés létesüljön a színház és az ifjúság között

és szünjön meg az a helyzet, hogy a *középiskolás fiatalság teljesen tanács-talanul áll ma minden színházi kísérlettel, színházi problémával szemben.*

Dr. Galamb Sándor tanár, a Markó uccai reáliskola professzora, aki különben az *Országos Színészegyesület* színésziskolájának is tanára, a *Budapesti Tanárkörben* tartott előadásáról, amely ezt a problémát fejtegette a következőket mondotta a *Délibáb* munkatársának:

— Előadásomnak az volt az indító oka, hogy a diákjaim tíz percekben, ha tudják, hogy előző nap színházban voltam, valósággal gyűrűként fognak körül és szinte kényszerítenek arra, hogy beszéljem meg velük a látottakat. Nekem fájt az a tapasztalat, hogy a *mai fiatalság teljesen tájékozatlan minden színházi törekvéssel szemben*. Szükségesnek tartanám tehát azt, hogy

a középiskolai ifjúság az irodalmi oktatás keretein belül részletes színháztörténeti és színpadi oktatásban részesüljön.

Mert mégsem lehet helyes az, hogy felsősztályos, középiskolai diák *ne tudjon hozzászólni a Shakespeare-darabok rendezési kérdéséhez*, ha az akárhol is szóba kerül. A mai diák számára titokzatos probléma a színpad — ezen változtatni kell.

Én most itt nem személyi kritikára, darabok, írók vagy színészek aprólékos

boncolgatására gondolok, hanem elvi jelentőségű oktatásra, amely megóvná a diákokat attól, hogy *minden zöld, értetlen kísérletnek felüljenek.*

Van ezután itt még egy igen fontos probléma. Eddig ugyanis az a helyzet, hogy *a diákokat külön ifjúsági előadásokra visszük, ahol a figyelmüket a darabról bizony igen sok más körülmény elvonja*. Ezt meg kellene szüntetni. Az volna a legideálisabb állapot, ha *a diákok a rendez színházi előadásokat látogatnák*. Ez egyúttal rászoktatná őket arra, hogy *hogyan kell viselkedni a színházban, nem kellene őket külön fegyelmezni*, másrészt pedig teljes értékű színházi előadásban lenne részük, amelyet azután másnap, vagy a következő irodalmi órán részletesen megbeszélhetnének a tanárral. Mert igen fontos az, hogy

a tanár is járjon a színházba.

Nézzé meg ő is az előadásokat, hogy azután avval kapcsolatosan oktalhassa az ifjúságot. Nekem az a szerény véleményem, hogy föltétlenül tanulmányi kirándulásnak kellene tekinteni a tanár színházba járását és ha a *tanulmányi kirándulás-alapból van fedezet az őszi kikirics gyűjtésére, kell, hogy fedezet legyen arra is, amely szintén van olyan fontos és szükséges dolog, hogy a tanár színházba járjon és ezáltal eleven kapcsolatot létesítsen a színház és a fiatalság között*. Én remélem, hogy az erre vonatkozó indítványaim illetékes helyen meghallgatásra fognak találni, hiszen nem vaktában beszélek bele a világba, magam is alapos ismerője vagyok a színházi kérdéseknek, hiszen színésziskolai tanár vagyok. Igen sok jelese a magyar színművészetnek került ki az én kezem alól.

A szerenesétlen végű Forgács Anie is tanítványom volt . . .

Galamb tanár úr indítványait ajánljuk az illetékesek figyelmébe.

An előtér teglá

Jrta János
Demeter

Mikor a régi Nemzetit emelték,
a téglát grófkisasszonyok cipelték.

Sz ptemvirek talicskázták a földet,
a kaszinói dendik követ törtek.

Versengve görnyedt a szabó, a varga . . .
és Laborfalvi a maltert kavarta.

*

Ilyen csodát ma nem lehet remélni,
kilobbant már a láng, a szent, a régi.

Az emberek nem is hibásak ebben :
az élet lett más . . . ádáz és kegyellen.

Csak a költő hisz még avult szavakba',
hiszen azért bolond az istenadta.

*

Kegyurak, nagyúri asszonyságok ! . . .
ne lámasszuk fel azt a szép világot ?

Ki, amit adhat : pénzt, erős kart,
léglát . . .
ne hagyjuk veszni azt a régi példát.

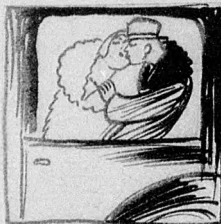
S zászló köszöntse, bárki lesz, ki majd a
legelső, szimpla, szent téglát lerakja.

miért olyan börtös az arca, mintha eltört volna a hegedője. Ne féljen, van hírem e héten is elegendő a maga számára.

Itt van például minggyárt az egyik ifjú művésznünk autókalandója, ami azt hiszem nagyon fog tetszeni magának, mert a hét legsötétebb története. Barátunk — nevét díszkrécióim tiltja elárulni — már hosszú idő óta szerelmes a vele egy színpadon játszó primadonnába. Mondanom sem kell, hogy teljesen reménytelenül. Már-már ő is lemondott minden reményről, amikor a minap a harmadik

felvonás egyik jelenetében odasüglta neki a művésznő, hogy előadás után üljön be az autójába és várja meg őt. Hősiünk majd összeesett örömeiben a színpadon és alig várta jelenése végét.

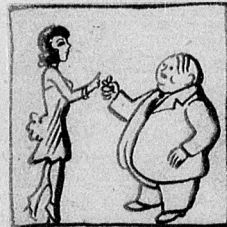
Hamar lemaszkoltrozza magát és rohant a művésznő autójához. A sofőr szemmeláthatóan tudott a megbeszélésről, mert szélesre tárta a lefüggönyözött autóját, amelyet díszkrél mosoly kísérelében sietve becsukott mögötte. Rövid idő múlva újra kinyílt az autó és alig hogy helyet foglalt önagysága, már robogott is tovább velük az autó. A szerelmes ifjú rögtön megkezdte az ostromot, mit tagadjam — eredménnyel. Barátunk úszott a boldogságtól. Önagysága hazaérkezett. Szerelmes lovagunk kísérelte őt a kocsiból és e pillanatban rávilágított az eddig sötétben ülő hölgy arcára az uccai lámpa fénye.

A csókokkal elhalmozott nő nem a primadonna volt, hanem az öltöztetőnője,

aki ott állott szemérmesen mosolygva, a művésznő ruháiban. Hősiünk úgy elrohant, mintha puskából lőtték volna ki.

Ha érdekli a neve, kinyomozhatja. Csak azt kell megtudnia, hogy ki az a fiatal színész, aki egy héttel ezelőtt bejelentett és azóta nem játszik.

Ha már a szerelemnél tartunk, mesélek magának valami komolyabbal is. Egy érdekes művészasszágáról van szó, amelynek azt hiszem, maga is örülni fog.

Pataky Kálmán, a kiváló operaénekes rövidesen feleségül veszi Beregi Leát, Beregi Oszkár leányát.

Alig ismerne rá Patakyra, aki eskély százharminc kilőt nyom, annyira megragult a boldogságtól. Siessen gratulálni nekik, mert e pillanatban Pataky szülei meglátogatására Pestre érkeztek.

De gratulálhat Zágon Istvánnak is, aki a „Szegény leányt nem lehet elvenni” című darabjának rossz kritikáért fényes elégtételt kapott.

Valamelyik nap az egyik newyorki színház kábeltáviratban arról értesítette, hogy még e szezonban színre akarja hozni a darabját.

Ezer dollárt kínált fel ezért egyelőre Zágon Istvánnak és ezenkívül hat-ezer dollárt a filmjéért. Látom hitlellenkedik, kedves barátom, mert nem tudja megérteni, hogy honnan ismerik már az Újvilágban Zágon darabját. Hát majd megmagyarázom.

Az a színpadi ügynökség, aki Zágon darabjainak előadási jogát megszerezte.

minden hónapban kiküldi a nála levő darabok meséjének angol fordítását. Így szerzett tudomást tehát Zágón új darabjáról a newyorki színház.

Örömmel jelenthetem magának, hogy a „Miss Amerika” című operett végre rémbe érkezett és színpadra kerül a Fővárosi Operettszínházban. Eredetileg ez a darab ugyanis a Városi Színháznak volt szánva és a szerző fel is vett érte ezer pengő előleget. Csak ezután derült ki a darabról, hogy a Városi Színház számára használhatatlan.

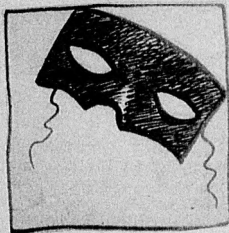
Sebestyén Géza visszaadta tehát a darabot és várta, hogy visszakapja az ezer pengőjét — de hiába.

A szerző, úgy látszik szórakozott ember, mert bizony nem jelentkezett az előleg visszaadásával. Hiába kapta egymásután a felszólító leveleket. A baj viszont ott volt, hogy addig nem lehetett elhelyezni máshol a darabot, míg ez az ügy Sebestyén Géza és közte el nem volt intézve. Végre is a színpadi ügynökség fizette ki helyette az összeget és így a „Miss Amerika” első előadásainak tartalméje nem a szerzőt, hanem a színpadi ügynökséget illeti.

Most pedig elárulom magának, hogy Hevesi Sándor „Amazon”-ja a Belvárosi Színház próbáin is megbukott. Helyette Bíró Lajos-darabot mutat be a Belvárosi Színház, melynek férji főszerepét a régóta nem szereplő Gellért Lajos fogja játszani.

Bíró Lajosnak ez a színdarabja könyvalakban már régebben megjelent

„Álarok” címmel. Beöthy László azonban csak most olvasta el és annyira megtetszett neki, hogy azonnal nekifogott a szereposztásának. Taviratilag kért engedélyt a Berlinben élő Bíró Lajostól, aki természetesen örömmel egyezett bele a darab előadásába.

Amint tudja, édes egy öregem, a „Párisi divat” című legújabb Békeffy-operett premiérje egy hónap mulva lesz a Városi Színházban. Hogy mennyire bízik mindenki a sikerben, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy az összes zeneszámokat felvették már gramofonlemezre.

Sebő Miklóst és Weigand Tibort — a refrének éneklőit — repülőgépen vitték ki Berlinbe, hogy a gramofonfelvételek minél előbb elkészüljenek.

A színház foyyerjában ugyanis minden előadáson tizenkét gramofon fogja játszani a felvonások közti szünetben a „Párisi divat” slágerszámait. A lemezek megérkezésének napján összegyűltek a főszereplők Lőrinc Vilmos főrendező szobájában, Sebestyén Géza elnöklésével és megkezdődött a lemezek főpróbája. Én, az egybegyűlt társaság egyetlen nem elfogult és a színházhoz nem tartozó tagja, ki-jelenthetem magának, hogy ez lesz a szezon legjobb operettje.

Ennek a hosszúra nyúlt beszélgetésnek néhány rövid hírrel vétek véget.

Békeffy László egy háromfelvonásos operettel fejezett be, amelynek zenéjét Komlósi Pál szerezte. A darabot a Fővárosi Operettszínház fogja bemutatni a „Miss Amerika” után.

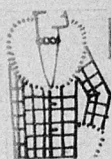
Az e heli vice hőse Malány Antal, a Nemzeti Színház tagja, aki valamelyik nap bement Orth Gyuri sporttűzlelébe egy kis barátságos beszélgetésre. Ugyanekkor egy hölgyvendége is volt Orthnak, aki folytonosan színházi járatosságát hangoztatta, Orth bemutatta Malányt, mire a kis benfentes így kiáltott fel:

— Ah, ön az ugye, aki most Cyránót fogja játszani?

— Én? Ugyan hová gondol — tiltakozott Malány.

— Miért? — csodálkozott a hölgy, — talán nem tud vinni?

NÉHÁNY SZÓ A PÁRISI DIVATRÓL!

IRTA: IFJ. BÉKEFFY ISTVÁN

I.

Nagyságos asszonyom, nagyon kérem, ne haragudjon!... Ön!... ön, aki felcsillanó szemmel olvasta el e kis cikknek a címét, majd némi hálás szeretettel futott át a nevemen és valami olyasmit gondolt, ja igen, az a Békeffy, tudom, tudom, olyan kis hülyeségeket szokott írni zenével, na, ügylátszik, megjött az esze, őt is megragadták, ügylátszik, az emberiség nagy problémái, a praktikus nagy eszmék, a döntő jelentőségek, igen, ebben a cikkben végre tisztázva lesz az őszi divatom és hogy vajjon a szoknya hosszúsága...

ifj. Békeffy István

Nagyságos asszonyom, ne haragudjon, lapozzon gyorsan tovább, tudtommal valahol hátrább... a mozirovat után... és a keresztretjvények előtt... úgy tudom, arrafelé van szó a női divatról!... Ez itt egészen más, ez a párizsi divat egy darabnak a címe, az én következő darabomnak a címe: „Párizsi divat”, egy operettnek a címe, decemberben jön a Városiban, erről szeretnék pár szót... teljesen függetlenül az őszi divatszintől és a szoknya...
Ne tessék haragudni!...

II.

„Párizsi divat” a címe. Nem tudom, fog-e menni hetvenszér, mint a „Mesék az frógépről” vagy százharmincszor, mint a „Régi nyár”. A zeneszerző is, én is sokat tanultunk ezen a kétszáz előadáson. Napról-napra aggódva figyeltük a közönség hangulatát, rájöttünk nagy tévedésünkre, az erősségeinkben megerősítettük magunkat, általában

azt hiszem, hogy ez a darab a legjobb darabunk. Mindentől függetlenül, azt hiszem... Elvből!...

III.

Operett? Nem párizsi és nem bécsi! Pesti operett!... Váciuccai női divatszalon, édes, vicces kis pesti masamód, aki egy pengő húszért kapja a boldogságot a moziban, segéd és directrice, pesti démon és a barátja, vidéki birtokosfiú, aki a Grillben issza és flörtöli el a holdakat, pesti romantika, pesti vicc, ami azonban abban a pillanatban tud bécsi lenni, amint Bécsben adják és newyorki lenni, amint New-Yorkban adják... Pardon, ezt mindenestre lekopogom!...

IV.

A Lajtai csinálja a zenét! Azaz nem!... Ő csinálja az operettet! Irok neki egy vigjátékot és ő operettet csinál belőle. Nem betétszámokat ír, mert azt Irving Berlin tud legjobban a világon. A darabomhoz ír zenét, azt Irving Berlin nem tud, mert nem ismeri a darabomat. Színdarabot ír zenében, csak egy számot csinál „sláger”-nek. A „Párizsi divat”-ban ez a bizonyos sláger: Télen nagyon hideg van, nyáron nagyon meleg van!... Ebben az a jó, hogy már mindenki tudja! No persze, csak a szövegét!... A zenéjét még allig!

V.

Első felvonás: divatszalon, második: villa a Rózsadombon, harmadik: egy garçonlakás.

VI.

Premiér decemberben.

VII.

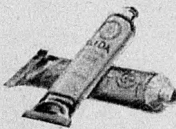
Ha már végigolvasta, nagyságos asszony, mégis megmondom: az őszi divatszín, tudtommal, a kék.

A szoknya hossza a láb szélességétől függ.

Szépség teszi nemessé a háziasságot.

Amikor a bájos háziasszony teát önt, minden szem elragadóan szép karjaira és kezeire irányul és gyakran megszakad a társalgás is. Okos asszonyok házimunkájuk mellett is gondolnak arcbőrük és testük ápolására, hogy társadalmi kötelezettségeiknek mindenkitől megsodálva, bájjal tudjanak megfelelni. Az Elida krémekkel való rendszeres ápolás minden hölgynek bizonyosságot ad, hogy teintje mindig kifogástalan lesz.

Használjad mind a két
Elida krémet,
Nappalit, estelit, —
Igy kell csak kérned

Elida Éjjelkrém az arcbőrt éjszakán át tisztítja és táplálja, a száraz bőrt ellátja a szükséges zsíradékkal. Elida Arckrém védelmet nyújt az éles levegő és a nap égező sugarai ellen. A bőrbe azonnal beszívódik; gyógyító hatása meglepő. Elida Arckrém a kivörösödött kezét és tisztátlan bőrt is mattá és alabástromszerűvé teszi. Sok ezer hölgy ismeri el mint létező legjobb krémet.

ELIDA KRÉMEK

A FÉNY SZERELMESE

Írta: SACY VON BLONDEL

Ernst Tátray, a világhírű berlini magyar filmrendező a „Bánat aszszonyra” című új filmjéhez Budapesten találta szót, Dénes Vera személyében. Vera Berlinbe megy és nagy sikert arat az új filmben. Brown amerikai milliárdos, aki Tátray vállalatát megmenti, személt vetl Verára, de a magyar lány nem hajlandó tudni róla, mert a szíve Tátrayhoz húzza. Vera és Tátray ezután nagy személyzettel Olaszországba utaznak, hogy második közös filmjüket, a „Nero”-t elkészítsék. Az amerikai milliárdos ide is követi őket, tovább ostromolja Verát, aki azonban nem hajlandó róla tudni. Brown magával hozza Olaszországba leányát, a szép Maryt, akire Vera nagyon féltékeny, mert azt hiszi, hogy az amerikai lány személt vetl Tátrayra. Mary beleszeretl Tátrayba. Elhalározza, hogy ha törlek, ha szakad, hozzámegy feleségül. És az apa és leánya véd- és dacszövelséget kötöttek, hogy Mary elhódlíja Tátrayt és erre Vera szabad lesz és az apjái lehet. Elulaznak Berlinbe, hogy tervüket megvalósítsák. Tátrayt Maryhoz hívják egy szcenárium elkészítéle miatt csak azért, hogy összeszokjanak. Tátray ill megismerkedik a szcenárium írójával, Hollmannal.

— Nagyon kedves magától, hogy eljött, már reggel óta dolgozunk, de bizony sehogyse tudunk megegyezni, alig haladtunk valamit előre — mondotta Mary. — Ha így megy tovább, hónapok múlva se készülünk el.

— Annál jobb — felelte Tátray, — akkor mingyárt azzal kezdhetjük, Hollmann úr olvassa fel a kéziratot.

Hollmann szavaló hangon fogott a felolvasásba.

Tátray figyelemmel hallgatta, de Mary ügyet se vetelt rá: a sok szó gyors ütemben rohant a fülébe, zörögve pattant onnan vissza, agyába még csak a mellékzöngéje se jutott el.

— Ez a részlet nagyszerű — jegyezte meg Tátray, — tudja, miss Mary, a gamafajta vén színházi róka nem

egykönnyen nevet. Folytassuk! Holmann úr, amit eddig hallottam, azon nem sok változtatnivaló van...

Az inas jelentette: tálalva van!

Hollmann szájában összefolyt a nyál... mingyárt nagykanállal fog enni...

— Köszönöm — fordult feléje Mary, — mára befejeztük. Tátray úrral még megbeszélem a felolvasott részeket, holnap reggel gőzerővel folytatjuk a munkát.

— Jöjjön, kedves Tátray — Mary kacéran a karjába eszimpszkodott, — a viszontlátásra, Hollmann úr!... A meglepett „nagy-író” máris egyedül maradt.

Az ebédlőben Brown és Miller türelmetlenül várták őket. Összemosolyogtak, kitüntető nyájassággal üdvözölték Tátrayt. Mary össze-visszaesókolta az apját. Millernek barátságosan nyújtott kezét.

— Olyan boldog vagyok! — Tátraynak tetszik a darab! — Érezni kellett a célzatos szünetet az utolsó szó előtt, Tátray is észrevelte.

Vacsora után a dohányszóba vonultak át, Mary az „öregeket” kártyasztalhoz ültette, maga rendezte el körülöttük a szivaros dobozokat, likőrös üvegeket.

— Csak veszekedjétek ki magatokat alaposan! — mondta. — Mi megyünk dolgozni... jó éjszakát!

És a könyvtárszobában megkezdődött a munka! Mary kokettériája minden művészetét hűbevitte, hogy felkeltsé Tátray érdeklődését: le nem vette róla a személt s látszólag figyelemmel hallgatta minden szavát, amint Tátray az elvégzendő munka tervét változta.

Egymás mellett üttek az íróasztal előtt, egymáshoz olyan közel, hogy Tátray szinte érezte a leánytete forróságát, hogy a papiros fölé hajolva, a

sorokat róttá, észrevette a keze reszke-
tését.

Az egyik mondat közepén kis szünetet tartott, — gondolatait kellett rendeznie, — ilyen isteni pokolban még sohasem dolgozott.

— Boesásson meg, Mary, tüstént folytatjuk!

Megemberelte magát és máris folytatta a diktálást. Első szavára Mary ijedten törölte a kéziratot egy egész sort, ahogy odanézett Tátray, még látta az egymásután eltűnő szavakat.

Imádom... Imádom!...

Ez az egy szó futott végig a papiroson, mintha iskolásgyerek büntetési feladata volna.

— Látja, ilyen játékos vagyok én! — védekezett Mary, — eszembe jutott valami, lefirkáltam gyorsan, úgy-e, nem tudta elolvasni? Ne haragudjék rám, hogy elcsúfítottam a kéziratot, de hiszen, újra lediktálom Hollmannak, — legalább azt hiszi, hogy az én munkám!...

— A kihúzott sort is? — kérdezte mosolyogva Tátray.

— Hogyisne?! Az csak kettőnkre tartozik! Sajnos, egvelőre csak én rá!

*

Az atelierben sietett a munka: a Neró néhány nap alatt befejezik. Tátray még a szokottnál is kedvesebb volt Verához, az egyes képek között feiyton csak vele foglalkozott, a hosszabb szünetek alatt pedig a Vera öltözőjében elmesélte a tegnapi munka részleteit, a Brownék szertartásos vacsoráját.

— Csak már készen volnék velük, únom ezt az egész vígjátékbadarságot!

— Nem szabad türelmetlenkednie, Ernst. Ezt a néhány napot maibogy kibírjuk, a felvételek alatt majd kipótoljuk az elvesztett estétnek!

De nem pótolták ki soha!

A szcenárium régen elkészült, a Neró filmszalagjai türelmetlenül várták a vetítógép fénysugarainak sissertő simogatását, az atelier hetek óta vígjátékfelvételektől volt derűs és hangos, a legújabb sztár — Évi Vogt — már egyes audienciákon fogadta öltözőjében Pollmant, Mary el se mozdult Tátray

rendezői asztala mellől — megértő munkatársak voltak, — s ha a felvételek ideges zűrzavarában valaki megfigyelte őket, észrevette a gyakran és sokatmondón összevillanó szemeket.

Vera türelmetlenül várakozott. Ki se mozdult a házból, órákhosszat szótlanul otthon ült, az atelierbe se járt.

A „Mannequinek iskolája“ felvételei a végtelenségbe nyúltak el s Tátray látogalásait telefónhívások pótolták. A megszokott hízelgő hang érdeesebbé vált, rövidke és tartalmatlanok voltak a szavak s Vera csak azt hallotta, bántón, a lelkébe markolón zörög a telefon drótja.

Cselekedni fog!

Váratlanul jelent meg Miller irodájában.

— Vártam erre a látogalására, művésznő, tudtam, hogy mostani helyzetben engem fog elsőnek felkeresni. Persze, rosszul esik a tétlenség, az igazi tehetséget — én jól tudom, — nem lehet béklyóba szorítani. Én már a vígjátékfelvételek megkezdése előtt a nagy filmünk felvételeivel párhuzamosan akartam folytatni a munkát — de leszavaztak! Különösen Brown elnezte ezt a tervemet, nem tudom, miért, de mintha neheztelne magára egy kicsit. Én pedig azt mondom, szedje elő a jobbik esztét, legyen kedves mister Brownhoz és meglátja, minden megváltozik!

— Én kedves vagyok mindenkihez, — ez a jövevelés kérdése, — de nem vagyok különösen és halványozatlan kedves senkivel se.

— Ezt nem mondhatja a művésznő, Tátrayval csak kedvesebb, mint másal?

— Az egészen más! Tátrayt szeretem!... ezt mindenki tudja!

— Én nem akartam ezt a témát megbolygatni, de ha már belefogott, engedje meg az én véleményemet is elmondani. Megsűgom magának, érdeemtelenre pazarolja az érzéseit, ahogy én tudom, Tátraynak egészen más tervei vannak!

Vera összeroppanva hallgatla.

— Nem, elnök úr! Nines igaza, ez nem lehet!...

— L...
vaim, én

Hosszú...
mással sz...
késébe...
tenetes s...
tak, alap...
szeretett

— Jó...
mennyr...
vételeket...
talán ak...
den így...
változtat

— De...
— és Ve...
fulladt.

— Me...
szén ú...
utóbb!...
széjünk...
határoz...
az hisz...
fejezik...
a felvét

Barát...
kísértel...
ismételt

— Ú...
kem?!

Imbo...
a nagy...
hezedet...
zét alig...
az első

Haza...
Női ha...
könyve...
Tátray...
tottság...
monda

— J...
Vera I...
nül eb...

...
a'alt a...
tét. B...
hallha

— C...
Mary...
ezen...
tárd f

— Látom, nagyon felizgatják a szavaim, én nem mondtam semmit...

Hosszú percekig szótlánul ültek egymással szemközt és ahogy Miller a Vera kétségbeeséséből megértette azt a rettenetes szenvedést, amit szavai okoztak, alapjában jóságos szíve segíteni szeretett volna rajta.

— Jó, hogy eljött! Meggyőzött róla, mennyire igazam volt, amikor a felvételeket parallel akartam csináltatni, talán akkor mégse történt volna minden így... most már alig lehet rajta változtatni.

— De hát mi történt az Istenért?... — és Vera kérdése csaknem zokogásba fulladt.

— Még nem történt semmi, de hiszen úgyis meg fogja tudni előbb-utóbb! Hagyjuk a szívek dolgait, beszéljünk a munkáról! Most végleg elhatároztam, hogy a vígjáték után — azt hiszem, két-három nap múlva befejezik, — azonnal magával folytatjuk a felvételeket.

Barátságosan búcsúzott tőle, kikísérte az ajtón s még egyszer megismételte:

— Úgy-e, okos lesz... és segít nekem?!

Imbolygó lépésekkel ment keresztül a nagy fogadószobán, ólomsúlyal nehezedett rá Miller minden szava s kezét alig tudta annyira felemelni, hogy az előszobaajtó kilincsét elérje.

Hazaérve azonnal felhívta az ateliert. Női hang jelentkezett és Vera megkönnyebbült. Megijedt attól, hogy Tátrayval kellene beszélnie, felzaklatottságában mit is tudott volna neki mondani?!

— Jelentse a főrendező úrnak, hogy Vera Denise kereste, ma este okvetlenül elvárja!

...Az atelierben a délelőtti szünet alatt adták át Tátraynak Vera üzenetét. Belesápadt, Mary volt mellette, jól hallhatta az irodaszolga minden szavát.

— Csak menj el, Darling — biztatta Mary, — jó, ha minél előbb átesel ezen a találkozáson. Kertelés nélkül tárd fel előtte a helyzetet, — a megvál-

toztathatatlanba könnyebben nyugszanak bele a nők. Apa is vár ma estére, siess majd vissza, már tudja, hogy beszélni akarsz vele... én már mindent elmondtam néki!

— Mindent?! — kérdezte megdöbbenve Tátray.

— Mindent! Az amerikai nábobapák is olyanok, mint a nők, csak a megváltozhatatlan dolgokba nyugosznak bele... te édes! Ne légy izgatott, nem féltetek én se Verától, se az öregtől!

Levelt kalappal, fejét mélyen meghajtván, — anélkül, hogy a szemébe nézett volna, — szótlánul és tehetetlenül állott Vera előtt Tátray.

— Nehezen jöttem ide, Vera — mondta, — életemnek legnehezebb perce ez! Hosszú esztendőök óta élek ebben a mi hazug világunkban, melyben annyi a hiúság, a siker után való szomjúhozás, hogy belefárad az ember agyveleje és nyomtalanul elvész a szíve... És egyszer találkoztam magával, Vera, tévelygéseim esztendői alatt az egyetlen igazi nővel! Hosszú, már-már örökösnek ígérkező téli álmából egyszerre ébredt fel a szívem, nem tudtam néki többé parancsolni... egész világot elborította a — szerelem! Vera! Bocsásson meg, de a filmvilág métellyel teli levegőjében újra hatalmába kerített a nyugtalan törtétes vágya, művészi ambíciók, hírnév és dicsőség, — Vera! — Az Istenre, a szerelmünkre kérem — bocsásson meg az elveszett léleknek... a beérkezett művésznek... Vera! — én véglegény vagyok, — a Brown Mary vőlegénye!

Szótlánul nyújtotta kezét Tátraynak, harag és ellenkezés nélkül tűrte, hogy

Ha álmatlanság kínozza

ne szedjen tovább mérget, hanem kérjen sürgősen prospektust orvosi véleményekkel **Dr. SALOMON MORPHEUS** altatókészületről. Németbirodalmi szabadalom. Szabadalmi és Kereskedelmi Betétitársaság, Budapest, Rákóczi út 38

az csókolja sokszor, újra és újra, s mikor egy forró könnycseppet érzett rajta, mely égette, mint a tűz, megismogatta Tátray lehajtott fejét...

— Búcsúzzunk, Tátray! Igaza van! Erre gondolnom kellett volna, de hát én is elvesztettem az eszemet!...

*

Tilda néni napok óta szavát se hallotta Verának, aki gondolataiba elmerülve órákhosszat némán bámult maga elé és kisírt szemével, megtört alakjával a szomorúság eleven szobra volt.

De egy szép napon egyszerre életre kapott s gyorsan felöltözködött, hogy fölkeresse Millert.

— Brown van benn az elnök úrnál — jelentette ijedten az eléje siető Hans.

— Csak jelentsen be, nem akarok várakozni.

Brown Capri óta most látta először Verát.

— Parancsoljon velünk, drága Vera — szólalt meg alázatosan Brown. Remélem, rám nem nehezted, tudhatja jól, hogy én minden erőmmel meg akartam akadályozni ezt a házasságot.

— Rosszul tette volna, mister Brown, boldog az az asszony, aki Tátray o'dalán élheti napjait és sokszorosan boldog az apa, aki lányának ilyen férjet tudott szerezni! Azért jöttem, hogy magukat bő'és belátásra bfrjam. Engedjenek haza. Tátraynak is kelleme-sebb lesz ez, nem hinném, hogy nyugodtan tudna tovább dolgozni velem.

— Az nem úgy van, kedves művésznő — vágott szavába Miller, — éppen most beszélünk meg Brown úrral munkaprogramunkat — amint ezt már a napokban magával is megtettem. Meg van az egész beosztásunk, a fölvételeket néhány nap múlva már meg is kezdjük.

— Verának van igaza! — szólott közbe Brown. — Megváltoztatom a sort. A családi dolgok és a szívügyek, igenis befolyásolják a művészi munkát! Nézzé Vera, higgyen nekem, én mindenek felett a maga érdekeit tartom szem előtt, Hollywoodban maga világsztár lesz. Ne ellenkezzék tovább, járja végig a mű-

vészete megkezdett útját, az olyan érték, mint maga — nem lehet a szíve rabja, nem lehet egy ember szerelme, az az egész világé, érte az egész világ minden szívének szerelmesen kell dobognia! Pihenje ki magát, felejtse el az izgalmakat — lejártszoit szerep ez már — gyűjtsön erőt az új, hollywoodi nagy szerepekhez; menjen el valahová tengerre s csak a Néró premiérjén legyen itt újra Berlinben, átvenni a hódolatot és felkészülni az amerikai útra.

— Megfogadom a tanácsát mister Brown, a premiérré pontosan ilthon leszek.

Elbúcsúztak.

Verák még aznap este elutaztak. Senki se tudta, hova.

Elérkezett a nagy premiér napja. Tátrayék még nászútkukat járták, Vera ígéretéhez híven pontosan megérkezett. Elhatározta, hogy nem megy el a premiérré, nem akar a kivilágított filmszínházban, a fényárban úszó foyerban kíváncsi szemek zsákmánya lenni.

Vera a premiér ideje alatt nyugodtan ült kertjükben, egy orgonabokor előtt.

A kert kanyargó útján lelkendezve szaladt feléje Brown. Verejtékezett a homloka, kifulladt a lélekzete, mire odaért.

— Világsiker! Világsiker! Érti ezt, kedves Vera... és ezt magának, csak magának köszönhetjük. Azért jövök ilyen loholva, mert már nyomban vannak az összes hollywoodi nagyfejük, — úgy-e, az én szerződésemet fogja aláírni? — kétszer annyit fizetek, mint amennyit bármelyik felajánl. És ne felejtse el, hogy én beváltottam az ígéretemet, mindig és mindenütt csak magáért cselekedtem, most is egész Berlin tombol a Phoebus-Palace előtt, rendőrök szorítják vissza a tömeget... az egész környék visszhangzik a Vera Denise névtől!

— Köszönöm, mister Brown, a jó híreit! — mondta Vera. — Ez a dicsőség visszaadta a lelki nyugalmamat... itt a kezem, megyek magával Hollywoodba!

VÉGE.

JUDIT

Színjáték egy felvonásban. Írta: Vitéz Miklós

Szereplők: {
 Apa
 Anya
 Judit, a lányuk
 Bálint, Judit férje
 Az orvos
 A szobalány
 A pincér
 I II Londiner } szállodai személyzet
 I II Ur

Történik egy dunaparti szálló kétszobás apartmanjában, egy lavaszi éjszakán

Szín: Tágas igen izléses nappali hotekszoba. Aranylécebe foglalt selyembrokát-tapéta, stucco-mennyezet. Középen csillár. A hátsó fal közepén hatalmas ablak fehér gazdag redőzelű mofl függönnyel a Dunára nyílik. Most az éjszakai ég mély kékje és a csillagok tűznek be. Az ablak nádegy brokát-bergere, mellette utólámpa. Az ablaktól jobbra kecsesvonaltú konsol-tükör vázákkal és pár porcellánfigurával. Balra sub-lótlámpa. A hátsószobára. Szemben jobbról ugyaníly ajtó a folyosóra. A bal előtérben finom perzsa szőnyeggel letakart a hálószobára. A jobb előtérben kis kerevet, két szék és egy asztalka. Az asztalon kínai váza szelén néhány vánkossal. A jobb előtérben az előtér felé csengők és telefon. A darab kezdetekor néhány pillanatok fehér rózsával. Az ajtó mellett az előtér felé csengők és telefon. A darab kezdetekor néhány pillanatokig sötét és üres a szin.

A darab előadási joga kizárólag a Magyar Színpadl Szerzők Egyesülete útján (Budapest, Miksa ucca 7) szerezhető meg

ELSŐ JELENET

Szobalány, I. és II. Londiner

Szobalány (csinos feketeruhás, fehér-kötényes és bőbitás leány. Jobbról jön, kezében fehér rózsacsokor és egy finom fekete lakkneszeszert. Miközben meggyújtja a villanyt, hátraszól): Tudhatták, hogy a száztizenkettesbe valók. Hozzák hamar.

I. Londiner (öregebb ember, szolgálati ruhában, a II-kal egy nagy elegáns koffert és egy-egy vadonatúj bőrtáskát cipel): De ha eccer csak most hozta meg az autójuk. Ide vagy a hálóba vigyűk?

Szobalány: A koffert itt marad, a többi bemegy a hálóba. Nincs más odalenn?

II. Londiner (a koffert a csomagtar-tóra emelik): Ojjé, de mennyi. Csak azok lenn maradnak az autón.

Szobalány: Ki rendelkezett így?

I. Londiner: A sofőrjűk monta, mer hogy reggel már továbbutaznak...

Szobalány: Tudom.

II. Londiner: Nászútra. Fene nagy úr. Nem is egy egész éccakára, mégis két szoba kell neki.

I. Londiner: Mi gondod vele? Csak fogd a táskát (indul a háló felé).

Szobalány: Bizony siessenek. Minden percben feljöhetnek. (Az előbbie-k alatt a fehér rózsákat a különböző vázákba rakta szét.)

II. Londiner (a táskával bemegy a hálóba, ahol felgyűlt a villany. Egy pillanatig benmaradnak, aztán ki-jönnek): Hűj a kis késit, de kicsifrá-ták odabenn! Az úgy tiszta egy fehér selyem, a sok rózsza az is csupa fehér.

I. Londiner: Jó, jó! csak ne csodálkozz annyit, mer még belebetegszel. Gyere, vigyűk fel most a másodikra azét az ánglusét. Jojcaját, Erzsike! (Kimegy.)

Szobalány: Jojszakát, Mihály bácsi.

II. Londiner: Hát még ha hagynának gusztust csinált egy ilyen éccakához!

Szobalány: Boldog vagyok.

II. Londiner: Hát még ha hagynának minket!

Szobalány: Öltözzön fel elébb milliomos-nak... (Lentről halk zene hallik.)

II. Londiner: Az ilyen szobában nem az öltözés a fontos...

Szobalány: Jó, jó! A többit tudom már. Csak menjen, Feri. Zene szól, vége a vacsorának. A tánchoz biztos fel-jönnek átöltözni.

II. Londiner: Megyek. Látom, fejle-be szállt ez a rózsaszag. Pedig hát jó

lehet az rózsá nélkül is... Igaz-e?
(Nevetve kimegy.)

Szobalány: Ostoba... (Rendezget, menni akar, mikor az ajtóban megjelenik Bálint.) Parancsol valamit, méltóságos úr?

MÁSODIK JELENET

Bálint, Szobalány, majd Judit

Bálint (55 év körüli, magas, kissé pocakos, angolbajuszos férfi, oldalt egészen ősz hajjal, rendkívül elegáns szabású frakkban. Egyébként parancsoláshoz szokott energikus arca ma az esküvője estéjén lágy- és szelídvonalú. Sokat mosolyog. Okos, nyugodt, figyelmes úr): Köszönöm, semmit... Nézzük, rendben van-e minden? (A következők alatt a rózsákat igazgatja.) Csak ennyi rózsá? Többet rendeltem.

Szobalány: Ott is, meg ott is van, és a hálóban is.

Bálint: Helyes. Rendben van. A csomagok? A többi benn?

Szobalány: Igenis.

Bálint: Jól van, fiam. Maga legyen itt, ha a feleségem feljön és szüksége volna valamire.

Szobalány: Oh, én már több ilyen alkalommal...

Bálint: Igen... Itt vannak a kulcsok. Rakjon ki a táskából mindent. A feleségem ruháit szépen a szekrénybe. Van egy fehér selyempongyola, az maradhat kinn. A neszeszerből is szedjen ki mindent és rakja a fürdőszoba asztalára. Az én táskámból elég, ha a pizsamát veszi elő.

Szobalány: Igenis, méltóságos uram. (Bemeleg a hálóba.)

Bálint (a háló ajtajába megy): Csak gyorsan, fiam... De miért takarták be az ágyat? Ki rendelte?

Szobalány (bentről): Az öreg méltóságos asszony.

Bálint: Vegye le. Nem akarom. Nem azért küldeltem ide az ágyneműt, hogy most ráterítsék a maguk hotelterítőjüket... Azt a kis virágosvázát tegye az éjjeliszekrényre. Úgy. Reggel tízkor bejön és segít a fele-

ségemnek az öltözködésnél és a csomagolásnál. Tizenegyre minden a vonatnál lesz.

Szobalány (bentről): A párizsi expressz-nél?

Bálint: Annál. Az ágyneműt aztán rakja össze, fiam és intézkedjék, hogy a villámba kerüljön. Csak nem összegyűrt... Azt akarom, hogy minden frissen maradjon, hogyha hazajövünk... Mondja meg a komornyiknak, hogy a feleségem ágyába kerül minden és éppúgy, mint ahogy itt volt...

Szobalány (kijött): Igenis...

Bálint (pénzt ad): Tessék, fiam.

Szobalány: Köszönöm szépen... Parancsol még valamit a méltóságos uram?

Bálint: Nem, egyelőre semmit. Különbösen szóljon a pincérnek, hogy az italokat, cigarettát, szivart, amit kiválasztottam, hozza fel. Az egész egy tálcán. Most mingyárt.

Szobalány: Igenis. (Indul kifelé, amikor Judit jelenik meg az ajtóban, Kitér előle.) Kezeit csókolom.

Judit (talpig fehér menyasszonyi ruhában, kezében fehér rózsacsokor. Nyúlánk, gyönyörű jelenség. Fekete haj és szemek, sápadt, ovális arc. Kissé nyugtalan és ideges): Igen...

Szobalány: Parancsol a méltóságos asszony?

Judit: Nem, semmit.

Szobalány: Igenis. (Meghajlik, kimegy.)

HARMADIK JELENET

Bálint, Judit

Bálint: Feljött?...

Judit: Igen... Kelltem... Nem bírtam...

Bálint: Bocssáson meg, hogy nem vettem észre. Azt hittem, érdeklí a sok ismerős, a vacsorautáni tánc...

Judit: Nagyon jól tudja, hogy nem érdekel...

Bálint: De biztosítom... Különbösen nem egyedül jöttem volna... Neheztel rám?

Judit: Nem.

Bálint: De... érzem... látom... a

hangja... a szemei... Már odalenn is...

Judit: Nem... semmi...

Bálint (*pillanatnyi szünet után*): De miért áll így? mint valami idegen helyen? (*Elveszi a csokrot.*) Üljön le. Szabad a rózsákat? (*Vázába teszi.*) Milyen frissek maradtak, nem?

Judit: De igen. (*A jobb előtérben gépiesen teül.*)

Bálint: Én csak azért jöttem fel, hogy körülnézzek. Szerettem volna, hogyha maga belép, kellemes impresziója legyen.

Judit: Köszönöm, Bálint...

Bálint: Nem azért mondtam. Tudja, sosem reflektálok a szavakra. Elég egy tekintet... Én abból is olvasok... De ezzel a tekintettel adós maradt, Judit... Nem tetszik itt?

Judit (*csak most néz körül*): De nagyon... Igazán... kedves...

Bálint: Igyekeztem elvenni a hotelszoba ízét. Nézzen be amoda. (*Kinyitja az ajtó mindkét szárnyát és teljes világitást gyújt.*) Kicsit jöjjön közelebb... Az ágynemű... bozósítsa meg, de nem akartam, hogy... A magáéból küldtettem ide... Nem érdekl?

Judit: De igen... csak...

Bálint (*előjött az ajtótól*): Csak... Meg tudná mondani, mire gondolt most?

Judit (*zavartan*): Most? Nem... semmire...

Bálint: Szóval nem? Kérem, én nem ragaszkodom hozzá. Én általában semmihez sem ragaszkodom, csak éppen magához. (*Nevetve*): Egyet kérek csupán: őszinteséget. Nem baj ha fáj is, de nem szeretek utólagos esalódásokra eszmélni.

Judit: Nem értem, miről beszél...

Bálint: Nem baj... Nincs különösebb jelentősége... csak úgy általánosságban... Apropos, jó volt, szép volt a vacsora? Nagyon keveset evett és még kevesebbet ivott. Igaz, én sem... De nekem orvosi tilalomra nem szabad szeszessített... (*mosolyogva*) képzelje, ráfogják a szívemre, hogy árt neki. De maga? Zavarták az emberek? Oh, engem is nagyon. Az ember beleszédül ebbe

az émelyítő rózsaszínű gőzbe... Nem? Hanem az édesanyja és az apja, ők nagyon meg lehettek elégedve... Nem mondták?

Judit: De... többször...

Bálint: Azt hiszem, hogy a lakodalmi vacsorákat kizárólag a szülőknek, rokonoknak meg a jó ismerősöknek találták fel. Örülök, hogy maga is megsokalta... De hogyan jött e? Mit mondott a mamának?

Judit: Egyszerűen, hogy feljövök...

Bálint: És ő belenyugodott?

Judit: Mi mást csinálhat?

Bálint: Igaz. Így esküvő után az anyák sokkal könnyebben belenyugszanak mindenbe... Magát nagyon keményen tartották...

Judit: Biztos meg volt az okuk...

Bálint: De hisz maga példás jó gyerek volt.

Judit: Maga joggal tételezheti fel...

Bálint: Hogy érti ezt?

Judit: Csak úgy... Kérem, ne keresen a szavaimban rejtett értelmet...

Bálint: Csak ha az őszinteség hiányát érzem...

Judit: De nem lehet mindig... Vannak dolgok...

Bálint: Nincsenek. Emberek vannak, egymásra utalt és összefűzött emberek... Akiknél minden azon múlik, hogy közük tud-e férkőzni a hazugság vagy akár csak az elhallgatás is... A legkisebb is szakadékot hasít... Judit, kérem, legyen bizalommal hozzám. Már nem vagyok gyerek. Nekem illik nagyon nyugodtan és nagyon okosan szembenézni a dolgokkal.

Judit: Olyan különös. Mondja, miért beszél ezeket...?

Bálint: Mert az imént nem volt őszinte... De nem firtatom... Diszkrét lesznek. És ha maga úgy akarja, még magának sem árulom el a saját gondolatait...

Judit: Azt hiszi, hogy...

Bálint: Tudom... (*Kis szünet.*) Általában én sok mindent tudok és ha nem beszélek, az azért van, mert maga hallgat... biztosan mindig fog fájni ez a hallgatás, de a szere-

tet, Judit, az én koromban elsősorban gyöngédségre és tapintatra kötelez.

Judit: És ha... mondjuk... én nem érdemelném meg?

Bálint (szomorkás mosollyal): Nem érdemli?... Elsősorban maga minden gyöngédséget megérdemel, oly szép, oly jó és oly nagyon fiatal. Aztán meg az ilyesmit nem érdem szerint mérik. Van itt, benn... ki kívánczik... símogatni... melegen akar — ha hívják, ha nem, ha észreveszik, ha nem. Persze, szebb és jobb, ha kívátlják, ha viszonozzák, ha egy kicsit értékelik — de nem igényli. Boldog, hogy van és körülsímogathat valakit... (*Gyöngéden végigsímit Judit haján.*) Csak ennyi... De most beszéljen maga... Nem szoktam ennyit... Furcsa, hogy mennyi új szót és új érzést vált ki maga... De nem csoda, hisz oly szép, olyan nagyon szép... (*Újból meg akarja símogatni Judit fejét.*)

Judit (elhúzódtk): Ne... kérem... ne...

Bálint: Mi baja van, Judit?

Judit: Ne kérdezzen... (*Megfogja Bálint kezét.*) Maga oly jó, olyan nagyon jó...

Bálint: Mi nyugtatánítja? Rosszul érzi magát? Talán ez a ruha is...? De igen... Kérem, vesse le... Sok lehet ez a gyönyörű fehér teher...

Judit: Nem, nem attól...

Bálint: De talán... Kérem, tegye meg... az én kedvemért... Ki van készítve a fehér pongyolája. Öltözzön át, hisz úgysem akar már lemenni. Biztosítom, Judit, hogy én akkor sem — úgysem engedek meg magamnak többet... Elhiszi?

Judit (feláll, bemegy a hálószobába): El... (*Ugyanekkor kopogtatás.*)

Bálint: Maga csak menjen. Ki az?

Pincér (hangja kinnről): A szobapincér, az italokat hoztam, méltóságos uram.

Bálint (kinyitja az ajtót): Hozza csak.

MINDENBEN

ELSŐ A

PESTI NAPLÓ

NEGYEDIK JELENET

Bálint, Pintér, Judit

Pincér (frakkos férfi, nagy ezüsttálcaán italokat: pezsgőt, likőrt, poharakat, szivart, cigarettákat hoz): Hová parancsolja, méltóságos uram?

Bálint: Minden itt van? Tegye csak oda a konszorra. Köszönöm.

Pincér (néma meghajlással kimegy).

A telefon cseng.

Bálint (odamegy): Halló? Mama? Igen, én... Judit odabenn van. Átöltözik. Nem hiszem, hogy kedve volna lemenni... Hogy én forszírozom? Ne kívánjon, kedves mama, lehetlent. Boldog vagyok, hogy egyedül lehetek Judittal. Maguk csak mulassanak jól. Észre sem kell venni, hogy mi nem vagyunk ott. A vonatnál búcsúzunk. Hát jó mulatást! A viszontlátásra. *(Eljön a telefóntól, a hálóajtóhoz megy):* A mama telefonált, magát követelte...

Judit (bentről): Hallottam.

Bálint: Nincs valamire szüksége?

Judit (bentről): Köszönöm. Azonnal jövök.

Bálint: Nem akartam sürgetni... Várok türelmesen... Hanem, ha megengedné, egy pillanatra bemennék... Csak a pizsamakabátomat szeretném...

Judit (bentről): Majd én kiadom. *(Kinyújtja az ajtót.)* Tessék.

Bálint (megcsókolja a kezét): Köszönöm. *(Elveszi a pizsamát.)* Szabad ügy-e nekem is ennyi kényelmet?

Judit (bentről): Hogyne, tessék.

Bálint: Köszönöm, nagyon kedves. *(Leveti és a szelónra teszi a frakkját. A pizsamát veszi fel. Jökedvő, mosolyog. Szivart vesz, rágyújt. A bergerere ül és várakozón néz a háló felé. Lentről valami francia valcer hallik, Bálint önkéntelen dudolja a melódiát. Most nyílik az ajtó és fehér selyem uszályos pongyolában megjelenik Judit. Bálint megbüvöltlen áll föl):* Judit... Gyönyörű... Köszönöm...

Judit (egy pillanatra megáll az ajtóban):

Miért köszön meg mindent?

Bálint: Kell. Úgy érzem... lekötelezett, kiválasztott vagyok... hogy magát... így... *(A csillárt eloltja.)*

Judit: Miért oltotta el a csillárt? Nem szeretem a mesterséges hangulatot.

Bálint: Én sem. Szóljak a cigánynak, hogy hagyja abba... Gyújtsam meg újra a lámpát? Azt hittem, hogy tetszik az ég, a csillagok. Kérem üljön ide. *(A bergerere mutat.)* Nem zavarja, hogy én pizsamában... és a szivarom füstje... és szabad egy széket idehoznom és a közelébe ül-nöm?

Judit (közben a bergerere ül): Ne kérdezzem tőlem mindent. Legalább maga tegyen úgy, mintha egy kicsit otthon érezné magát. Elvégre magának igazán megvan minden jogcíme...

Bálint (ajkába harap): Ez nem volt szép... Fölösleges a jogcímeimre emlékeztetnie... Nem... nem... boesásson meg, ezt csúnyán mondtam. *(Széket hoz, a következők alatt leül.)*

Judit: Igaza volt...

Bálint: Akkor sem kell... A súlyos szavakon át kell síklani, nem megállni — megütközni és elmélyíteni...

Judit: Mondja, miért beszél így...? Miért ily jó? Mit akar? Miért ilyen emberfölöttien jó hozzám?

Bálint: Szeretem, Judit. Ne nyugtalanítsa magát az én állítólagos jószágom... Ez valahogy a maga iránt

**„Ne koplalj,
de légy karcsú!”**

A helyes táplálkozás szabályai-
Teljes étlap kalória-táblázattal,
gyönyörű illusztrációkka

Kapható kiadóhivatalunkban (VII,
Dohány ucca 12). Ára 1 pengő
80 fill. Póstan bérmentve 1 pengő
90 fillér. Az összeg bélyegekben is
beküldhető, utánvétellel nem küldjük

való érzésem alaphangja... Az, hogy itt... így vagyunk... ilyen nagyon közel... ezen az éjszakán, látja, mégis mielőtt csak egy ujjal is magához érnék — mielőtt egy lépéssel is közeledném, úgy szeretnék szép csendesen eldiskurálni magával...

Judit: Tessék.

Bálint: De nagyon őszinte leszek... Nem baj?

Judit: Nem.

Bálint: Nézze, Judit, én nem áltatom magam... Én elég tisztán látom az okokat, amit magát arra bírták hogy velem... Magamat illetően csak annyit állapíthatok meg, hogy sem annyira gazdag, sem annyira öreg nem vagyok, hogy egy úgynevezett gondtalan és fényes életet kedvelő nőnek házasság szempontjából alkalmatlan legyek.

Judit: Biztosan nem.

Bálint: Szóval itt voltam elég magasra feltornázva a társadalmi létrán, 55 évemmel, két felnőtt fiammal, tizenkét éve egyedül — egy elég boldog házasság emlékeivel szívemben. — Igazán nem vártam és hittem, hogy még egyszer... Azt képzeltem, hogy holmi kis morzsákkal már kihúzom az életet. Aztán megismertem magát... Engedje el, Judit, hogy részletezzem a maga életkörülményeit...

Judit: Főösleges tapintat. A szegénységünkre céloz. Mondja ki...

Bálint: Kérem, ne szégyenítsen meg... Csak azt akartam mondani, hogy az irántam érzett emberi szimpátián kívül nem hatott zavarólag a mellett való élet külsőségeinek elképzelése sem...

Judit: Gondolja, hogy ennyire latolgattam az előnyeit?

Bálint: Ellenkezőleg... De annyi azért mégis tudott, hogy attól a perctől kezdve, ahogy rászánta magát... hogy hozzám jön, nem lesz olyan vágya és gondolata, amit én el ne lesnék. És ezt nemcsak külső dolgokra értem... Úgy-e, erről meg van győződve?

Judit: Teljesen.

Bálint: Már nem szólok. Csak arra kérem, hogy mindazért, amivel el szeretném árasztani — amit magamból adok magának, érezzen egy kis bizalmat, melegséget és szeretetet... Látja, kerülöm a „szerelem” kifejezést. Jól tudom, hogy azt éppúgy nem lehet kérésre érezni, mint tilalomra elnyomni. De, ami most nincs, még jöhet... Én igyekszem... Én boldogan... türelmesen várok... Érti, úgy-e? *(Megfogja Judit kezét.)*

Judit (idegesen tér ki előle): Igen... De kérem... Bálint — könyörgök, ne kínozzon tovább... Ne legyen ennyire jó. Én... én nem bírom... Nem érdemlem!

Bálint: De igen...

Judit: De nem... Értse meg!

Bálint: De miért? Judit, én nem tudom, de olyan nyugtalanító...

Judit: Ne hallgasson rám. Kérem, bocsásson meg... Én is szeretnék valamit mondani.

Bálint: Beszéljen, kedves Judit.

Judit: Igen... mingyárt... Adjon egy pohár italt...

Bálint (boldogan): Pezsgőt, bőlét, likőrt, vagy bort?

Judit: Mindegy, akármit.

Bálint (szolgálatkészen tőlt és hozza a pohár pezsgőt): Egy kis könnyű francia pezsgő.

Judit: Jó lesz. Maga nem?

Bálint: A maga kedvéért — kivételesen. *(Tölt.)* Isten éltesse.

Judit (már ki is itta): Még egygel.

Bálint (tölt és odaadja): Nem árt meg?

Judit: Nem bánom. *(Kiissza.)* Így könnyebben megy... Szabadalban... Őszintébben... Nos, hát téved... Rosszul fél meg... Én nem magam miatt háfároztam így... Oh, hogyne, nekem is voltak kedves, könnyű, léha vágyaim: szép ruhák, ékszerek, autó, bunda, lakályok, páholyok félhomálya és estélyek káprázatos fénye... Hogyne, hogyne... de ezek nem voltak olyan erősek, hogy értük feláldozzam az életemet...

Bálint: Judit, hát azt érzi, hogy...?

Judit: Ne szakítson félbe. Őszinteséget kért annyi jóssággal. Hogyis...? ...igen, igen... Szóval én nem önzésből, hiúságból vagy léhaságból... Istenem, de nehéz... hanem mert kifáradtam — mert feladtam a harcot...

Bálint: Harcot? Kivel?

Judit: A szüleimmel. Nem tudott róla? Ők voltak a maga protektorai... nem mondom, hogy a maga megbízásából, de két hónap óta szakadatlanul kalapálják a fejemet a maga nevével. Azt tudtam, hogy apám egy év alatt elvesztette mindenét...

Bálint: Valamit hallottam, de úgy tudom, nem élték mégsem szűkös viszonyok között?

Judit: Kívülről tényleg nem úgy festett. A látszat, a vabankjáték, énniattam volt. Egy pompás keret, melyben az eladásra kerülő kép a legelőnyösebben lát. Vagy megfogom magát és a maga révén a réginél is fényesebb sorba kerülnek, vagy pedig öreg-ségükre a lemondás és nélkülözés vár rájuk. Ez volt a helyzet...

Bálint: És... és ők beszélték rá... magát... Judit?

Judit: Két hónapja löknek, taszítanak és morzsolnak. Tudja mi az? Arco-
kat látni, keserűeket, kétségbeeset-
teket, amik úgy néznek az emberre
mint egy gyilkosra? Miért? Mert nem
akarja kés-alá hajtani a fejét...
Aztán a szavak! Az éles, könnyes,
kegyetlen szavak! A jó és rossz —
a hálás és hálátlan gyerek — az
„erre neveltelek”; az „ezért kínlód-
tam érted”; az „ezért nélkülöztünk

A világhírű író, WILDE OSZKÁR

egyik leghíresebb színdarabjában azt írja, hogy: „először a modor, azután a morál”. Ez valóban így is van, mert a társadalmi forma és érintkezés már sok ember karrierjének vetette meg alapját. Az Athenaeum kiadásában most megjelent

DAMA ÉS GAVALLÉR

című füzet kimeríti mindazokat a formákat és szokásokat, melyek a társadalmi érintkezésben a jó modornak és biztos fellépésnek elengedhetetlen kellekét. Ára 1 pengő 80 f, bérmentve 1 pengő 90 f. Megrendelhető: kiadóhivatalunkban, (VII. ker., Dohány u. 12)

miattad”; az „ezért áldoztam fel magam”? Tőlem — az én testemtől várt mindenki kárpótlást az élet minden nyomorúságáért, sebéért, kínjaiért... Én voltam a menekvés vagy a pusztulás!

Bálint: Oh Istenem... Judit... szégyén Judit... Én nem tudtam... nem akartam... Ha tudom, esküszöm, félreállok... Rettenetes. Hát ezért?

Judit: Ez még nem minden... a legnagyobb még hátra van...

Bálint: Mi?

Judit: A legnagyobb áldozat...

Bálint: Áldozat? Várjon, ne mondja... Tudom. Sejttem. *(Izgatottan áll fel.)*

Judit: Nem tudhatja...

Bálint: De igen... Eddig is... De most világosan... Kérem, várjon, majd én... inkább majd én... *(Retentő erőfeszítéssel és önuralommal beszél, közben a bal előtérbe hátrál.)* A maga környezetében, mikor megismertem... volt... sokat megfordult egy szőke fiatalember...

Judit: Igen, igen... az, az...

Bálint: Kandó Péter, ha jól emlékszem, vegyész?

Judit: Igen, igen... ő... ő...

Bálint: Várjon... néhányszor találkoztam vele. Eleinte igen jó benyomást tett rám. Bátor... jó modorú... intelligens... Később egyszerre nagyon éles és tapintatlan... Oh, most már értem... Aztán pár hét múlva eltűnt...

Judit: A szüleim kérték meg...

Bálint: Hogy ne jöjjön? Igen. És maga? Maga találkozott tovább is vele...

Judit: Honnan tudja?

Bálint: Tudom! Most érzem... Találkoztam vele?

Judit: Igen.

Bálint: Titokban?

Judit: Ahogyan lehetett...

Bálint: Gyakran?

Judit: Amennyiszer csak tudtam...

Bálint *(egyre féktelenebb és szenvedélyesebb hangon):* És hol — Nem, ez nem fontos... Legutóbb mikor találkoztak?

Judit: Egy hete... a vasútnál... Elutazott...

Bálint: Elutazott... Igaz, Judit? *(Diadalmasan megkönnyebbülve.)*

Judit: Elutazott Németországba. Egy gyárnál állást kapott...

Bálint: És maga?

Judit: Én nem tartóztattam... Kínóztuk egymást... Sirtunk sokat... Feltékeny volt... magára...

Bálint: Enrám?...

Judit: A gazdagságára... az, hogy magát forszírozták a szüleim... ő oly szegény volt...

Bálint: És maga? ... Szerette?

Judit: Nagyon...

Bálint *(izgatottan rója végig a szobát):* Várjon... Nem baj... Judit, ez se baj... Természetes... Hogy kívánhatnám?... hogy előttem senkit... Ostobaság lenne... Magának sincsenek kikötései... Nem kérdezte, hogy ezelőtt kivel, mikor?... Istenem, így még talán több, nagyobb... esztelenség volna kérdőre vonnom... Én boldog vagyok, hogy elmondta, hogy ilyen őszinte volt...

Judit: Még nem minden...

Bálint: De igen! Nincs szégyelnivaló ezen... Huszonkét éves... Judit... szerelmes... egy kedves, rokonszenves, tehetséges fiúba... Mikor, ha nem huszonkét éves korában?... Aztán rájött, hogy az illető szegény...

Judit: Nem!

Bálint: De igen! Hogy nem tud magának méltó keretet biztosítani...

Judit: Nem!

Bálint: És ő is belátta — elég úriember volt, hogy belássa...

Judit *(kétségbeesett tiltakozással):* Nem! Nem látott be semmit! Ő se és én se!

Bálint *(bénán és tévován, de azért hangosan):* Hát mi van akkor?!

Judit: Én most is csak őt... csak őt... *(Felsír, elharapja a szót.)*

Bálint *(megkínzottan hördül bele):* Ne mondja ki! Ez sok! — Több! Elég! — Judit, könyörgöm, ne tovább! És nincs is... úgy-e már semmi sínes? Vagy igen?! Várjon! *(Le-s felrohan.)* Azt mondta, elutazott? És ha nem? És ha itt lenne?! Nem, nem!

Hagyjuk! Bocsásson meg... Feloldom... ne feleljen... Szörnyű! — És miért csak most? — Miért tartogatta ezt a mai éjszakára?! Hát hogy tudta?! Nem érzi, mi ez?! Judit?!

Judit: De... azért beszéltem... még nem késő... Maga oly jó volt... Nem tudtam megcsalni! És még azt is meg kell mondanom, Bálint...

Bálint *(dühödten és rémülten)* Nem kell! Semmi se kell! Elég volt!

Judit: Meg kell mondanom... ha megöl is... meg kell mondanom, Bálint, én nem vagyok leány...

Bálint: Hallgasson, hallgasson, maga szerencséslen! *(Judit számára tapasztja kezét.)*

Judit: Fojtson meg... öljön meg... Bálint... én... én... az ő... Bálint, nekem gyerekelem lesz...

Bálint *(magánkióvul van. Ujjai lesiklanak Judit nyakára, fojtogatja):* Hallgasson! Hallgasson te... te... te gyalázatos!... Te utolsó! Gyalázatos!!!

Judit *(síkoltva erőlködik, hogy kiszabadítsa magát):* Megfojt! Eresszen! *(kiált.)* Nem érti?... Eresszen... Segítség! *(Kibontakozik, az ajtó felé indul, csenget.)*

Bálint: Gyalázatos! A nászéjszakára tartogattad!? Takarodj! Ki innen! Vidd a fehér rongyaiddal! *(A háló felé rohan, egy pillanatra eltűnik, de odabennről is hallik a kiáltozása. Most kitámolyog, kezében a menyasszonyi ruha, az ajtóból kiáltja.)* Vidd a fehér cafatodat! *(Lökni akarja feléje a menyasszonyi ruhát, de hirtelen megvonaglik egész testében, egy rándulás fut végig rajta, a gallérjához, meg a szívéhez kap, aztán egyetlen, halk jajkiáltással összeesik az ajtóban. Úgy esik a földre, hogy a felsőtete beem van a hálóban, csak a lábai látszanak. Estében ráterül Judit ruhája.)*

Judit *(felsikolt. Dermедten nézi. Kiáltva szólítja):* Bálint! *(Egyre halkabban.)* Bálint! Bálint! *(Közeledni akar, de nem tud. Egészen a folyosófeléi ajtóhoz szorult. Most kopogtatás. Riadt rémülettel kérdi):* Ki az?!

A szobalány (hangja kinnről): Csengetni méltóztatott... Parancsol valamit, méltóságos asszony?

Judit (remegve): Igen... Hozzon... Hívjon... Nem... nem... szóljon... küldje az anyámat... rögtön... az apámat... akármelyiket... rögtön!

Szobalány (kinnről): Igenis, azonnal...

ÖTÖDIK JELENET

Judit, majd Anya, később Apa

Judit (halkan szól): Bálint... kérem... bocsásson meg... Én nem tudtam... én jót akartam... Egy szót mondjon csak... Ennyit megérdek... aztán elmegyek... úgy gyalázatosan... úgy, ahogy maga mondta... Bálint, hallja, mit mondok? Hallja? Maga kért, hogy mondjak el mindent... Szóljon... félek... Segítsen... hisz maga jó... Miért volt oly jó... lássa... azért kellett... azért nem tudtam megcsalni... Bálint, csak egy szót! (Rettenetes csend van. Odalennről kísérteties tisztán hallik a tánczene. Most odarohan Bálinthoz, térdre veti magát.) Bálint!? (Felemeli Bálint kezét és visszavejt. Az ököl tompán koppan a parketten.) Egy szót, hogy é! (A kéz koppanására felsikolt és talpraszökve húzódik a háttér felé és a bergerere rogy. Csend. Majd egy pillanat múlva kopogtatás, aztán hirtelen belép az anya.)

Anya (55 év körüli, fekete selyemruhás, energikus arcú, felkészerezett hölgy): Hivattál? Levetkőztél? Azt hittem, meggondoltátok és lejöttök... Illett volna... Mindenki utánatok kérdez... Igazán kibírhattátok volna... Nem lehet így ignorálni az embereket!

Judit (szaggaítottan, fojtott hangon): Hallgass anyám, ha'lgass!

Anya: Tudom, a te fejed volt... Bálint sokkal tapintatosabb...

Judit: Nem érted, hogy hallgass!

Anya: Miért? Mi van ve'ed? Judit? Hol van Bálint? Miért hallgassak? Alszik? Hol?

Judit: Ott... ott...

Anya (riadtan, aggodalommal): A parketten? Miért?! Miért van a parketten? Beszélj hát!

Judit: Az előbb összeesett... Nem él!...

Anya (felsikolt): Mit mondasz?! Teremtő Isten! Bálint! Hogyan?! Mikor? Judit... lányom... beszélj!...

Judit: Én öltem meg...

Anya: Te öl...? Megőrü lél?

Judit: Megmondtam neki, hogy ti akartátok, hogy hozzámenjek...

Anya: Te szerencsétlen!

Judit: Hogy miattatok lettem a felesége...

Anya: Ostoba! Nem várhattál!

Judit (nundezt tompán, szinte magának mondja): Most kellett... Olyan jó volt hozzám...

Anya: Épp azért! Te szívtelen! Tán még Péterről is beszéltél?

Judit: Igen...

Anya: Hogy őt szeretted?

Judit: Még többet. Mindent!

Anya: Mit?

Judit: Hogy Péter szeretője voltam... És nekem Pétertől gyerekelem...

Anya: Nem, nem igaz! Szólj! Gyereked?!

Judit (hirtelen felhorkan): Nem tudtad, mit lépsz szét?! Nem mondtam, hogy Péter mindenem?! Az életem! Szántál? Irgalmaztál?! Nem... nem!...

Anya: Ezt nem tudtam! Nem tudhatam! Az én lányom... És most mi lesz? Vége mindennek! Mi lesz? Botrány! Rettenetes! Mit tegyek? Mit lehet itt még tenni?

Judit: Telefonálj gyorsan orvosért!

Anya (kétségbeesetten, tanácstalanul jár föl, le): Orvosért, igen... igen... (De nem teszi.) Az orvos jön... Konstatálja... és akkor?

HORTOBÁGYI JUHTURÓ

Mindenütt kapható!

Termeli

ORSZ. MAGY.

TEJ SZÖVEI KEZETI KÖZPONT

Judit: Ne beszélj... telefonálj...
Anya: Ha meghalt, Judit... Akkor...
 Várj... Teremtő Úristen, hisz itt
 nemesak rólad van szó...
Judit: Óróra...
Anya: Ameddig élt... De most... Várj!
 Te szerencsétlen... Minden össze-
 függ... A te híred... a látszat...
 Most nemesak a tied...
Judit: A tiétek is...
Anya: A gyereké, te szerencsétlen!
Judit (megütődve): A gyerekemé?...
Anya: Igen. És érte meg kell menteni a
 látszatot... a törvényesség lát-
 szatát...
Judit: Mit mondasz?
Anya: Judit, szedd össze magad... An-
 nak, ami itt történt, most még nem
 szabad kitudódnia! Nem volt ide-
 benn senki? Nem látta senki?
Judit: Még senki...
Anya: Akkor lehet... Ki kell hízni...
 Pár óráig... csak hajnalig... Va'ó-
 színtvé kell tennünk...
Judit: Mit?
Anya: Hogy a gyerek... az ő...
Judit: Nem! Nem! Nem akarom!
Anya: Kell, nem érted?! A fiadért kell!
Judit: A gyermekemnek van apja...
Anya: De most Bálint felesége vagy...
 Nincs más megoldás! És nincs jogod
 eldobni mindent, megfosztani a gye-
 rekedet...
Judit: Titekél!...
Anya: Igen! Őt nem támaszthatod föl,
 de megmenhatsz mindannyiunkat...
 ... Judit, könyörgök. Légy erős...
 Csak pár óráról van szó...
Judit: Mit akarsz?
Anya: Én visszamegyek a vendégek
 közé...
Judit: És én?... Én? Itt?! Egyedül?!
 Nem, nem!
Anya: Akkor vége mindennek! (Kopog-
 tatás.) Istenem! Ki az?
Apá: Én vagyok... (Bejön.) Szabad?
 (Kopaszodó, 60 év körüli férfi,
 frakkban, egy kis spicce van.) Na
 már meg te is itt ragadsz? Szép kis
 lakodalom, akár csak a mesébeli:
 Kire marad a kis ködmön? Az úgy
 volt, hogy lemegy borért a pincébe
 a menyasszony, mivel sokáig ma-
 radt, utána megy a vőlegény...

Anya: Hallgass már... Most nincs
 kedvünk végighalgtatni. Miért hagy-
 tad ott a vendégeket?
Apá: Hát csak szabad elkészönnöm a
 lányomtól... és a vőmramtól?
 Az ám, hol van az én kedves Bálin-
 tom?
Anya: Sehol... Menj azonnal vissza...
 Én is jövök mingyárt... Majd a vo-
 natnál elbúcsúzhatsz tőlük... No
 menj...
Apá: Ej, de sürgös... Hát csak meg-
 észokolhatom a leányomat? — Gyere,
 Judit. (Megöleli Juditot.) Nagyon
 szép voltál, leányom... Gyönyörű...
 És minden gyönyörű... Oly bol-
 dog vagyok... és nagyon büszke...
 Már rég nem éreztem magam ilyen
 boldognak... Köszönöm, leányom...
 (Megesókolja.) Isten áldjon... Be-
 csüld ám meg... szeresd... meg-
 érdemli... Bálint egy igazi úr...
 Tetőtől talpig... No azért nem kell
 elsrnod magad... Jaj, megyek in-
 kább... (Kimegy.)
Anya: Hallottad?... Boldog... Itt nem
 lehet habozni... Ne tégy mindnyá-
 junkat boldogtalanná!
Judit: Nem bírom...
Anya: De kell... a fiadért kell... Ül-
 le... Húnyd be a szemed és aludj
 egy kicsit...
Judit: Nem tudok...
Anya: Istenem, akkor ne nézz ide...
 Nem maradhat ott... (Bálinthoz
 megy.)
Judit: Mit akarsz? Ne nyulj hozzá!
Anya: Nem feketik a parketten...
 (Félig felemelve, behúzza Bálintot
 a hálóba.) Lefektetem...
Judit (eltakarja az arcát): Oh, Iste-
 nem...
*Anya (egy pillanat múlva kijön, be-
 húzza maga mögött az ajtót):* Az
 ágyra fektettem... Mintha csak
 aludna... Nyugodj meg, gyerme-
 kem... Csak pár óra... amíg vir-
 radni kezd... Nem üzensz... Te-
 telefonálsz... azt, hogy... hogy rossz-
 szul lett... Én majd feljövök...
 orvost hívok... Igen? Úgy-e, igen?
Judit (erőtlenül, tompán): Igen, csak
 menj... hagyj...

Anya: Kösz-
 erős...
 mondta
 szek...
 lányom
*Judit (a ze-
 gosabb-
 ég kéki-
 Judit n-
 sír. Egy-
 rad. Az*

Ju
 (Az össze-
 hány per-
 zene hang-
 kad, ille-
 mint az e-
 felmegy a
 szürkület
 egyébként
 előtt volt.
 tan, törő-
 nyított aj-
 kezők a
 szédítőd-
 mulva m-
 és gépies-
 ját, hogy

*Anya (ki-
 meg i-
 leány*
*Orvos (s
 hogy
 ből, e-
 rias
 meg
 lála-
 érde-
 lom,
 ómél-
 ben
 izgal-
 vagy
 mor-
 assz-*
Anya: K

Anya: Köszönöm... lányom... Légy erős... vigyázz és úgy tégy, ahogy mondtam... Én odalenn veled leszek... (Megsókolja.) Köszönöm, lányom... (Lassan kimegy.)

Judit (a zene egyre szól, most még hangosabban. Eloltja a lámpát, csak az ég kékje és a csillagok világítanak. Judit mélyet sóhajt és halkán felsír. Egy pillanatig minden így marad. Aztán lassan összemegy a

(Függöny.)

HATODIK JELENET

Judit, Anya és az Orvos

(Az összecukódott függöny mögül néhány percig vad és hangosan rikoltó zene hangzik. Aztán egyszerre megszakad, illetőleg oly messzi távolodik, mint az előzőekben. Ugyanekkor lassan felmegy a függöny. Az ablakon reggeli szürkület bágyodt fénye. A színpadon egyébként minden úgy van, ahogy azelőtt volt. Judit a bergeren ül, sápadtan, törődötten, fáradt tekintete a háló nyitott ajtaján csügg, ahonnan a kövelkezők alatt az Anya és az Orvos beszédttöredéke hallik. Mikor pár pillanat múlva megjelennek, Judit összeborzong és gépiesen fölemelkedik. Nyitja a száját, hogy kérdezzon valamit, de egy hang se jön ki belőle.)

Anya (kijön — ő is megviselt, — de meg is játssza a letörtet): Sajnos, lányom, a doktor későn jött...

*Orvos (szürkeruhás, álmos alak, látszik, hogy nemrég ugratták ki az ágyból, de viszont azért nagyon udvarias és szakszerű akar lenni, de meg érzi is, hogy Bálint hirtelen halála jó néhány napra őt állította az érdeklődés középpontjába): Fájdalom, csak a beállott halált tudtam önméltóságán... Szívbenulás... Ebben a korban... valami nagyobb izgalom... különösen ha cukor vagy érelmeszesedés... Nagyon szomorú eset... Fogadja méltóságos asszonyom legbensőbb...
*Anya: Köszönjük, kedves doktor úr...**

Hanem, úgy-e, nem kell a leányomnak semmiféle kérdéseknek alávetnie magát? Nézze szegénykét, irtóztatosan megviselte...

Orvos: A világért sem. Az elhúnyt helyzete — a körülmények igazán világosan beszélnek. Ha szabad tudnom, úgy-e, nagymennyiségű szeszestalt is ivott az elhúnyt?

Anya: Valószínűleg, hisz ide is hozott fel pezsgőt...

Orvos: Pláne indokoltá teszi... Sejtettem...

Anya: Megkérem doktor urat, hogy kellő tapintattal közölje a nyilvánossággal... Nagyon hálásak leszünk...

Orvos: Oh, kérem... Kihez forduljak...

Anya: A férjem majd segítségére lesz. Rögtön értesítem...

Orvos: Ne tessék egyedül hagyni a méltóságos asszonyt. Én majd elintézem. A bizonyítványt is majd a hallban állítom ki... (Meghajlik.) Természetesen mindent a család intenciója szerint.

Anya: Kedves doktor úr. Kíméletesen értesítse az uramat, hisz még nem is tudja... Nem akartunk doktor úr érkezése előtt senkit...

Orvos: Nagyon helyesen tetszett... Majd fölkeresem. (Újra meghajlik.) Méltóságos asszony, még egyszer fogadja legőszintébb... És mindenben rendelkezék velem. (Kimegy.)

Anya: Köszönjük doktor úr. (Judithoz, miután kiment az orvos.) Miért nem köszönted meg neki?

Judit: Meddig kell?! Mit akarsz még tőlem?!

NEGYPEDIK JELENET

Judit, Anya, Szobalány, Apa, I. és II. úr

Anya: A legnehezebben már túlestél. Uristen, mi volt ez? Mit szenvedtem!

Judit (felkacag): Te? te?!

Anya: Igenis én! Vagy tán azt hiszed — táncoltam?!

Judit: Miért ne?! A látszatért? Az úgy érdekelben?!

Anya: Hogy beszélsz?! Te, te mersz... így?! Ilyen szegényt?! Ilyen rettenetes szegényt?! És még ő?! Te gyalázatos!

Judit (talpra szökik): Az... az... gyalázatos... Ő is azt mondta. Most te is? De tőled nem! Neked nincs jogod! Vagy igen?! Mi van itt?! Mi történt? Egy irtózatossággal idegen apát szereztem a gyermekemnek! De elveszett az igazi. Hogy mondom meg?! Hogy hiszi el?! Oh!... *(Holtfáradtan végigsimít a homlokán.)* Gyalázatos? Ha ő azt mondta — te hogy mondhatod? Vagy neked is lehet?! A fejem... Rettenetes nyomás. Kegyelem. Irgalom. Ne... ne... tovább! Menj — hallgass, hagyj...!

Anya: Lányom, Judit...!

Judit: Nem lányod, nem Judit! Gyalázatos! Az! Az vagyok. Ilát tudja meg mindenki. *(A csengőhöz rohan, megnyomja.)*

Anya (utánarohan elrántja): Mit akarsz, te szerencsétlen!?

Judit: Megmondom mindenkinek — nem hazudok, nem komédiázok... Tudja meg mindenki!

Anya: Senkinek se szólj. Egy szót se szólj! Érted?! *(Kopogtatás hallik.)* Szent Isten... Kí az? — Judit térj eszedre!

Szobalány (benyit, szepegve): Oh, méltóságos asszony. Ilyen szerencsétlenség?! A drága, jó méltóságos úr, hogy rakosgatta a rózsákat, hogy mondta, hogy a csomagok tízre a párizsi expressznál... Hogy szerette a méltóságos asszonyt... *(Elsírja hangosan magát.)* És most...?

Judit (hangosan felsír).

Szobalány: Tetszett csengetni... Parancsol, méltóságos asszony?

Anya: Nem semmit... Azaz elfut a lakásunkra, elhózza a méltóságos asszony fekete kabátját és kalapját, amíg a gyászruhát meg nem rendeljük — ebben a fehérben nem mehet el... De rögtön.

Szobalány: Igenis... azonnal megyek. *(Gyorsan kimegy.)*

Anya: Szedd össze magad. Már tudják az emberek. Idejönnek... Okosan

viselkedj. Különben melletted maradok. Délelőtt el kell mennem, megrendelem a gyászruháinkat. Azt hiszem, a szövet már meleg lesz, valami könnyebb anyagból kell. Valami nagyon egyszerű és előkelő fazónt gondolok. Te az autón a villába mégysz...

Judit (erőtlenül): Nem, nem...!

Anya: A villába mégysz. Intézkedem, hogy a nagy hallt vonják be feketével, ott lesz felravatalozva. Te pedig a nagy szalónban fogadod a részvétlátogatókat — vagy ha nem akarsz, a portásná! kiteszünk egy ívet. Az ő társadalmi pozíciójának és a te lelkiállapotodnak ez jobban meg is felel...

Judit (mereven és magába temetkezve, méltósággal megindul a háló felé). Ebben a pillanatban bedől az ajtón

Apa (Judithoz rohan): Igaz? Lányom? Juditom? Szegény lányom...

Judit (réveteg mosollyal): Szegény? Nem gyalázatos? Neked nem gyalázatos?

Apa: Gyalázatos? *(Megütődve.)* Miket beszélsz?

Anya: Ne hallgass rá. Láza van... Félrebeszél... Csodálod? Épp eleget élt át az éjszaka...

Judit (lassan folytatja az útját a háló felé). Bemegy. A nyitott ajtón át halani, hogy Judit felzokog).

Apa (halkan) Mi van vele?

Anya: Nem látod? Siratja a férjét...

Apa: Szegény kicsikém — hát ennyire szerette...?

I. és II. úr (frakkban megjelennek az ajtóban, ijedt döbbenettel néznek a jelenlévőkre és gépiesen meghajják magukat és gépiesen mondják).

I. úr: Engedje meg nagyságos asszony, hogy részvétiünket fejezzük ki...

II. úr: És a méltóságos asszonynak is...
Anya: Köszönöm... a lányom nevében is... Mint láthatják, szegényt rettenetesen lesújtotta a férje halála — hisz úgy szerette...

(Lassan függöny)

Délházi

vegyen SALAMANDER cipőt, mert:

Minőségében
REJLIK
ÁRUK
VILÁGHIREBŐ

SALAMANDER
**CIPŐINK
KIZÁRÓLAG**
SAJÁT
GYÁRAINKBAN
KÉSZÜLNEK

SALAMANDER
Fussarzt
érzékeny
lábak
részére

ÁRUK
CSAKIS
NEMISZANYAGBÓL
KÉSZÜLNEK

VÉDJEYÜNK
FELEL
CIPŐINK
MINŐSÉGÉRT

Vidéki szétküldés naponta!

MAGYARORSZÁGI FIÓKTELEPEK:

IV, Kecskeméti uca 19   VI, Andrásy út 37   Szeged, Kárász uca 6
IV, Kossuth Lajos u. 2   VII, Erzsébet körút 36   Debrecen, Ferenc József u. 22

Beszterce ostroma a színpadon

„A vén gazember” és a „Nosztyfiú esete” után rövidesen újabb dramatizált Mikszáth-regény kerül a közönség elé. Az új Mikszáth-darab a palóc költő egyik legkitűnőbb regényéből, a „Beszterce ostromá”-ból készül.

A dramatizálás munkáját most is — mint az előzőket — Harsányi Zsolt végzi, aki a következőket mondotta a „Déliab” számára:

— A Vígsház igazgatósága bízott meg a „Beszterce ostromá”-nak dramatizálásával.

Örömmel vállalkoztam erre a megtisztelő feladatra, mert a színház intenciója egyezik a legnagyobb magyar író fiának, ifjabb Mikszáth Kálmánnak, a jelenlegi miskolci főispánnak régi óhajával is, aki már régebben kifejezte azt a kívánságát, hogy a „Beszterce ostroma” helyet foglaljon a dramatizált Mikszáth-regények sorában.

A régebben elkészített scenárium alapján dolgozom most a darabon.

A régebben elkészített scenárium alapján dolgozom most a darabon.

és még e szezonban fog színre kerülni.

A színdarab főhőse itt is Pongrácz gróf lesz, akinek, mint tudjuk, az a rögeszméje, hogy a modern korban középkori módon él visszavonultan várkastélyában. Három nagy szerep van még a darabban, egy csitri kislány, a fiatal szerelmes fiúé és a várba tévedt színésznőé.

Az első és a harmadik felvonás Pongrácz gróf várában játszódik le, míg a harmadiknak színhelye a zsolnai városháza.

Mint az előző Mikszáth-daraboknál, úgy most itt is szabadon bántam a rendelkezésemre álló materiával. Fő-törékvésem azonban most is csak az volt, hogy Mikszáth Kálmán regényének szépségéből ne sikkadjon el semmi.

Összintén...

Azért ez a Reinhardt tanár mégis fáj az embernek. Nem kell hangosan bevallani, csak úgy súgva. Zárójelben megírhatjuk: (irigyeljük Reinhardt tanárt a németektől).

Ez a Reinhardt mindig kitalál valamit, amivel magára vonja a közfigyelmet. Hol misztériumot rendez cirkuszban, hol cirkuszt templom előtt, de valamit mindig kitalál. Most Bécsset főzi az artistákkal. És Halmayval főzi, aki Pesten is kapható volt. De Pesten csak táncolt, a színészt az a tanár fedezte fel benne.

Reinhardtnek — természetesen — annyi támadásban volt már része, amennyi csak a nagyon tehetségeseknek jut ki! A támadóknak persze túlnyomórészt igazuk is volt. Minél nagyobb valakinek a tehetség-felülete, annál több kiálló pontocskára lehet lődözni. De ez a Reinhardt tud, azt meg kell neki hagyni. Új dolgokat hoz: néha művészelet, gyakran blöfföt, de újat, korszerűt, merészet. Próbál, keres, sokat keres, keveset talál, de néha mégis talál!

Színházainknak derék vezetői erre az egyre még nem jöttek rá: jól menedzseltek új dolgok mindig közönségre találnak. Persze ilyesmihöz invenció is kell. Az utánzás rendszerint balul üt ki. A reinhardtizmusokat Budapesten lekopirozni rossz üzlet volna. A kópia sose hal az elevenség szenzációjával — és mire leutánozzák, már az eredetiről is kiszűlt, hogy giccs volt. Az új dolgot itt kell kitermelni a helyszínen, a tereppiszonyok, a légnymás és a tőzsdei helyzet teljes ismeretével. Az az óvatos duhajság, amellyel néhány pesti direktor hódol a modernizmusnak, kevés. A színgazgató legyen vabankör: tudniillik, ha friss dolgokkal „kísérletezik”, akkor se történhetik más baja, mint tgy: megbukik néha-néha. Esetleg gyakran. De nem megnyugtatóbb, jellemzőbb, sőt erkölcsösebb dolog valami újatkarással megbukni, mint öreg trükkökkel? És ha — ó — valami mégis bevágna? Ha egy merés — nyéréssel járna? Ha egyszer amúgy istenigazában beütné egy abszolút modern darab és előadás szízió?

Akkor megint jönne a régi nóta. Tudniillik Budapestnek nincs Reinhardtja.

és Huray István 2 évig vitatkoztak a bíróság előtt, hogy azonos meséjű novelláik közül melyiküké ütközik a büntetőnovellába. A bíróság egyiket sem mondotta ki bűnösnek, aminthogy ezt nyugodt lélekkel csak egy esetben lehet állítani: ha az írásmű szóról-szóra való másolata egy másiknak. Ez az eset fordult elő Békessy Imrével. Kezdő ujságíró korában rábizonyították, hogy a „Budapest” című lapban megjelent novellája szóról-szóra való

fordítása egy orosz novellának. Békessy akkor öngyilkosságot kísérelt meg: mellbelőtte magát.

Irodalmi gourmandoknak ajánlom, olvassák el Szép Ernő „Chanson” s Kemény Simon „Babavásár” című versét: hogyan írja meg a két különböző egyéniségű költő ugyanazt a témát.

Amint előre is kijelentettem: az egész csak egy társasjáték. A címe talán ez lehet: *Hol az olló?*

Helena Falk svéd táncosnő (Foto D'Ora-Benda)

EGY POMPÁS KIS HÁZIKÖNYVTÁR

A világirodalom legelső íróit találja itt
képviseelve, feltűnő olcsó árban!

Magyar írók :

Ács Klára: Asszonyok vallomása
Berkes Imre: Bábel
Berkes Imre: Ezer leányfej
Csermely Gyula: A vörös kérdőjel
Csermely Gyula: Hadgyakorlatok és szerelem
Fodor Nándor dr.: A dakotal kísértet-
lirtó
Hamvas József: Az élet láza
Jósika Miklós: Az emrődi kísértet
Kertész Mihály: Az üstökös
Kosztolányi Dezső: A rossz orvos
Lakatos László: Tavaszj játék
Lázár István: Dánlel
Leleszy Béla: A zür-züm légtő I.-II.
Miklósy Ilona: A nagy tűz
Nyáry Andor: A szerelmes meny-
asszony I.-II.
Ráskay Ferenc: A esodamajom
Sárányi István: A perenyel rejtély
Segesdy László: Szerelem az élet
Segesdy László: A koporsó
Segesdy László: A fegyenc
Segesdy László: A repülő ember
Somlyó Zoltán: Őszi regény
Szekula Jenő: A vörös Ezéklél
Szekula Jenő: A fekete báró
Tersánszky Józsi Jenő: Az örült sze-
relme
Vécsey Leó: Az életelrusz

Angol írók :

Balcombe Betsy: A császár utolsó
regénye
Hergesheimer J.: A csillag selyem-
sál I.-II.
Mokles: A szép Aruja
Murray A. C.: Az ördög fia

Murray H.: Veszedelmes örökség I.-II.
Murray H.: Végzetes ajándék I.-II.
Nicholson Meredith: Az ezer gyertyák
háza I.-II.
Oppenheim E. P.: A csapat I.-II.
Reeve A. B.: Amikor emberek el-
tűnnek
Reeve A. B.: A láthatatlan sugár
Roy Clement: Árnayak a küdhen I.-II.
Sheridan Wilfred: Az öt fej I.-II.
Sillis Arthur: A halálkelepece
Stagg C. H.: Az arany kesztyű
Stowell V.: A zümmögő falak titka
I.-II.

Francia írók :

Balzac Honoré: Szerelem a várro-
mokon
Cladel Leon: Az álomlovag
Pittaval, Modern: Végzetes meghívás
Sand George: Egy ódon vár története

Német írók :

Harbou Thea von: Metropolis I.-II.
Hauff Wilhelm: Othello

Orosz írók :

Garsin Vszevodol: Nadezsda Nikola-
jevna
Korolyenko V.: A vak művész I.-II.
Krasznoy P. N.: A vadon amazona
I.-II.

Holland, indus és svéd írók :

Couperus Louis: Fldessa
Hansen Erik: Halálós veszedelem I.-II.
Rinehart M. R.: A hűjósó I.-II.
Sarath Kumar Gosh: A fakir I.-II.

Az itt felsorolt művek mind puhakötésben vannak. 1 kötet ára bér-
mentve 30 fillér, 10 kötet ára bérmentve 2 pengő 50 fillér. Aki 30 köte-
tet rendel egyszerre, annak bérmentve 5 pengő 90 fillérért küldjük. Után-
vétél 40 fillérral drágább, mert ennyit számít fel a pósta. Ha személye-
sen jön be a kiadóhivatalba és ott a könyveket átveszi, akkor a 30 kötet
60 fillérral, a 10 kötet pedig 30 fillérral olcsóbb.

Az itt felsorolt művek megrendelhetők D É L I B Á B kiadó-
hivatalában: Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12 szám

Hogy készül a Gramofon sláger?

A gramofón, mint a színház egyik legnagyobb riválisa szép csöndesen, sutylyomban odalép a rádió és a film mellé.

Hát be kell vallani, bizony, *igen divatba jött a gramofón*. Azelőtt minden tisztességes úricsalád asztalán *Jókai* százkötetes díszkiadásának illet helyet foglalni, *ma már a képes remek-trókat a gramofón váltotta fel*. A gramofón ma ezer és ezer embernek az egyetlen szórakozási eszköze, érdekese nek tartottuk hát megfelelni arra a kérdésre, amelyet számtalan oldalról intéztek hozzánk: *ugyan kérem, hogyan is készül hát az a gramofónsláger?*

Hát először is azonnal megbukik az, aki titokzatos gépkolosszusokat, földöntúli, nagy misztériumot sejt a dolgok mélyén. A *gramofón-gyár* *váci-úti* telepén például, ahol mi kinn járunk, a *studió* egy nagy, fehérre meszelt falú terem, amelyet például a tánciskolától csak annyi különböztet meg, hogy a tánciskola elegánsabb. Az egyetlen szokatlan valami — de ezt is csak a figyelmes szemlélő veszi észre —

egy fehér vászonba burkolt valami, ami a mennyezetről lóg alá,

jelen esetben pontosan az ingujjra vetkőzött és stopper-órával kezében duhajkodó *Sebő Miklós* és *Magyari Imre* bátyánk közé, aki a „szárazon” dévajkodó énekesnek fülébe húzza a talp alá valót.

Márpedig ez az egész jelenet mégis annyit jelent, hogy *Sebő Miklós*, aki szintén egyik legtrekventáltabb sztárja a gramofónpacsirtáknak, most éppen azt a bizonyos száz icce borról és száz szál gyertyáról szóló dalt szomorkodja bele a gramofónba. Mert

az a terem közepéről lelógó valami, az a mikrofon,

amely azután a száz icce bort és a

száz szál gyertyát éppen úgy, mint a rádióban, egy „erősítőbe” továbbítja. Az erősítő aztán, a sokszorosán felnagyított hangot egy membrába vezeti, amely a hangot rezgésekké alakítja át s egy tű segítségével a rezgéseket egy puha viaszlemezbe karcolja bele. Ez a negatív lemez: az *ősanyag*.

Ami ezután ezzel az „ősanyaggal” történik, az már a gramofóngyár titka. Csak annyit lehet tudni, hogy titokzatos kémiai eljárásokkal a negatív őslémezből egy pozitív lemezt csinálnak, amelyre valami fémet öntenek s így újra negatív lemezt kapnak, de ez már nem puha viaszból, hanem kemény fémből van. Az utolsó állomás a sajtológép, amellyel ezt a negatív fémelemez belesajtolják azokba az *ebonit*-lemezekbe, amely már a közönség kezébe kerül.

Sebő Miklós mutat a gramofónban Magyari Imre kíséretével

Ebből a bonyolult eljárásból az érdeklődő csak kettőt láthat: a mikrofont és a sajtológépet. Ami a kettő között van, az a gyár laboratóriumának féltve őrzött titka, amelyet a gyár alkalmazottai sem tudnak, kivéve egy-két megbízható embert.

Pár évvel ezelőtt még sokkal egyszerűbben csinálták a lemezeket. A gramofon őskorában az énekes odaállt egy óriási tölésér elé és torkaszakadtából beleordította a dall vagy prózát. Bizony, sokszor előlről kellett kezdeni, mert elcsuklott a hangja a nagy ordítástól. Akkor még nem volt erősítő s a hangot közvetlenül a lemezre vitték rá. Ez az eljárás természetesen rengeteg próbát igényelt.

Próbálni most is kell, de ezek a próbák sokkal könnyebbek. Most csak azért próbálnak, hogy az énekes öszszeszedje a kísérelőt, de főképpen azért, hogy a tempót kipróbálják. A dalokat egy bizonyos meghatározott idő alatt kell elénekelni, hogy ráfértjen a lemezre. Ezért az énekes rendszerint stopperórát tart a kezében és a kiszabott időhöz mérten gyorsítja vagy lassítja a tempót.

Egymást váltják a művészek a kis,

Maklár Zoltán kuruc-nótákat dalol a mikrofonba

A kész sláger

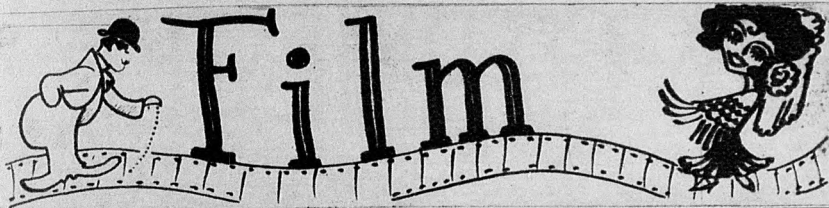
vászonba burkolt mikrofon mellett. És míg egyik percben *Sebő Miklós* énekel zongorakiséreltel mődalokat, tíz perccel később már *Maklár Zoltán*, a *Vigszínház* kitűnő művésze, aki szintén gramofonéneklésre adta fejét, áll oda, hogy *Magyar Imre* muzsikája mellett régi, harsány kurucnótákat sirjon bele — a viaszkorongba. Őt azután *Fricsay* katonabandája váltja fel, majd a *Fővárosi Operettszínház* jazz-zenekara, hogy azután mindannyian elmenjenek onnan egy szálíg, mert kell a hely a legnagyobb magyar muzsikások egyikének: *Dohnányi Ernő*nek.

Hát, kedves olvasó,

így születik a gramofónsláger.

Igy és itt dajkálják a bölesőjét, adnak rá fényes ruhát, csomagolják gondosan puha faforgácsok közé, hogy aztán a londoni City kellős közepén, valami angol bankár estélyén sirjon bele a ködös Themse vize fölött a levegőbe, hogy *Fürdik a holdvilág az éj tengerében...*

Film

Ossi Oswalda
 német filmszínésnő négymilliárd koronát és gyűrűjével (Foto Keystone)

mellett.
 Miklós
 alokat,
 Zoltán,
 e, aki
 fejét,
 zsikája
 ótákat
 ba. Őt
 váltja
 színház
 mind-
 szálig,
 magyar
 hnyai

jer.

adnak
 ndosan
 aztán
 valami
 bele a
 regőbe,
 tenge-

MISS + EZERMESTER +

Hollywood, 1928 november.

Marietta Milner filmszínésznő, aki jelenleg Hollywoodban filmezik, valódi bécsi lány. Karrierje is Bécsben kezdődött. Éppen ezért csodálatos, hogy még Amerikában is alig van filmszínésznő, aki annyi mindenféléhez értene, mint ő. Kitűnően úszik, táncol, boxol, lovagol, vív, evez, tenniszezik és kitűnő autózvezető. Valóságos ezermester. Kíváncsi voltam arra, hogy ez a filmszínésznő hol tanulta meg ezt a sokféle mesterséget. Kérdésemre Marietta Milner az alábbi meglepő választ adta:

Marietta Milner

— Bécsben történt, hogy amikor J. Fleck rendező próbafelvételt készített rólam, megkérdezte, hogy *tudok-e úszni*. A szerződés már előttem feküdt, csak éppen alá kellett volna írni. Igen ám, de én nem tudtam úszni. Kétségbeestem, mert attól féltem, ha bevallom, hogy nem tudok úszni, nem szerződhetnek le. Rövid gondolkodás után azt mondtam, hogy kitűnően úszok. Fleck erre aláírta a szerződést és én még aznap kétségbeesetten rohantam egy uszodába, hogy úszóleckéket vegyek. A tanulást azonban gyorsan be kellett fejeznem, mert az egész társaság egy tengerparti fürdőhelyre utazott, ahol el kellett készíteni a film felvételeit.

Amikor megérkeztünk, kétségbeesetten néztem a trambolinra. Erről kellett nekem a vízbe ugrani. Mielőtt a felvételt megkezdtük volna, Fleck rendező a következő utasítást adta nekem: „Trambolinról gyönyörű fejest ugrik, de ugrásközben vigyázniia kell arra, hogy állandóan partnerére, Fred Louis Lerchre mosolyogjon...”

Én leugrottam, mosolyogtam is, de egészen biztosan a vízbe fulladtam volna, ha Lerch fel nem ismeri a helyzetet és ki nem ment a vízből. Később tőle tanultam meg úszni.

Nemsokára egy Zoro-Huru filmhez szerződtek. A szerződés aláírása előtt Steinhoff rendező megkérdezte tőlem, hogy *tudok-e sielni*.

„Tudok!” feleltem kétségbeesetten, de nem tudtam. A szerződést aláírtam, a felvételeket megkezdtük és én a sítalpakon már az első napon egy szakadékba zuhantam. A rendező dühöngött, de hosszú kinszenvedés után megtanított sielni.

Később Hollywoodba utaztam. Mielőtt Johnny Waters rendező leszerződte volna, megkérdezte tőlem, hogy *tudok-e lovagolni*. Azt feleltem, hogy tudok. Pedig nem tudtam. Hét napon keresztül lovagoltunk Arizonába. A lóra kötözve vittek, amikor megtudták, hogy nem tudok lovagolni.

Néhány hét múlva autót vettem magamnak. Amikor ezt James Cruze rendező megtudta, megkérdezte tőlem, hogy *tudok-e autót vezetni*. Azt feleltem, hogy igen, mire rámbizta egy autós film főszerepét. A felvételi napon a volán mellé ültem és mellettem partnerem, Thomas Meigham foglalt helyet. A kocsit elindítottam és partnerem öt perc múlva kiugrott a robogó autóból, hogy az életét megmentse. Rögton látta, hogy nem tudok autót vezetni...

És így tovább. Amikor pályafutásomat megkezdtem, alig értettem valamihez. Ma majdnem mindenhez értek. És mindezt csak azért, mert a rendezők mindig azt kérdezték tőlem, hogy „tudom-e?” és mert én mindenre azt válaszoltam, hogy *igen*. De a jó Isten mentsen meg engem attól, hogy egy napon azt kérdezzék tőlem: *tudok-e repülőgépet vezetni?* Azt hiszem, ez lenne az első eset, hogy *nem*-mel válaszolnék...

A színjátszás iskolája. Bárdi Ödön, a Vígszínház művésze és az Országos Színészegyesület iskolájának tanára írta ezt a rendkívül érdekes és tanulmányos könyvet, amely a színpad titkait, a színjátszás minden külső és belső kellékét, a színelőadás lehetőségeit tárja az olvasó elé. A könyvet úgy szakemberek, mint műkedvelők nagy érdeklődéssel forgathatják.

Mary Nolan új amerikai filmsztár (Foto M-G-M)

bab
 +
 mhez
 írása
 dezte
 tten,
 alá-
 k és
 n egy
 5 dü-
 után
 . Mi-
 rződ-
 hogy
 hogy
 apon
 a. A
 meg-
 golni.
 ettem
 Cruze
 ölem,
 felel-
 egy
 apon
 part-
 t he-
 part-
 obogó
 entse.
 autót
 utáso-
 vala-
 értek.
 rende-
 hogy
 re azt
 Isten
 y egy
 idok-e
 m, ez
 m-mel
 Ödön,
 szágos
 anára
 tanul-
 ad tit-
 lsó és
 lehető-
 nyvet
 dvelők

JACKIE COOGAN HATYÚDALA

Párizs, 1928 november.

Alig néhány esztendővel ezelőtt száz-
ezrek fogadták őt a pályaudvaron,
uralkodók, államfők örültek, ha be-
szélhettek vele s ma itt van újra a
francia fővárosban. *Nem kölyök.* Jackie
Coogan *fiatalember lett.* Már azt hit-
tük, hogy néhány esztendeig nem
fogunk róla hallani és most mégis
az emberek kíváncsi szeme elé tűzte
őt apjának a dollár utáni vágyakozása.

Jackie Coogan hivatalosan tizen-
három esztendő, erre az egész család
megesküszik, pedig aki egy kicsit szá-
molni tud, minden nehézség nélkül
megállapíthatja, hogy legalább tizenöt
esztendő. Néhány hónappal ezelőtt a
párizsi Empire-mulatóban egy másik
világhíresség szerepelt. Fatty, csú-
nyán megbukott... Már a premiérre
sem vonzott telt házat, később pedig
katasztrofális részvétlenség mellett mu-
tatta be szánalmas produkcióit. Fatty
ezzel végképp betette maga mögött
az ajtót és — ki tudja? — talán Jackie
is erre a sorsra jut. Igaz, hogy az első
napon a több ezer főnyi közönség zsú-
folásig megtöltötte a mulató néző-
terét, ezek azonban pusztán kíváncsi-
ságból mentek el az előadásra, nem
pedig azért, mintha valami rendkívüli
produkciót reméltek volna. És az,
amit Jackie az apja társaságában pro-
dukált, nem is volt rendkívüli. Ha
csak abban nem, hogy érdektelen és

rendkívül unalmas volt.

A bemagolt francia szöveg semmi ha-
tást sem tett a nézőkre, Jackie tánca
semmivel sem volt különb a legtehet-
ségtelenebb artistagyerek próbálko-
zásainál és azok a viccek, amiket rész-
ben ő, részben az apja sütött el a szí-
npadon, más formában bármelyik régi
vicclapban megtalálhatók.

És mindezért háromezer dollárt kap
hetenként. Hogy meddig, az nagyon
kérdéses. Mielőtt Európa jött volna,
az ügynökök seregei házaltak vele,
de mivel Jackie Coogan ma már nem
jelent olyan biztos üzletet, mint néhány
évvel ezelőtt, a varieté- és mulató-

tulajdonosok nem igen verekedtek
egymással a fiú szerződéséért. Akár-
hogy is végződik Jackie Coogan
párizsi vendégszereplése, egy biztos:
még pedig az, hogy ez a *hatyúdala.*

**Senkinek sem kell már a tizenöt
éves kamasz, aki emellett nem is
tehetséges.**

Az a kedvesség, gyermeki báj, ami
régii filmjein olyan megható volt,
eltűnt róla, hogy helyét adjon a
kamaszkor csöppet sem bájos gesz-
tusainak.

**Azok, akik Jackie környezetébe
tartoznak, azt mondják, hogy rend-
kívül okos gyerek. Ezzel szemben
mindazok az újságírók, akik be-
szélték vele, egyöntetlően megállá-
pítják, hogy szellemi téren egy
kicsit visszamaradt. Magyarul: tu-
datlan. Nem is esoda, hiszen nem
járt iskolába.**

A mult esztendőben, amikor egyre
szaporodó évei és centiméterei arra
kényszerítették Coogan-papát, hogy
egy kicsit gondolkozóba essék fia
jövője felől, a család — egy nemes
gesztussal — egy kaliforniai kadett-
iskolába utalta őt. Akkor mindenki
azt hitte, hogy a férfifrizurás, tizenöt
éves Jackie most már be fogja pótolni
mindazt, amit a filmezés miatt el-
mulasztott. Tanulni fog, hogy intel-
ligens ember legyen belőle, hogy ha
majd tizennyolc éves korában mint
felőtt fiatalember a színpadra lép,
megállja a helyét a nagy konkurrenciá-
val szemben. Ugy látszik azonban,
hogy a Coogan-család ezt mégsem
tartotta helyesnek, mert rövid idő
mulva

**elhatározták, hogy néhány ezer
dollárral még pótolni fogják azt a
több mint kétmillió dollárt, amit
Jackie összekeresett a családnak.**

Valószínű, hogy ezt a párezer dollárt meg is fogja keresni, de az is valószínű, hogy az emberek, akik esztendőnkön keresztül annyit rajongtak érte a mozikban, végképpen kiábrándulnak belőle.

A régi Jackiet tehát nem sikerült vízszintlátnunk a mulató színpadán, azt a Jackiet, aki meleg barna szemével, rongyos ruhájával annyiszor rántatta meg az embereket. Aki ezt a Jackiet akarja látni, ne menjen el ebbe a mulatóba, hanem menjön be valamelyik moziba, ahol még mindig a nyolc évvel ezelőtt készült Jackie-filmeket játsszák. Mert Jackie Coogan már csak a régi filmjein él és az a fiatalember, aki az Empire színpadán értelmetlen mókáival untatja a közönséget, egy csöppet sem hasonlít hozzá. Ilyen fiatalember sokmillió szaladgál a világon.

Jackie kis öccse, Bobby, aki mindössze ötesztendős, éppolyan tehetségtelen, mint ma a bátyja vagy amilyen tehetségtelen a papája.

De ez az a papa nemcsak tehetségtelen, hanem ízléstelen is. Kijön például a színpadra a fiával és rátámaszkodik a gyerek vállára.

— Ne támaszkodj rám papa — mondja a fiú.

— Miért? — kérdezi az apa — eddig mindig rád támaszkodtam, pont most ne?

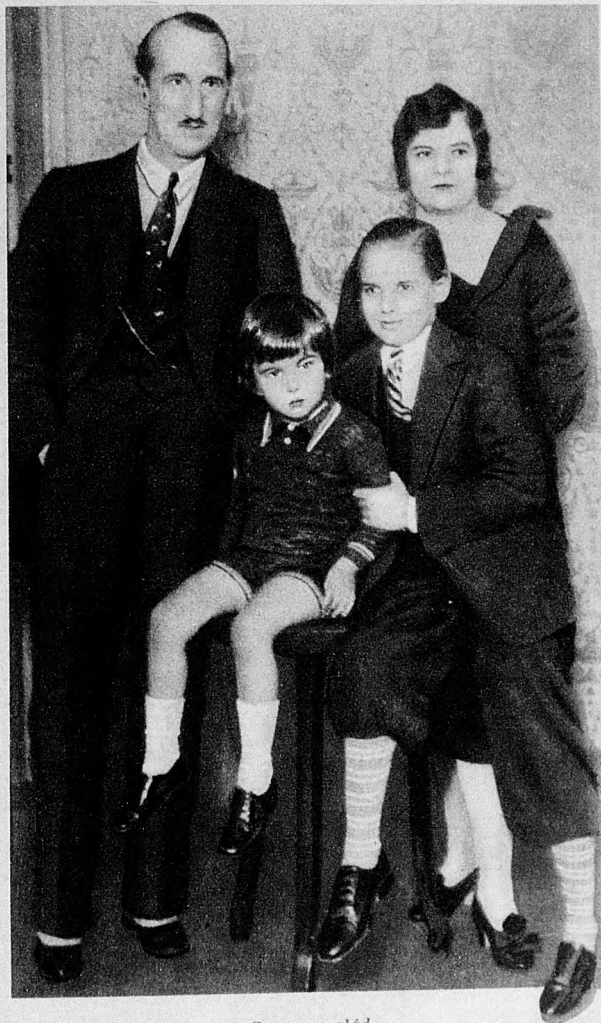
Vajjon ez után a bukás után kire fog támaszkodni a derék apa?

Kritika

Az Operaház társalgójában egy újonnan szerződött tagról beszélnek.

— Vajjon mit fog itt énekelni ez az ember? — kérdi Palló Imre, — hiszen nincsen „gégé”-je.

— De van „há”-ja — szóltsendesen Vencell Béla az új tag pocakjára célozva.

A Coogan-esalád.

Jack Coogan, Cooganné, Jackie és öccse, Bobby

FILMSZINESZ LETT * A * FEHÉR * MEDVE

Néhány esztendővel ezelőtt még igen divatosak voltak az egész világon az úgynevezett indián-filmek, de mostanában mind ritkábban bukkanak fel a mozivásznon a tarka toll-díszbe öltözött rézbőrűek, akik annak idején csatabárdjaikkal annyira megremítették a *halványarcú* mozinézőt...

Néhány nappal ezelőtt azonban az egyik nagy filmgyár elhatározta, hogy mégis megpróbálkozik az indián-filmekkel és legközelebb már meg is kezdi az első ilyen dráma felvételeit. Hamarosan szövegkönyvet készítettek, a főszerepre leszerződötték Tim McCoyt az ismert cowboy-filmszínészt és a elhelyezőirodából húsz indián harcost kértek. Az indián harcosok másnap már jelentkeztek is a filmgyárban, mert a statiszták központi nyilvántartóhivatalában nemcsak fehér emberek, hanem négerék és indiánok is vároznak munkára.

Mindent előkészítettek már, csak még az indián főszereplő hiányzott. Ez már nehezebb kérdés volt, mert a gyár csakis olyan indiánnal akarta ezt a szerepet eljátszatni, akit még nem „rontott meg” teljesen a civilizáció.

És éppen akkor, amikor a legnagyobb dilemmában volt a filmgyár, érkezett Hollywoodba a *Fehér Medve*, a siouxindiánok halvanhal éves főnöke, aki azért hagyta el tartózkodási helyét, mert egy kicsit világot akart látni.

A sioux-indiánok néhány évtizeddel ezelőtt még mindig sok gondot okoztak az amerikai kormánynak, mert — bár látszólag beadták a derekukat és elásták a csatabárdot — örökké mozgolódtak és ezeknek a

mozgolódásoknak nem egy fehér ember itta meg a levét.

Az utóbbi időben már nem volt velük baj. Rendes földművelők és iparosok lettek, sőt a törzs néhány kiválóbb tagja kitűnő üzletembernek is bizonyult akkor, amikor a siouxok földjén petróleummezőkre bukkantak.

A Fehér Medve huszonkét éve főnöke a törzsnek és — bár angolul kitűnően beszél és ír — nem szereti a kultúrát. Még ma is ő kezeli azokat a törzsbelieket, akik megbetegednek... Természetesen kuruzslással és különböző, az apáktól tanult hókuszpókuszszal. Ő nemcsak nagy főnök, hanem nagy varázsló is a házában.

Falujából eddig még nem mozdult ki, de most mégis elhatározta, hogy

megnézi, hogyan is néznek ki azok a városok, amelyekről annyit hallott. Enélkül nem akart meghalni.

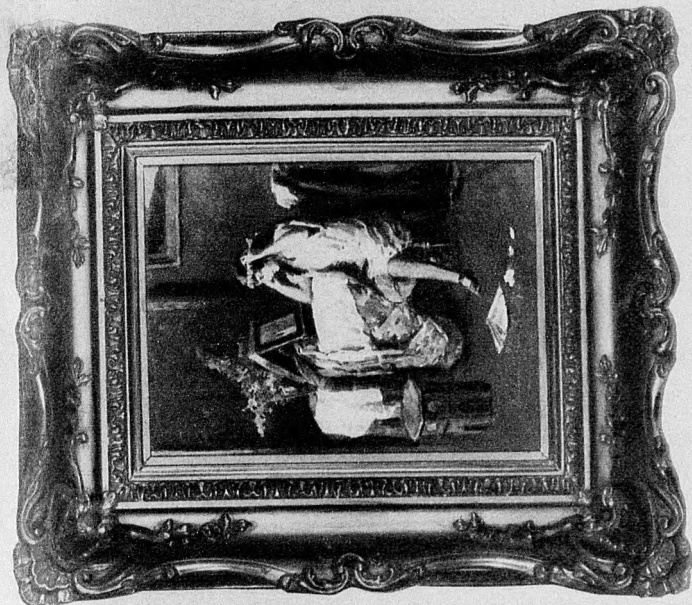
Vasútra ült és Kaliforniába ment.

Itt bukkantak rá a filmemberek, akik abban a pillanatban, amikor megpillantották, a filmgyárba cipelték és rá akarták bírni a készülő indián film főszerepének eljátszására, de már az első pillanatban nagy akadályokba ütköztek. Kiderült ugyanis, hogy a Fehér Medve azt sem tudja, hogy mi az a film, mert még soha az életben nem volt moziban.

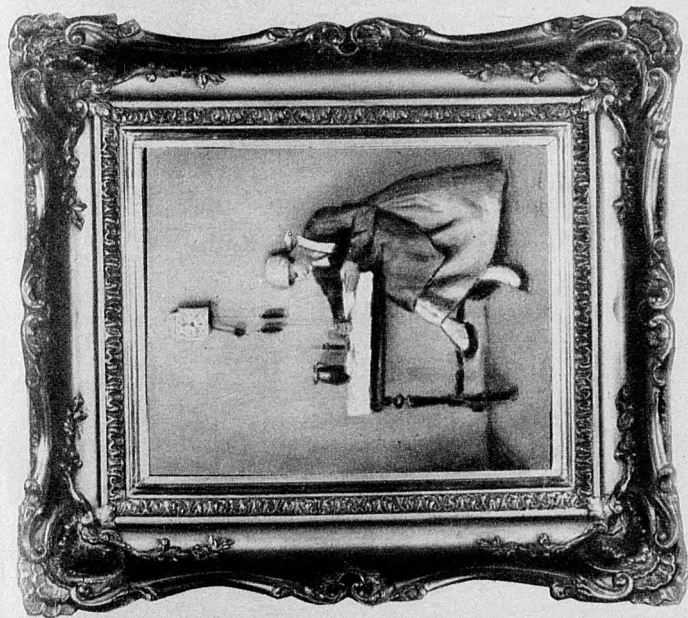
Ezen úgy segítettek, hogy a nagy főnököt elvitték a gyár vetítőtermébe, ahol több filmet mutattak be neki. Az indiánfőnöknek igen tetszett a mozi és amikor ezután elmagyarázták neki, hogy mire akarják felkérni, nem is tiltakozott, sőt amikor meghallotta, hogy egy meglehetősen tekintélyes összeget is kap a szerepéért, azonnal aláírta a szerződést.

A „Fehér Medve” (Foto M—G—M.)

Komaromi Katz Endréné: Ébredő hitiség

Pólya Iván: Gyenge ebéd

Mutatványképek a Solymosi Képszalon (Kossuth Lajos utca 13. Telefon : 897—62) karácsonyi képvásáráról, ahol 65 magyar kiállító művészek több mint 1200 darab olajfestményéből és mintegy 2000 darab művészi rezkarcából választhatja ki mindenki az izlésének megfelelő karácsonyi ajándékot és azt 12 havi részletre is megvásárolhatja. Azok részére, akiknek még ez is nehezebbé esik, azt a kedvezményt nyújtja, hogy a vásárolt képek részletfizetése 1929 február 1-én kezdődhet.

Filmsillagok anyakönyve

ANYAKÖNYVVEZETŐ

HAVAS ZSIGMOND

Keane, Raymond, amerikai filmszínész, 1904-ben, Denverben (Colorado állam) született. Haja fekete, szeme kék, 181 cm. magas, 76 kg. Nőtlen. Egyike a legjobb színpadi színészeknek. Csak ritkán filmezik, mert a színpadot nem akarja otthagyni a filmért. Legnagyobb sikerét az „Éjféli nap”-ban aratta, mint Laura la Plante partnere. Címe: Universal Studio, Universal City, Hollywood, California.

Kennedy, Merna, amerikai filmszínésznő, 1909 december 9-én, Los Angelesben született. Hajadon. Haja vörös, szeme barna, 158 cm. magas, 52 kg. Apja Los Angelesben kereskedő volt. Az iskolában társnője volt Lila Graynak, aki később Chaplin felesége lett. Amikor egyszer az iskolából kijöttek, egy filmársaság éppen felvételt készített az uccán, mégpedig a nagy Chaplinnal a főszerepben. A leányok megszóltották Chaplint és elbeszélgettek vele. Chaplin nagyon barátságos volt a két leánnyal és azt mondta nekik, hogyha egyszer felkeresik őt a stúdióban, próbafelvételt készíttet róluk és esetleg foglalkoztatni is fogja őket filmjeiben. Lila Gray szót is fogadott Chaplinnek és elment a stúdióba. A „Kölyök” című filmben kapott szerepet. Mernát azonban, amikor otthon elmesélte a művészzel történt beszélgetést, szülei nem engedték el a stúdióba, de mivel nagyon graciózus volt, beirat-
ták egy losange-

Merna Kennedy

lesi tánciskolába. Csodálatos tánclehetőségnek bizonyult és tizenöt éves korában már több táncünnepélyen szerepelt. Amikor röviddel azután szülei meghallak, a tánc lett a kenyere. Varie-

tékben lépett fel, nagy sikerrel. Később hallott róla, hogy osztálytársnője férjhez ment Chaplinhez és egyszer fel is kereste őt. Chaplin ekkor ismét arra kérte, hogy keresse fel őt a stúdiójában. A „Cirkusz” című filmjében adott is neki egy kis szerepet, de a felvételek befejezése után kiderült, hogy a kis szerepből főszerep lett. Az ismeretes vátóper alatt Merna Kennedy Chaplin pártjára állt és emiatt össze is veszett volt osztálytársnőjével. Hollywoodban egyidőben azt rebesgették, hogy Chaplin feleségül veszi őt, de a hír nem bizonyult igaznak. A „Cirkusz” befejezése után is a Chaplin-stúdióban foglalatalkodik a bájos művésznő és új szerepekre készül. Címe: C/o. Chaplin-Studio, La Brea Ave. Hollywood, California.

Kent, Arnold, olasz származású, amerikai filmszínész, polgári neve: Lido Manetti. 1899 január 21-én Florenccben született. Amikor iskoláit elvégezte, barátai rábeszélésére filmszínész lett. Egy filmtársasággal egész Olaszországot bejárta, majd Berlinbe került, ahol Carl Leamle, az Universal filmgyár elnöke, szerződtette őt. New Yorkba, majd Hollywoodba került, ahol több szerepében szép sikert aratott.

Arnold Kent

Legutolsó filmje, amelyet már a Paramount-gyárban készítettek, a „Beau Sabreur” volt. 1928 október egyik napján autóbaleset következtében szörnyethalt.

Kenyon, Doris, 1898 szeptember 5-én, egy kis amerikai városkában született. Szülei jómódú emberek voltak, akik leányukat a legelőkelőbb iskolákban taníttatták. Már fiatal korában nagy

Doris Kenyon

kedvet érzett a színpad iránt és szüleit rá is vette, hogy irassák be a színésziskolába. Amikor vizsgáját sikerrel letelte, egy newyorki kis színház szerződte. A színpadon nem sokáig maradt, mert a filmhez került és ehhez mindvégig hí is maradt. Milton Sills, a neves filmszínész felesége és egy nagyon szép gyermekük van. Egy-

ideig visszavonult a filmezéstől, míg most ismét dolgozik. Címe: *First National Studios, Burbank, California.*

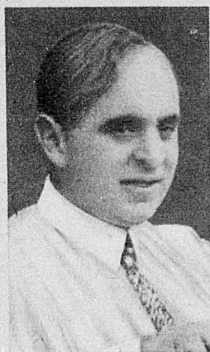
Kerry, Normann, osztrák származású filmszínész. Katonatiszt volt és a háború után vándorolt ki Amerikába, hogy megfelelő elhelyezkedést találjon. Így került össze egyik volt tisztársával, a neves filmrendezővel, Erich von Stroheimmal, aki filmszerződéshez segítette. Egy háborús filmben szerepelt először, nagy sikerrel. Azóta egyike a legjobb amerikai filmszínészeknek.

Az „Operaház fantómja” című Lon Chaney-filmben megmutatta, hogy komoly drámai színész. Szerződésében arra kötelezte magát, hogy bajuszát nem vágatja le. Címe: *Universal Studio, Universal, City, California.*

Normann Kerry

Klein-Rogge, Rudolf, német filmszínész, 1885 november 20-án született. Előbb színész volt, majd Berlinbe került és itt fedezték fel a film számára. Első nagy sikerét a „Dr. Mabuse”-ban aratta, majd jelentős sikerrel szerepelt a „Metropolis” című filmben is. „Ejjféli vándor”, „Leánykereskedők” és a „Spion” című filmekben szerepelt még. Első feleségétől, Thea von Harbou asszonytól, elvált. Ber-

Rudolf Klein-Rogge

lin közelében, egy szép kis házban lakik, mert nagyon szereli a falusi örömeket. Címe: *Berlin-Lichterfelde, Hortensienstrasse 15.*

Kohler, Fred, amerikai filmszínész, 1899 április 20-án, Kansas Cityben született. Iskoláit is itt végezte el. Karrierjét annak köszönheti, hogy egyszer éppen akkor állt egy uccasarkon, amikor egy színésztrupp, amelynek egyik barátja is tagja volt, arra haladt. Barátja arra kérte, hogy tartson velük. Akkoriban még tizenhét éves sem volt, de azért elment színésznek. Később a filmhez került, ahol több nagy filmben szerepelt. Kitűnő karakterszínész. Ma a Paramount-filmgyár egyik legjobb színésze. Nagyon magas ember: 181 cm., 90 kg. Haja világosbarna, szeme kék.

Címe: *Paramount—Famous—Lasky-Studios 5451. Marathon Street, Hollywood, California.*

Fred Kohler

Féltreértés

— Sziklay József és Dénes Oszkár vacsorázik egy körúti étteremben, amikor hirtelen hozzájuk lép egy úr, akiről rövidesen kiderült, hogy Dénes volt iskolatársa.

— Most jöttem fel Nyiregyházáról és mingyárt első este az Orfeumba mentem — ujságolta a férfi, — de nem láttalak szerepelni.

— Ja, kérlek — felelte Dénes, — én most a Király Színházhoz tartozom.

— Lassan a testtel — szólt közbe Sziklai, — tudommal te mindenhová tartozol.

A rikkancsstafféta győztes csapata (Pobuda felv.)

Barátky boimbája Kubala fejről visszapattan a mezőnybe a Hungária—Somogy mérkőzésen (Pobuda felv.)

Az MTE 5000 méteres csapatversenyének startja a Népligetben

A 11-es gól Gallina kapujában a Ferencváros—Nemzeti mérkőzésen (Schäffer felv.)

A
PESTI HIRLAP
50 ÉVES
JUBILEUMA

alkalmából nagyszabású módon kíván kifejezést adni Magyarországnak legnagyobb olvasótáborára iránt érzett hálájának és köszönetének, amikor tudatja, hogy

MINDEN ELŐFIZETŐJÉT DIJMENTESEN BIZTOSITJA – TERMÉSZETESEN AZ ÚJONNAN BELÉPŐKET IS –

AZ ANGOL ELEMI BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL

10.000 pengő

illetőleg 5000 vagy 1000 pengő erejéig a Biztosító Magánvállalatok Állami Felügyelő Hatósága jóváhagyásával a PESTI HIRLAP november 11-iki számában közölt feltételek értelmében

Irt

S

And

nem

híres

Csök

Szeg

terve

repé

akad

gad

ahol

okos

előtt

azl

szin

szer

gyar

ház

rás

hog

adá

zik

resi

kere

A t

tán k

őrülts

ha ná

Kul

is nag

Nacv

Anna

—

lakik

benn

majd

Addig

vészn

An

Ku

Széplábu Anna, regenye

II. rész

Irta Faraçó Sándor

Széplábu Anna és férje, Koltay András jótétben élnek Budapesten, de nem boldogok. Koltay András, aki már híres író lett, nem hű a feleségéhez. Csókolózik a nőrsz-szel és viszonya van Szeplábu Margittal. Andrásnak az a terve, hogy legújabb darabjának főszerepét Margittal játsszatja el, de nem akad direktor, aki a darabot így elfogadná. Anna este a Fészekbe megy, ahol Mészáros Gizával találkozik. Az okos művészasszony leleplezi Anna előtt csélesap urát és a síró Annának azt a tanácsot adja, hogy lépjen újra színpadra, ha az urát vissza akarja szerezni. Anna le is szerződik a Magyar Színházhoz, de fellépését a színház titokban tartja a premiérig. András is csak a premiéren tudja meg, hogy Anna az új primadonna. Előadás után Anna a kisfiával elköltözik a lakásáról és Kulinda tanárt keresi fel s őt kéri meg, hogy új lakást keressen számára.

A tanár megvakartá a füle tövét. Aztán kijelentette, hogy ilyenkor, éjszaka örültség lakást keresni, a legjobb lesz, ha náluk tölti az éjszakát.

Kulinda felesége, a kövér német nő is nagyon örült ennek a megoldásnak. Nagy megtiszteltetésnek vette, hogy Anna felkereste a házát.

— Van egy szobánk, amelyben nem lakik senki — mondta. — Tessék odabenn helyet foglalni, tessék lefeküdni, majd holnap szerez a férjem lakást... Addig érezze magát otthonosan a művésznő...

Anna bement a másik szobába.

Kulindának követték őt. Olyan szere-

tettel és gyengédséggel bántak Széplábu Annával, mintha a tulajdon leányuk lett volna.

*

András hajnaltájt vetődött haza. A nőrsz még ébren volt, nagy léptekkel sétált fel és alá a dolgozószobában. András, aki nem volt részeg, csodálkozva nézett rá:

— Miért van még ébren?

— Te nem tudod, mi történt? — mondta a nőrsz.

András idegesen válaszolt:

— Nem kell engem okvetlenül tegezni...

— De Andrást — kiáltotta a nőrsz.

— Köztünk mindennek vége...

A nőrsz nem értette a helyzetet. Most az agyába tévedt ennek a különös viszonyoknak az emléke, amelyről, azt hitték, senki sem tudott, csak ők ketten. Amint a kisfiú megszületett, a nőrsz azonnal a házhoz került és máris egymásra talált a két ember. András, a nagy író, egyáltalában nem volt válogatós, ha szeretőről volt szó. És Anna azonnal sejtett mindent. Megérezte már a házasság első idejében, hogy Andrásnak valami súlyos erkölcsi defektusa van, valami legyőzhetetlen erkölestelenség, amely állandóan a hatalmában tartotta. De végeredményben mégsem volt rossz ember Koltay András, mert az izgalmas színházi este után, amikor ismét látta a feleségét a színpadon és észrevette, hogy milyen csodálatosan szép ez az asszony, valami lelkiismeretfurdalásféle kezdte gyötörni

és most már szerette volna, ha nem történt volna meg mindaz, amin az utóbbi időben keresztülesett. Valósággal undorral nézte a szőke nőrszöt és nem tudta megmarázni magának, hogy hogyan szerethette ezt a leányt.

És gondolatban egymás mellé állította a nőrszöt és a feleségét.

— Mennyivel szebb a feleségem — gondolta. — És mennyivel szebb és különb Szepligety Margitnál! Oh, milyen gazember vagyok.

Nagy léptekkel járt fel és alá a szobában.

Aztán egy kiáltás tört ki belőle:

— Hol a fiam?! — kérdezte.

A nőrsz egykedvűen válaszolt:

— Az asszony magával vitte.

András dühödten tekintett a szőke nőre.

— Vegye tudomásul, hogy a feleségem magának nem az „asszony“, hanem a nagyságos asszony.

A nőrsz hangosan felkacagott:

— Tegnap éjjel nem így beszéltél! — mondta.

— Az régen volt. Kérem, felejtse el mindent. Hagyja el a házat.

Most már alkalma volt a nőrsznek elpirulni. De nem a szégyenérzet kergette az arcába a pirt, hanem a harag.

— El akar küldeni? — kérdezte.

— Még pedig azonnal!

A nőrsz felkacagott:

— Csak így egyszerűen?

— Hát mit kíván tőlem? — kérdezte

András keserűen, — talán búcsúcsókot?

— Nem. Eszem ágában sincs. Sosem vagytam a csókjai után.

— Hát mit akar?

Csak egy szó volt a válasz.

— Pénzt!

— Gondoltam — mondta András. Az íróasztalához ment és kitöltött egy csekket. A nőrsz nevetve dugta zsebre a csekket, azután anélkül, hogy köszönt volna, elhagyta a szobát. És amikor András egyedül maradt, keserű sírással dőlt az íróasztalra.

*

Még korán reggel volt, amikor a jószágos Kulindáné már ott állt Anna ágya mellett és halkán ébresztette:

— Nagyságos asszony! — mondta.

— Mi az? — kérdezte Anna riadtan, amikor felnyitotta a szemét.

— A férjem már talált lakást — mondta Kulindáné.

— Hol? — kérdezte Anna.

— Budán. Három szoba. Most szaladgál a férjem a berendezésért. Holnap a nagyságos asszony már be is költözhethet...

— Nagyon köszönöm — mondta Anna. Aztán felöltözködött és lement a színházba. A társalgóban már ott várta őt az egész gárda. Egyik kollégája, a legkedvesebb és legudvariasabb színész kezét csókolt neki és így szólt:

— Reggel végigolvastam az összes lapokat. Örült sikered volt. Nem szabad többé visszavonulnod a színpadtól.

— Nem is fogok — mondta Anna. — Elhatározott szándékom, hogy színésznő maradok.

— És visszamész régi sikereid színhelyére, Amerikába?

— Eszemágában sincsen.

— Az nagyon okos. Magyar színésznőnek Budapesten van a helye...

Törzs Jenő is, aki éppen látogatóban volt a Magyarban, melegen gratulált Annának az új sikerhez. Csak ennyit mondott:

— Ha egy színésznő visszatér hosszabb távollét után a színpadra, mindig a felmelegített kelkáposzta jut az eszembe. Ebben az esetben szó sem volt kelkáposztáról. Őszintén gratulálok.

És nagyon tetszett Anna szereplése Hegedüs Gyulának is és nem is titkolta véleményét.

— Bűn volna, nagyságos asszonyom, otthagyni a színpadot.

A színház egyik fiatal rendezője ezt mondta:

— Ha így folytatja, asszonyom, akkor még nagyasszony lesz belőle...

A siker tehát teljes volt. A lapok a legszebben foglalkoztak Széplábú Anna új szereplésével. Egy kritikus „Az Est“-ben hibáztatta azt, hogy reklámtükkkel éltek a színháznál és az ismeretlen primadonnát hirdették. Szerinte Széplábú Annának nem volt szüksége erre a tükkre. Gyönyörű kritikát kapott mindenütt a művésznő. És amikor

ott a társalgóban végigolvasta a lapokat, könnyek toltak a szemébe.

Ebben a pillanatban a férjére gondolt. A régi szerelemre. Mindenki tudta a színháznál, hogy Anna nagy csalódáson ment keresztül és igyekeztek őt megvizsgálni. Mindenki tudta, hogy az egykori nefelejsuccai görli milyen pedáns feleség volt és mindenki Koltay Andrást hibáztatta.

Koltay ebben a pillanatban a Vig-színház igazgatósági irodájában tartózkodott. A művészeti és adminisztratív igazgatók tárgyaltak vele. A mester legújabb darabjáról volt szó.

A művészeti igazgató vitte a szót:

— Letett már arról a kétségbeejtő szándékáról, hogy a főszerepet Szegligeti Margit rontsa el ebben a darabban?

András halkán válaszolt:

— Köztem és Margit közt mindenek vége.

— Ennek örülök — mondta az igazgató. — Hiszen a maga felesége sokkal különb...

— Sajnos, erre utólag jöttem rá — mondta András.

— Most kivel akarja játszani a főszerepet?

— A feleségemmel...

Mind a két igazgató megörült ennek az ötletnek.

— Hogyan? — kérdezték.

— Biztosan tudom, hogy Széplánú Anna mint drámai színész is nagyszerű...

— Erről mi is meg vagyunk győződve. De úgy tudom, hogy ebben a pillanatban harag van maguk között...

— Igen. Haragszik rám.

— Ön meg is érdemli — mondta a művészeti igazgató keményen. — Mégis azt akarja, hogy ő játssza a szerepet?

— Igen.

— És hogyan fogja őt erre rábírní? András mosolygott:

— Én is egy trükkel élek — mondta.

— Ez a trükk nem fog ártani sem nekem, sem a darabnak, sem a színháznak...

Az igazgató idegesen feszengett.

— Én nem szeretem a trükköket. Mire gondol?

András magyarázni kezdte:

— Az a darab, amelyben a feleségem most a Magyar Színházban játszik, legalább százszor fog színrekerülni. Ebben biztos vagyok.

Kivel akarja játszani a főszerepet?

— Igen, óriási sikere van — mondta az egyik igazgató.

— Azt ajánlom, hogy maguk most rögtön, mielőtt még a feleségem leszerződik a Magyar Színházhoz, szerződtesék öt száz estére...

Csodálkozva néztek Andrásra.

— Kérdés, hogy jön-e?...

— Jönni fog!

— Ha megtudja, hogy a maga darabjában akarjuk felléptetni, akkor nem fog jönni.

— Nem kell megtudnia...

— De hát próbálni kell a darabot...

— Nem kell tudnia, hogy én írtam.

— Hát mit mondunk, ki írta?

— Valami külföldi írót mondunk.

— Mindenki ismeri már az ön darabját...

— Csak a címét ismerik. A címet pedig könnyen megváltoztathatjuk.

A két direktor tanácskozni kezdett. Belátták, hogy András darabjának és a színháznak is az lenne a legjobb, ha

Széplábú Anna játszaná a színdarab főszerepét. Az András által ajánlott trükköt is elfogalták.

— De mi a célja ezzel a trükkel? — kérdezték mosolyogva.

— Vissza akarom szerezni magamnak az asszonyt...

— Gondolja, hogy ezzel az ötlettel visszaszéri?

— Igen, ebben biztos vagyok.

Koltay András tervét el is fogadták. Az igazgatók belátták, hogy ennek a tervnek nagy üzleti háttere van. De azonkívül is őszintén szerették volna, ha a színház nagysikerű házszerzője kibékülne a feleségével.

Még András ott ült az irodában, amikor sürgősen felhívták a Magyar Színházat, hogy Széplábú Anna címe után tudakozódjanak. A színháznál azt mondták, hogy ott van. Erre Széplábú Annát kérték a telefonhoz, de nem mondták meg, hogy a Vígszínház igazgatója beszél.

— Itt a Vígszínház igazgatója — mondta, amikor Anna a telefonhoz jött.

— Itt Koltay Andrásné — volt a válasz.

— Gratulálok a nagy sikerhez.

— Nagyon köszönöm, igazgató úr...

— Okvetlenül szeretnék magával beszélni.

— Mikor?

— Lehetően még ma...

— Milyen ügyben?

— Üzleti ügyben... Kérem, üljön autóra és keressen fel engem azonnal az irodámban.

— Félórán belül ott leszek, igazgató úr — mondta Anna és letette a kagylót.

Az igazgató mosolyogva hagyta abba a telefonálást.

— Biztos le fog szerződni — mondta.

— Miből gondolod? — kérdezte a másik igazgató.

— Ha nem szerződne le, akkor nem jönne ide.

Most Andrásához fordult:

— Mit csináljunk magával? A legjobb az lenne, ha azonnal elhagyná a színházat.

— Igen, ez a legokosabb — felelte András.

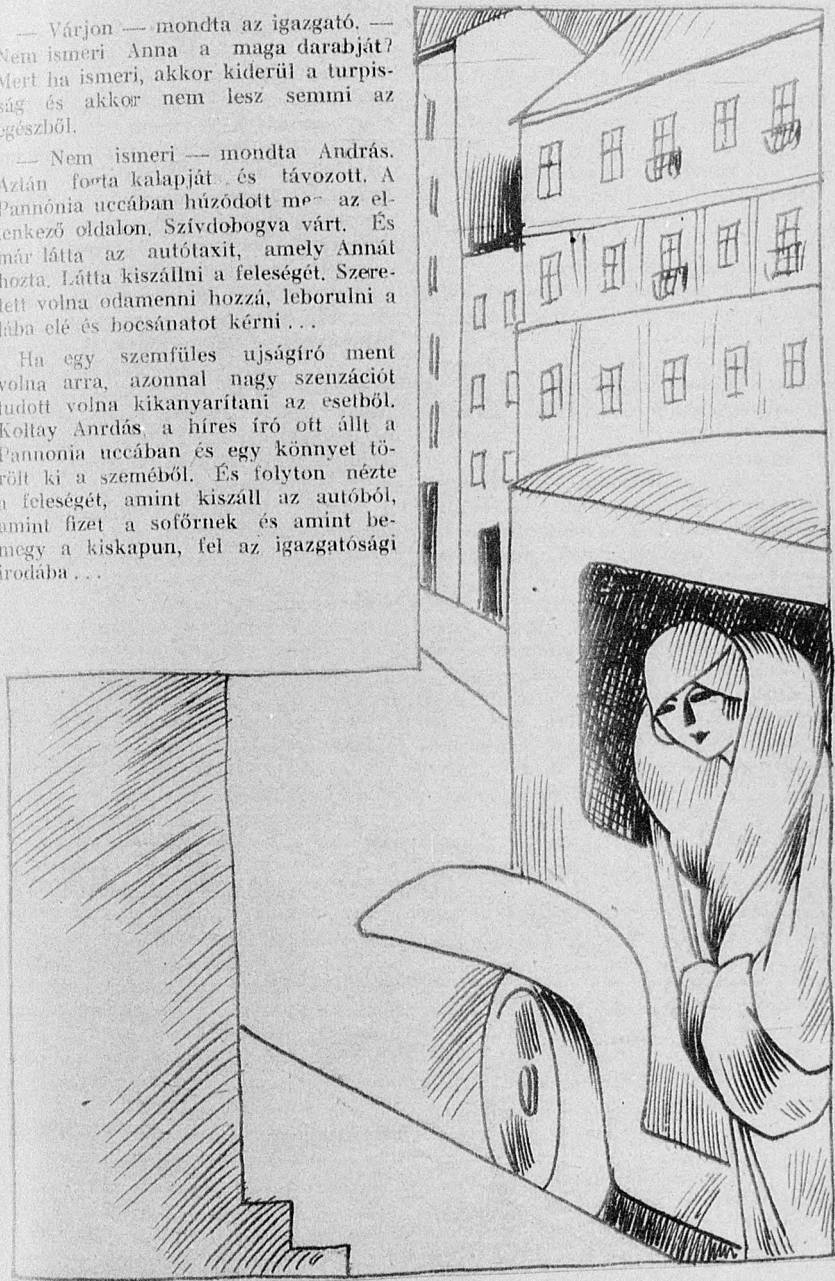

MEINL KÁVÉ

— Várjon — mondta az igazgató. — Nem ismeri Anna a maga darabját? Mert ha ismeri, akkor kiderül a turpisság és akkor nem lesz semmi az egészből.

— Nem ismeri — mondta András. Aztán focta kalapját és távozott. A Pannónia uccában húzódott meg az ellenkező oldalon. Szívdobogva várt. És már látta az autótaxit, amely Annát hozta. Látta kiszállni a feleségét. Szeretett volna odamenni hozzá, leborulni a lába elé és bocsánatot kérni...

Ha egy szemfüles ujságíró ment volna arra, azonnal nagy szenzációt tudott volna kikanyarítani az eselből. Koltay András, a híres író ott állt a Pannónia uccában és egy könnyet törlött ki a szeméből. És folyton nézte a feleségét, amint kiszáll az autóból, amint fizet a sofőrnek és amint bemegy a kiskapun, fel az igazgatósági irodába...

Látta kiszállni a feleségét

IV. fejezet.

A két igazgató még együtt volt, amikor Széplábú Anna betoppant. Mind a ketten a legszívélyesebben gratuláltak neki. Anna sejtette, hogy miért kérték a Vígshízház igazgatósági irodájába. Mosolyogva leült és így szólt:

— Nos, uraim, rendelkezésükre állok.

Az igazgató mosolyogva szólt:

— Nagyságos asszony biztosan sejtí, hogy miért kértük meg, hogy fíradjon ide, hozzánk.

— Erról fogalmam síncs — mondta Anna, síntén mosolyogva, — de ha jól sejtém, akkor szerzódítetní akarnak.

— Jól sejtí.

Anna így szólt:

— Uraim, ez lehetetlen. Udvaríasságból feljöttem ide, de nem tehetem meg a Magyar Színházszal, hogy míután kíhoztak és szerepet adtak, míután síkerre víttek, elhagyjam őket és egy konkurrens színházhoz szerzódjek le...

— Mí síem kívánunk állandó szerzódést és egyáltalában síncsen szándékunkban a Magyar Színház játékerendjét megbolygatní. Mí csak egy szerepet akarunk felkínálni önnek, de a darab természetesen csak akkor kerül sínre, ha a Magyar Színház már nem játsszáa továbí ezt az operettet, amelyben művésznó sí játszik...

— Erról lehet szó — mondta Anna.

— És mennyít kér nagyságos asszony esténként?

— Mennyít akarnak adní?

— Százötven pengőt.

— Kétszáz — mondta Anna...

— Száznyolcvan.

Végre megegyeztek kétszáz pengőben...

Anna így szólt, amikor aláírta az eléje tett szerzódítetési blankettát:

— Benne van az a pont, hogy csak az operett lejátszása után kerülhet sor a vendégjátékra?

— Ígen, erre gondoltunk, művésznó.

— És melyík darabról lenne szó?

— Egy külföldí fró új darabjáról...

— Elolvashatnám?

— Majd holnap elküldjük a lakására...

— Kérem, küldjék el.

— Mí az új lakáscíme?

Anna megadta a címet, azután el távozott. Az esetet a Magyar Színházban azonnal bejelentette, ahol nem sí vették rosszínéven, mert a kívetkéző darabban úgyse léptették volna fel Széplábú Annát, mível a kívetkéző darabban másík primadonna játssza a főszerepet. De azért a Magyar Színház igazgatóí irodájának táján nem kellett túlságosan nagy örömet és lelkesedést az a hír, hogy a nagy sínésznó a Vígshízházban sí fel fog lépni...

Amíkor az autótaxí elhagyta a színházat, Koltay András ísmét felrohant az igazgatósági írodába és az igazgatóságtól remegó hangon kérdezte:

— Megállapodtak?

— Ígen, síkerült a megállapodás — mondta az igazgató.

— Beszéltek neki a darabról sí?

— Nem. Még azt se tudja, hogy dráma e, vagy operett. Azt ígértem neki, hogy holnap a lakására küldöm.

— Míngyárt elküldöm a darabot az új címmel — mondta András, azután elrohant.

— Ez az ember nagyon szerelmes — mondta a másík igazgató.

— Koltay megérdemlí a sorsát — állapították meg ketten. — A feleségével nagyon rosszul bánat utóbbí ídőben. Erról az egész városban beszéltek...

— A Szepligetí-ügy ártott Koltaynak.

— Gondolod, hogy vége?

— Koltay mondta.

— Akkor még nem bíztos — volt a kételkedó válasz. — Míndenesetre szabadságotní fogom Szepligetít, mert nem akarom, hogy Koltayné találkozzon vele ítt, a színházban a próbák alatt.

És még aznap elment egy levél Szepligetí kíasszonynak, melyben bízonytalan ídőre szabadságotlık.

Margít még ágyban volt, amíkor megkapta a levelet. Nem tudta megérteni, hogy míert kegyvesztett. Eddíg ís alíg szerepeltette a színház, de arról szó se volt sohasem, hogy szabadságotlık. Felháborodottan autózott a sín-

házba, ahol az egyik igazgató azonnal fogadta.

— Mit jelentsen ez a levél, igazgató úr? — kérdezte Margit remegő hangon.

Az igazgató így válaszolt:

— Hiszen benne van mindaz, amit közölni akarunk önnel, művésznő. A színház magasab szempontból kívánatosnak tartja, hogy egyelőre ne mutatkozzon az épületben.

A vér az arcába szökött Margitnak. Nem tudta megérteni a helyzetet.

— De miért? — kérdezte.

— Engedje meg, hogy erre vonatkozó választ elhallgassam.

— Biztosan Koltay András keze van ebben a dologban...

— Koltay András már hetek óta nem mutatkozott a színháznál. Utoljára akkor láttam, amikor egy darabot hozott és megkért engem, hogy a darabban ön játssza a főszerepet. Ezt mi visszautasítottuk... Kedves művésznő, ne kérjen magyarázatot, egy színháznak diszkrécionális joga, akkor szerepeltetni a tagjait, amikor erre kedve van.

— Választott bíróság elé viszem az ügyet — mondta Margit.

— Ez jogában áll, kedves művésznő. De nem szeretném, ha elmérgesedne köztünk a helyzet, mert nekünk eszünk ágában sincsen a köztünk lévő szerződést megbolygatni. Szabadságideje alatt is folyósítani kívánjuk a gázsiját.

Margit erre nem tudott mit válaszolni és elrohant.

Koltay András lakására ment.

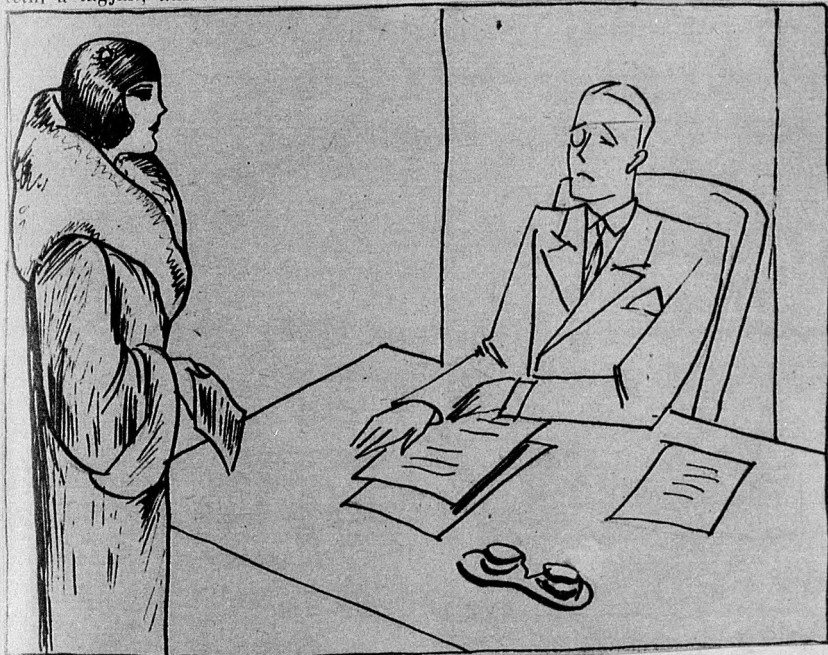
Az író otthon találta, a dolgozószobájában ült és dolgozott. András nagyon meglepődött, amikor látta egykori szeretőjét.

— Mit akarsz itt? — kérdezte.

— Magyarázatot!

— Hiszen kifizettelek — mondta András.

— Nyugodj meg, nem pénzért jöttem. De most szabadságoltak a színháznál és azt hiszem, hogy ebben a munkában benn van a te kezéd. Mi a vétkem ellened, hogy ennyire üldözöl? Hiszen szerettelek.

Mit jelentsen ez a levél, igazgató úr?

— Ennek méltó záradéka volt a csekk — mondta András.

— Már sajnálod a pénzt, amit adtál nekem? Talán nem érdemeltem meg?

— Én mindent megérdemeltem.

— Te?

— Igen... Amikor aláírtam azt a csekket, az jutott eszembe, hogy most pénzzel intézhetem el azt, akiért mindent feláldoztam, még a családi boldogságomat is...

— Családi boldogság! — mondta nevetve Margit...

— Igen, sutba dobtam érted!

— Hát szeretem a feleségedet?

— Nagyon szeretem. És mindig szerettem. Amikor a te karjaidban voltam, akkor is szerettem...

Margit felkacagott. Aztán belátta, hogy céltalan minden, sohasem fogja ezt a férfit visszakapni. Hátravetette a fejét és aztán gúnyos mosollyal az ajkán távozott. András még csak nem is nézett utána. Hirtelen elhatározással felkelt. Az volt a terve, hogy felkeresi a feleségét. Elhatározását tett követte. A felesége címét a sofőrtől tudta meg, aki már vitte baba Annát a premiér napján a színházból. Szívdobogva ment fel a lépcsőn. Aztán csengetett. Egy idegen szobaleány nyitott neki ajtót és bizalmatlanul nézett rá.

— Kit tetszik keresni? — kérdezte a szobaleány.

— Koltay Andrásnéét keresem.

— Nincs itthon — mondta a szobaleány.

— Nekem ne, hazudjon, fiam — mondta Koltay. — Én tudom, hogy itthon van.

Ezzel félrelökte a szobaleányt.

— Nem lehet bemenni — mondta a szobaleány kétségbeesetten és mindenáron hátráltatni akarta az író. De András nem törődött vele, félretolta és belépett a legközelebbi szobába. A feleségét nem látta, de a kislány volt ott egy új nőrsszel. András mindenről megfeledkezve rohant a bölcső felé, kiemelte abból a fiát és boldogan ösz-

Húll a haja úgy Dr. Morisson
Hajelixirt vegyen

szé vissza esőkolta. A nőrsz esodálkozva nézett rá, azután berohant Anna hálószobájába.

— Nagyságos asszony — mondta, — egy idegen úr van a másik szobában és Pistát esőkolgatja —

Anna ijedten lebbentette félre a függönyt és benézett a másik szobába. Az arcán meghatottság látszott.

— Nem idegen! — mondta.

— Ki az? — kérdezte a nőrsz.

— A Pista édesapja.

A nőrsz ebbe belenyugodott. Aztán visszament a gyermekhez.

— Hol van a feleségem? — kérdezte András.

— A másik szobában — felelte a nőrsz.

— Csak két szobájuk van?

— Igen, csak kettő.

— Egyedül van a művésznö?

— Mindig egyedül van...

— Jelentsen be neki.

— Nem hiszem, hogy a nagyságos asszony fogadja a nagyságos urat.

— Ezzel ne törődjön, csak jelentsen be neki.

Ekkor Anna jelent meg az ajtóban. Megállt András előtt, mint egy szobor. A nőrsznek intett, hogy hagyja őket magukra.

— Mit akar? — kérdezte Anna.

András meghatottan szólt:

— Anna — mondta, — jöjjön vissza hozzám. Folytassuk ott, ahol abbahagytuk. Ninesen ennek semmi értelme. Én megbántam, hogy...

— Megesalt!

— Ezt meg lehet bocsátani!

— Soha!

— Nincs olyan bűn, amit egy asszony meg ne bocsájtana a férjének...

Anna felkacagott:

— Talán megbocsátottam volna — mondta. — De most újabb dolgokat tudok. Mielőtt maga eljött hozzám, Margit magánál volt...

— Ezt honnan tudja? — kérdezte András.

— Én mindent tudok.

— Hát kémeikkel vesz körül?

— Idővel mindent megtudok — mondta Anna. — Én nem tudok megbocsátani. Talán megbocsátanék, ha

nem hallanék folyton újabb és újabb dolgokat magáról...

— Mít hallott? — kérdezte András.

— Újabban azt halottam, hogy pénzt adott annak a nőnek...

— Ez igaz — mondta András.

— Sok, sok pénzt...

(Folytatjuk)

Ruha- és kabátszövelek
Bársonyujdonságok
Kabátbélések, műselymek,
szaténok, libertyk
Crepe de Chinek, georgettek
Kelengyevásznak, siffonok
Damasztok, anginok
Törülközők, zsebkendők
Nansoue fehérneműbátisztok
Női kombiné-ujdonságok
Harisnyák, kesztyűk,
pulloverek
Csipke- és szalagkülön-
legességek
Pyjama- és pongyolaflanellók

Csodásan szép
és pazar választékban!
Válogatott minőségben,
szerény áráért!

Klein Antal

divatnagyrúházában

Király ucca 53 sz.

(Akácfa ucca sarok)

Szerkesztői üzenetek

Boleró. Ha Magácska névtelen levelekben szerelmet vallott a színház hősszerelmesének, akkor nem szabad csodálkoznia, hogy inkognitója levelete után a művész agresszív volt. Tisztességes úrleány vagy nem ír szerelmesleveleket, vagy ha igen, akkor nem veti le soha az inkognitóját. Lássá be tehát, hogy hibázott. Különben is a színész csak a színpadról hódító, a legtöbb esetben. Ha közel megyünk hozzá, azonnal észrevesszük, hogy nem atomlovag, hanem egyszerű polgár, aki — sajnos — sok esetben „úgy bánik a rajongójával, mint egy kereskedősegéd”.

Délbáb. Gerda Maurus perben áll eddigi rendezőjével, Fritz Langgal és ezért további szereplése bizonytalan. A címet köszönjük.

Pálffi György. Sajnos, nagy elfoglaltságunk nem engedi meg az alapos kritikát. Egyelőre csak azt ajánlhatjuk, hogy sokat olvasson. Különösen Petőfit.

Laci II. M. Kísérje figyelemmel a „Filmesillagok anyakönyve” című rovatunkat. Ott minden kérdésére választ fog kapni.

Ruhakérdés. Lehet, de nem szokás. Belépő az általános szokás szerint csak a páholyok kö önsége hord. A belépő ugyanis luxusdarab, amit mutatgatni érdemes, már pedig a földszint széksoraiban eltűnik és láthatatlanná lesz ez a szép ruhadarab.

Sch. Sándor. A Laci II. M. jeligéjű válasz Önnek is szól. Rendezők is sorra kerülnek.

Téged vártak. Podmaniczky ucca 7. sz., II. 6.

Etikett. Páholyban sohasem illik enni, legfeljebb cukorkát. Ha éhes, akkor menjen ki a büffébe. Ott mindent szabad.

Kertészkedő. Kéziratokat nem adunk vissza.

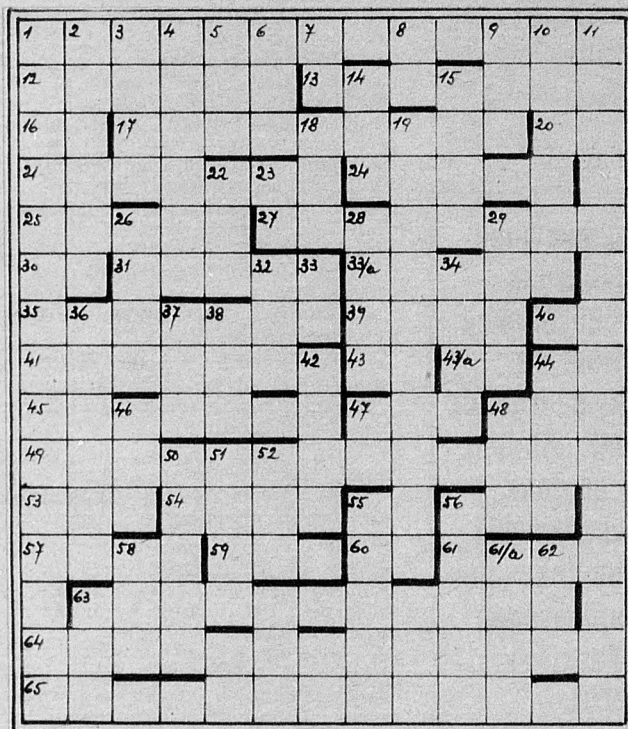
Előfizetési ár:

¼ évre 3 pengő 50 fillér, ½ évre 7 pengő.
 Ausztriában példányonként 60 Groschen

Felelős szerkesztő és kiadó: PAIZS GÉZA
 Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI MŰ-
 INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
 vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépekn,
 Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám

46. sz. keresztrejtvény. Készítette: Sz. R.

Vízszintes sorok:

1. A középkori szentéavatások ügyésének elnevezése
2. „Károközö” angolul
3. Német dermatológus
4. Indulatot kifejező szó
5. Képletes megszemélyesítés
6. Visszafelé ígére
7. Öt zsinatot tartottak itt
8. Francia folyó
9. Régi ázsiai uralgó
10. Római istennő
11. Idegen névelő
12. Olasz helység
13. A vízszintes 31 is az
14. Érbetegülési orvosi szakfelfejzéssel
15. Kítüntetés
16. Idegen nyelvű költő
17. A régi magyarok több ilyen nevű nádot választottak

18. „Adok” latinul
19. Terstyánszky teszi
20. Ugyanaz, mint vízszintes 16
21. Orosz folyó
22. Könyv színónimája névelővel
23. Visszafelé olvasva: kellemetlen vendégnek kötik ezt a talpára . . .
24. Ösgyík
25. Szerb város
26. Amerikai állam
27. Idegen előjáró szó
28. Ige
29. Ravasz állat
30. „Béke” más nyelven
31. Ugyanaz, mint vízszintes 30
32. Ázsiai fejedelem
33. A bor elkészítésének egyik folyamata
34. Erkölcsi téboly
35. Hulet nélkül (Cicéronál)

Függőleges sorok:

1. Perzsa költő
2. Görög sziget
3. Földművelés igéje
4. Próféta
5. Szokásos rövidítés
6. Amerikai tábornok
7. Ugyanaz, mint vízszintes 20.
8. Ige

A 45. számú keresztrejtvény helyes megjelölése. Vízszintes sorok: 1. Rádióaktivitás 14. Óreg 51. Zsil 16. Tamás 17. Nil 18. Yamegeta 21. Rue 23. Tatarozás 26. Golf 27. Gea 29. Padod 30. Ok 31. Eg 32. Ma 33. Ember 36. Iró 37. Kápa 38. Ön 39. Na 40. Ária 42. Iránytű 43. Wilson Woodrow 49. Ha 80. One 51. Islam 53. Tag 54. Lim 56. Nem 57. Göl 59. Vén 61. Le 62. Hr (hur) 63. Jagow 65. Mai 66. Rien 67. Ember 68. Na 69. Aese 71. Osz (os) 72. Largo 73. Emé 75. Nig (gin) 77. Boi 79. Mária Magdaléna. Függőleges sorok: 1. Röntgen Wilhelm 2. Ária 3. Delta 4. Igy 5. Asmodi 6. Ki 7. Ti 8. Ite 9. Vatikán 10. Imagep 11. Tároगत 12. Ás 13. Stefani Agenzia 15. Zara 19. Azóri 20. Gádoros 21. Ulm 24. Aper 25. Soká 28. Email 34. Bálam 35. Rio Negró 38. Ön 41. Anemonem 44. Son. Wieg-wam 46. Olla 47. Davis 48. Wales 52. Merg 55. Irma 58. Oma 60. Nióbe 64. Aeg 70. Eud 74. Eg 76. Ia 78. Ön.

9. Visszafelé olvasva: „gally” más nyelven
10. Híres hőskötemény
11. Három ógermán isten neve
12. Görög mitológiai alak
13. Becézett férfinév
14. Egzotikus állat
15. Nagy jelentőségű törvények a római kúriában
16. Visszafelé olvasva: testrész
17. Visszafelé olvasva: idegen helyeslő
18. A virág része
19. Nemzet
20. Ókori város
21. „Per” más nyelven
22. Azonos magánhangzók
23. Szemle más nyelven és fonetikusán
24. Olasz folyó
25. „Egy” más nyelven
26. Ige
27. „Három” más nyelven és fonetikusán
28. Női név
29. Szerzetes rendházban látható felirat
30. Ókori pénzegység
31. Tejtermék
32. A pápa koronája
33. Ilyen mester is van
34. Visszafelé olvasva: „értésítés” más nyelven és fonetikusán
35. Visszafelé olvasva: sziget
36. Visszafelé olvasva: névmás
37. A történelmi ezekre osztjuk fel
38. A végén egy magánhangzóval francia tisztviselő
39. „Van” más nyelven
40. „Utalvány” más nyelven

elő olvasva:
más nyel-

öskölte-

ógermán
eve
mitológiai

t. ferfinév
kus állat
jelentőségű
szek a ró-
riában

elő olvasva:

elő olvasva:
helyeslőszó
része

áros
más nyelven
magán-

más nyel-
fonetikusán
olyó
más nyelven

n" más
és foneti-

es rendház-
ható felirat
penzjegység
nek

koronája
ester is van
elő olvasva:
és" más
és foneti-

elő olvasva:

elő olvasva:

nelmet
osztjuk fel
én egy ma-
zzóval fran-
viselő
más nyel-

ny" más

megfejtése.

- 4. Öreg 51.
- a 21. Rue
- Padod 30.
- 37. Kápa
- 43. Wilson
- 53. Tag 54.
- Le 62. Hr
- Ember 68.
- 3. Emé 75.
- lóna. Püg-
ria 3. Delta
- te 9. Vati-
- As 13. Ste-
- ádoros 22.
- 34. Balám
- l. Son. Wig-
- 52. Mereg
- eg 70. Ecd

Anna Barietta német revútáncosnő (Foto D'Ora-Benda)

Délibáb

30
fillér

Megjelenik minden szombaton

Louise Brooks amerikai filmszínésznő

30
fillér

II. évf
Budap
Megjelen